

BY- OG REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

Midtveisundersøkelse Områdeløft Trosterud og Haugerud

Marit Ekne Ruud og Marit O. Nygaard

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Marit Ekne Ruud
Marit O. Nygaard

Midtveisundersøkelse Områdeløft Trosterud og Haugerud

NIBR-rapport 2020:23

Tittel:	Midtveisundersøkelse Områdeløft Trosterud og Haugerud
Forfatter:	Marit Ekne Ruud og Marit O. Nygaard
NIBR-rapport:	2020:23
ISSN:	1502-9794
ISBN:	978-82-8309-324-7 (Elektronisk)
Prosjektnummer:	201906
Prosjektnavn:	Midtveisundersøkelse Områdeløft Trosterud og Haugerud
Oppdragsgiver:	Bydel Alna
Prosjektleder:	Marit Ekne Ruud
Referat:	Rapporten presenterer resultater fra en spørreundersøkelse om beboeres erfaringer med å bo i delbydel Trosterud, gjennomført sommeren 2020. Undersøkelsen bygger på nullpunktsanalysen som ble gjennomført i 2017. Hensikten har vært å få kunnskap om områdeløftets arbeid har hatt noen effekt, målt etter beboeres erfaringer med og bruk av området.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	Oktober 2020
Antall sider:	82
Utgiver:	By- og regionforskningsinstituttet NIBR OsloMet - storbyuniversitetet Postboks 4 St. Olavs plass 0130 OSLO Telefon: (+47) 67 23 50 00 E-post: post-nibr@oslomet.no
Vår hjemmeside:	http://www.oslomet.no/nibr

Forord

Denne rapporten omhandler Områdeløft Trosterud og Haugerud i Bydel Alna, nærmere bestemt i hvilken grad tiltakene som er gjennomført midtveis i programperioden har hatt ønsket effekt i tråd med intensjonene. Undersøkelsen er en oppfølging av en nullpunktsmåling som ble gjennomført i 2017 i det samme området.

Rapporten er gjennomført på oppdrag for Bydel Alna, og utarbeidet av By- og regionforskningsinstituttet (NIBR), OsloMet – Storbyuniversitetet. Forfatterne er etnolog Marit Ekne Ruud (prosjektleder) og samfunnsøkonom Marit Owren Nygaard. Sistnevnte har vært ansvarlig for tilrettelegging og gjennomføring av surveyen som analysen er basert på.

Vi vil særlig takke de lokale ungdommene på Trosterud og Haugerud som har vært med på å samle inn svar fra beboere i lokalmiljøet, og alle respondentene som har tatt seg tid til å svare på surveyen.

Forfatterne ønsker også å takke prosjektteamet i Områdeløft Trosterud og Haugerud Siri Thurmann-Moe, Idil Mohamed og Sarah Jahangiry for godt samarbeid i prosjektperioden.

Oslo, oktober 2020

Berit Irene Nordahl
Forskningssjef

Innhold

Forord	1
Sammendrag	5
1 Innledning.....	8
1.1 Områdeløft Trosterud og Haugerud – bakgrunn og målstruktur	8
1.2 Hvilke tiltak er prioritert så langt i områdeløftet?	10
1.3 Problemstillinger.....	13
1.4 Kilder og metode	14
1.5 Oppbygging av rapporten	18
2 Trosterud og Haugerud som bosted.	21
2.1 Beboernes kjennskap til områdeløftet	21
2.2 Kilder til informasjon om områdeløftet	22
2.3 Trivsel i nabolaget	24
2.4 Hva mener beboerne om kvaliteter ved nærmiljøet?.....	29
2.5 Oppsummering.....	33
3 Trosterud og Haugerud som oppvekststed	35
3.1 Oppvekstmiljøet for barn og unge.....	35
3.2 Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for ungdom	39
3.3 Oppsummering.....	45
4 Steder å bruke på Trosterud og Haugerud	46
4.1 Bruk av nærmiljøet	46
4.2 Beboeres innspill til arbeidet med møteplasser	50
4.3 Tilbud som savnes på Trosterud og Haugerud	50
4.4 Bruk av nærmiljøet under Korona-pandemien.....	51
4.5 Deltakelse i aktiviteter i nærområdet	52
4.6 Oppsummering.....	55
5 Planarbeid på Trosterud og Haugerud	57
5.2 Allmenningen som et godt sted å være	59
5.3 Aktiviteter på allmenningen	62
5.4 Hva skal til for å bruke allmenningen?	63
5.5 Oppsummering.....	63
6 Hovedfunn og forslag til videre satsing på Trosterud og Haugerud.....	65
6.1 Hovedfunn	65
6.2 Måloppnåelse – er områdeløftet på rett vei?	67
6.3 Forslag til videre satsing	69
Referanser	70
Vedlegg 1: Groruddalssatsingen og Oslo kommunes områdepolitikk	72
Vedlegg 2: Survey - Områdeløft Trosterud og Haugerud	74

Figurliste

Figur 1.1:	Fordeling av morsmål blant respondentene, vektet utvalg. N = 384.....	17
Figur 2.1:	Svarfordeling på spørsmål om man kjenner til områdeløftet og Groruddalssatsingen. Vektete data. N = 389.	21
Figur 2.2:	«Hvordan og fra hvem har du fått informasjon om områdeløftet?». Vanligste svar (fra åpent tekstfelt). Vektet utvalg, N = 390.	22
Figur 2.3:	«Vet du om noe som er gjort i nærmiljøet som del av områdeløftet, eventuelt hva? ». Svar som ofte går igjen (fra åpent tekstfelt). Vektet utvalg, N = 390.	23
Figur 2.4:	Svarfordeling på de to spørsmålene. Vektete data. N = 388.	25
Figur 2.5:	Svarfordeling på de to spørsmålene. Vektete data. N = 388.	26
Figur 2.6:	«Hvor på Trosterud eller Haugerud føler du deg utrygg?» Temaer fra åpent tekstfelt som er nevnt flere ganger. Vektet utvalg, N = 390.	27
Figur 2.7:	Svarfordeling på spørsmålet «Er det sannsynlig at du vil bli boende på Trosterud eller Haugerud i mange år fremover?» fordelt på bosted og morsmål. Vektete data. N = 388.	28
Figur 2.8:	Andel som er fornøyd eller svært fornøyd med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder ulike steder. Vektete data, N =390.	30
Figur 2.9:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder: Steder du kan møte andre» fordelt på morsmål. Svært fornøyd/fornøyd og Svært misfornøyd/misfornøyd er slått sammen. Vektete data. N = 383.	32
Figur 2.10:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder: Steder du kan møte andre» fordelt på alder. Svært fornøyd/fornøyd og Svært misfornøyd/misfornøyd er slått sammen. Vektete data. N = 389.	33
Figur 3.1:	Svarfordeling på spørsmål om hvor fornøyde beboerne er med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp når det gjelder ulike forhold. Vektete data. N = 390.	35
Figur 3.2:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder : Oppvekstmiljøet for barn» fordelt på bosted og barnestatus. «Misfornøyd» og «Svært misfornøyd» er slått sammen. «Fornøyd» og «Svært fornøyd» er slått sammen. Vektete data. N = 391.	36
Figur 3.3:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Kvaliteten på barnehager» fordelt på bosted. «Vet ikke» er tatt ut av prosentuering. Vektete data. N = 114.	37
Figur 3.4:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Kvaliteten på skoler». «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 218.	38
Figur 3.5:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med AKS?» fordelt på bosted. Gjelder bare for dem som kjenner til AKS. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N= 99.	39
Figur 3.6:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for ungdom». «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N =269.	40
Figur 3.7:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for	

	ungdom» fordelt etter bosted. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 268.	41
Figur 3.8:	Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for ungdom» fordelt etter morsmål. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 264.	42
Figur 4.1:	Andel som ofte eller svært ofte besøker noe av dette i nærmiljøet. Vektet utvalg. N = 388.	48
Figur 4.2:	Vanlige svar fra åpent spørsmål om de har forandret sin bruk av nærmiljøet eller sitt engasjement for nærmiljøet under korona-pandemien. Hentet fra åpent svar. Vektet utvalg. N = 390.	52
Figur 4.3:	Andel som ofte eller svært ofte deltar i disse aktivitetene i nærområdet. Vektete data. N = 385.	53
Figur 4.4:	Svarfordeling på spørsmålet «Er du med på noen av disse aktivitetene i nærområdet? Uorganiserte aktiviteter (f.eks. går turer, møter venner, sparker fotball)» fordelt på kvinner og menn. Vektete data. N = 378.	54
Figur 5.1:	Svarfordeling på spørsmål om man kjenner til planprogrammet og del av planprogrammet. Vektete data. N = 386.	57
Figur 5.2:	Svarfordeling på spørsmålet «Kjenner du til: Planleggingen av ny barneskole med kulturstasjon og ny ungdomsskole med flerbrukshall? (Del av planprogrammet)» fordelt på bosted, morsmål og om man har barn under 18 eller ikke. Vektet utvalg. N = 385.	58
Figur 5.3:	Temaer som har vært nevnt flere ganger i åpent tekstfelt på spørsmålet «Hva mener du er viktig for at allmenningen skal bli et godt og spennende sted å være for alle aldersgrupper både på dag- og kveldstid?». Vektete data. N = 390.	60
Figur 5.4:	Andel av respondentene som i åpent tekstfelt eksplisitt har nevnt at de ønsker godt med lys/belysning for at allmenningen skal være et godt og spennende sted å være for alle aldersgrupper både på dag- og kveldstid, fordelt på morsmål og bosted. Vektete data. N = 390.	61

Sammendrag

Marit Ekne Ruud og Marit O. Nygaard

Områdeløft Trosterud og Haugerud - Midtveisundersøkelse

NIBR-rapport 2020:23

Denne analysen er en oppfølging av nullpunktsanalysen for områdeløft Trosterud og Haugerud fra 2017. Hensikten er å kartlegge beboernes erfaringer og bruk av området etter samme opplegg som ble gjennomført i nullpunktsanalysen i 2017. Den følger i stor grad det samme opplegget for datainnsamling og med de samme problemstillingene som forrige kartlegging. Hovedsakelig dreier det seg om å få frem hvordan beboere opplever ulike sider av områdene Trosterud og Haugerud og hvordan de bruker områdene.

Problemstillinger

Et sentralt spørsmål som belyses er i hvilken grad vi kan avdekke endringer som har skjedd i løpet av de tre årene, samt å se det i lys av tiltak i områdesatsingen:

- Har tiltakene i områdeløftet hatt noen effekt i løpet av de tre årene?
- Hvordan ligger arbeidet an i forhold til de seks delmålene i områdeløftet?
- Hva bør det satses videre på i de neste årene?

Funnene i den første undersøkelsen viste flere forhold som beboerne ønsket bedre, og innsatsen i områdeløft de siste årene innrettet seg i stor grad etter disse ønskene. Vi har søkelys på følgende forhold:

- Trosterud og Haugerud som *bosted*. Nærmere bestemt spør vi om beboernes kjennskap til områdeløft, trivsel og nabolag, samt vurdering av fysiske forhold i nærmiljøet.
- Trosterud og Haugerud som *oppvekststed*, der vi undersøker beboernes synspunkter og erfaringer ved ulike sider av oppvekstmiljø for barn og unge.
- Trosterud og Haugerud som *steder å bruke*. Her er vi ute etter å få kunnskap om i hvilken grad beboerne bruker de tilbudene som finnes, hva de eventuelt savner, og om de er engasjert i eller deltar i lokalmiljøet, enten det dreier seg om faste, organiserte aktiviteter eller i foreningslivet, eller om de benytter nærområdet på fritiden.

Fordi denne undersøkelsen ble gjennomført midt i perioden med korona-pandemien har vi også stil spørsmål om pandemien endret beboernes bruk av nærmiljøet. I tillegg ser vi nærmere på beboernes involvering og innspill til kommunens arbeid med planprogrammet i området.

Metode og data

Analysen er basert på en spørreundersøkelse blant beboere på Trosterud og Haugerud, gjennomført som en digital undersøkelse i Quest-back. For å sikre en god svarprosent og svar fra flere beboergrupper, har ansatte i områdeløftet brukt sine lokale kontakter for å spre informasjon om undersøkelsen til forskjellige beboergrupper og om hvordan beboerne kan gå inn i det elektroniske skjemaet for å svare. Det ble brukt lokal ungdom i regi av NAVs sommerjobbprogram for å samle inn elektroniske skjemaer.

Vi fikk inn 416 besvarelser gjennom den digitale spørreskjema-plattformen QuestBack. I tillegg har vi fått 33 besvarelser på papir. *Dette gir oss til sammen 449 svar fra beboerne i Trosterud og Haugerud.*

Trosterud og Haugerud som bosted

Undersøkelsen viser først og fremst at beboerne trives der de bor, og det er like høy grad av trivsel som for tre år siden. Dette underbygges av at det er flere som oppgir at de har kontakt med naboene, det gjelder særlig de med barn og eldre beboere. I tillegg vurderer flertallet av beboerne

det som sannsynlig at de blir boende i området. Funnene viser også at langt flere beboere vet om områdeløftet, og som kan tolkes i lys av områdeløftets innsats med kommunikasjon, medvirkningsprosesser og involvering i lokalmiljøene. Langt flere har også kjennskap til hvilke tiltak som er satt i gang enn tidligere.

Samtidig er det også flere som opplever ustabile bomiljøer med mye inn- og utflytting i denne undersøkelsen. Flere med norsk /vesteuropeisk morsmål oppgir dette, og kvinner mer enn menn. Utrygghet i nærmiljøet er fremdeles en utfordring. Rundt 40 prosent av beboerne oppgir at det er steder på Trosterud og Haugerud de føler seg utrygge, og det er de samme områdene som respondentene oppgir som i forrige undersøkelse.

Funnene viser også at beboerne er svært fornøyde med området beliggenhet, med nærhet til turveier og turområder, noe som også kom fram i forrige undersøkelse. Samtidig viser svarene at de er mindre fornøyde med steder å møte andre enn i nullpunktsanalysen. Det er fremdeles mye å ta tak i når det gjelder ryddighet, renhold og vedlikehold i uteområdene, særlig rundt sentrene. Her viser funnene at færre er fornøyde med dette enn for tre år siden. Unntaket er områdene som eies og forvaltes av borettslag og sameier som scorer høyt på tilfredshet. Færre er også fornøyd med lysforholdene på uteområdene enn før.

Trosterud og Haugerud som oppvekststed

Nesten halvparten svarer at de er fornøyde med området som et sted å vokse opp for barn og unge, men dette er en lavere prosentandel enn forrige undersøkelse. Færre oppgir at det er trygt for barna når de ferdes ute. Samtidig viser svarene at flere er fornøyd med steder å leke for barna. På spørsmål om tilfredshet med skoler og barnehager er andelen svar omtrent på samme nivå som i nullpunktsanalysen

Funnene viser også at litt færre er fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom enn forrige undersøkelse, og flere er mer misfornøyd. Dette gjelder mest blant respondenter med norsk morsmål. Respondentene er opptatt av utfordringer knyttet til omdømmeproblematikk, mangel på trygge møtesteder for ungdom og hvordan hindre utenforskap.

Steder å bruke på Trosterud og Haugerud

Det er de uformelle møteplassene som benyttes mest, der flere blant annet oppgir å bruke idrettsanleggene enn tidligere. Svarene viser for øvrig ikke stor grad av endringer når det gjelder bruk av de ulike tilbudene i området sammenlignet med nullpunktsanalysen. Imidlertid ser vi en mindre andel beboere oppgir at de deltar på møteplassene som drives av foreninger eller er med i foreningslivet. Disse svarene kan ha sammenheng med at innsamlingen av data foregikk sommeren 2020, midt under det første fasen av pandemien. På spørsmål om beboerne endret bruk av området under pandemien var det mange som svarte bekreftende. Det var særlig marka og turveier i nærheten som ble benyttet.

Også i denne analysen etterspør beboerne flere uformelle møtesteder og kafeer.

Planarbeidet på Trosterud og Haugerud

I undersøkelsen har vi også sett nærmere på om beboerne kjenner til Oslo kommunes planarbeid med allmenningen som skal binde sammen de to områdene og med mange typer tilbud. Arbeidet foregår parallelt med områdeløftet (og som det samarbeides om). Vi etterspør også hvilke innspill de har til planene. Funnene viser at over halvparten kjenner til arbeidet med Oslo kommunes planprogram (VPOR). Rundt 1 av 3 har kommet med innspill til programmet, men relativt få opplever at deres innspill ivaretas, de fleste svarer at de ikke vet om det skjer.

Beboernes innspill til hva allmenningen bør inneholde for at det skal være et godt sted å være, handler i stor grad om god belysning, benker og sitteplasser og kafeer. Videre har de innspill på hvordan det kan tilrettelegges for fysiske aktiviteter og kulturaktiviteter.

Forslag til videre satsing

Hovedbudskapet i denne midtveisundersøkelsen er at områdeløftet ser ut til å ha være på riktig vei for å styrke nærmiljøkvaliteter og bidra til inkluderende lokalsamfunn. Dette kan blant annet ses i lys av de mange og til dels utfyllende kommentarene som beboerne har skrevet i surveyen, og som vitner om stort engasjement for lokalmiljøet. De åpne kommentarfeltene gir dermed et litt annet bilde enn svarene i skjema, der flere svarkategorier viser mindre positive tendenser enn kanskje forventet.

Det er ikke entydig hva områdeløftet bør prioritere i den neste fasen. Mye av det som allerede gjøres viser seg å ha hatt god effekt, blant annet satsing på informasjon og kommunikasjon om hva som skjer i området. Likevel kan funnene tolkes i retning av at dette arbeidet bør prioriteres videre.

- *Turveier.* I denne undersøkelsen har vi sett at respondentene brukte turveiene og marka mer enn vanlig i den første fasen av korona-pandemien. Det bør vurderes om arbeidet med markaporten Lille Wembley og Haugerudparken skal forsterkes til å omfatte turområdene inn mot marka. Denne typen tiltak vil kunne bidra til økt stedsidentitet og bedre folkehelse.
- *Lavterskeltilbud og kafeer.* I forbindelse med de pågående arbeidene med områdene er det viktig å ivareta behovet for uformelle møtesteder, enten det er lavterskeltilbud i form av et stikk-innom-sted der man kan slå av en prat, eller i form av kafeer og spisesteder. Lavterskeltilbud i nærmiljøet er viktig for å styrke den sosiale bærekraften i området. Tilbudene bør rettes mot alle deler av befolkningen, ikke minst til ungdom.
- *Styrke lokal medvirkning og synliggjøring av hva som skjer i området.* Beboernes holdninger til kvaliteter i nærmiljøet kan tolkes i lys av at beboerne er blitt mer engasjert fordi de har blitt involvert og fått mer kjennskap til områdeløftet, og derfor er utålmodige etter å se resultater. Derfor bør det fortsatt legges vekt på arbeidet med å informere om hva som skjer i området i regi av områdeløftet, hva som er planene fremover og når tiltak forventet å være ferdig. Det betyr også å fortsette med medvirkningsprosesser.
- *Trygghetsskapende tiltak.* Beboernes tilbakemeldinger om at de opplever konkrete steder i nærområdet som utrygge bør tas på alvor. Dette dreier seg både om mangel på god belysning, trafiksikkerhet i nærheten av boligene og ansamlinger av ungdom som oppleves som skremmende. Denne typen erfaringer og tilbakemeldinger fra beboere går igjen i alle tilsvarende undersøkelser som vi har gjennomført. Erfaringene viser at det «aldri» kan bli nok belysning på gangveier eller i uteområdene ved T-banestasjonene.

1 Innledning

I 2017 ble Trosterud og Haugerud i Bydel Alna valgt ut som del av områdeløft i Groruddalsatsingen, med varighet til 2023. Ved oppstart av områdeløftet gjennomførte NIBR en analyse av beboeres erfaringer med og bruk av området, som et kunnskapsgrunnlag for eventuelle tiltak i området og som en nullpunktsanalyse for senere kartlegging av måloppnåelse i områdeløftet (Ruud og Vestby 2017b).

Etter de tre første årene med Områdeløft Trosterud og Haugerud ønsket bydelen en ny kartlegging, en midtveisundersøkelse, for å se om tiltakene som er satt i gang har hatt en ønsket effekt, og om det er riktige tiltak som er iverksatt i denne første fasen. Denne analysen følger i stor grad det samme opplegget for datainnsamling som forrige kartlegging (nærmere beskrevet under metoddelen i dette kapitlet) og med de samme problemstillingene. Hovedsakelig dreier det seg om å få frem hvordan beboere opplever ulike sider av områdene Trosterud og Haugerud og hvordan de bruker områdene.

Analysen har særlig søkelys på eventuelle endringer i hvordan områdene oppleves og brukes sammenlignet med forrige analyse. I tillegg analyseres funnene i lys av strategiene i områdesatsingen. Funnene i den første undersøkelsen viste flere forhold som beboerne ønsket bedre, og innsatsen i områdeløft de siste årene innrettet seg i stor grad etter disse ønskene. Et sentralt spørsmål for denne undersøkelsen er derfor *I hvilken grad innsatsen som er gjort den siste tiden har hatt en positiv virkning.*

1.1 Områdeløft Trosterud og Haugerud – bakgrunn og målstruktur

I 2014 utarbeidet bydelen en forstudie om området Trosterud og Haugerud der tilstanden i området ble kartlagt. Hensikten var å finne ut om området hadde særlig utfordringer når det gjaldt levekår, og på hvilken måte et områdeløft kunne gjøre området mer bærekraftig fysisk og sosialt.

Til grunn for analysen ble det brukt levekårsstatistikker, tidligere utredninger og planinitiativ. I tillegg ble innspill fra Haugerud og Trosterud Vel og fra trygghetsvandring på Haugerud brukt som grunnlag for forstudien.

Forprosjektet konkluderte med at det var god grunn til å være særlig opptatt av levekårsutfordringene i delbydelen. Fattigdom i barnefamilier, lav sysselsettingsandel blant kvinner, og relativt stor andel som var avhengig av økonomiske overføringer ble fremhevet som viktige temaer.

Det fysiske miljøet hadde også enkelte utfordringer. Særlig ble lokalsentrene, skolene ved Haugerud senter med Haugerudhallen samt Dr. Dedichens privatasyl nevnt.

På bakgrunn av funnene i forstudien gikk Bydelsutvalget i 2016 inn for områdeløft på Trosterud og Haugerud med start fra 2017 og med sju års varighet, som en del av den nye Groruddalssatsingen 2017-2026 (se vedlegg 1).

Ifølge bydelens programplan fra 2020 er utfordringene i delbydel Trosterud fremdeles knyttet til levekår. Blant annet viser bydelsdata fra 2019 at delbydelen har størst andel kommunale boliger i bydelen, etterfulgt av Furuset. Trosterud har siden tusenårsskiftet hatt kraftigere økning i folkemengden enn de øvrige områdeløftområdene i Alna. Trosterud delbydel består av 9 grunnkretser, der det bor 8956 personer. Østre Trosterud, Haukåsen og Haugerud er de mest folkerike grunnkretsene, mens Alfaset og Lutvann knapt har beboere. Utfordringene som fremheves i programplanen er følgende:

- Innbyggere med innvandrerbakgrunn er 62 %, til sammenligning med 50 % i Bydel Alna og 31 % i Oslo for øvrig
- Andel personer i alderen 16 til 66 år med nedsatt funksjonsevne er 22 % mot 20 % i bydelen og 13 % i byen som helhet
- Andelen med grunnskole som høyeste utdanning er 33 % for Trosterud, mot 20 % for bydelen og 13 % i Oslo for øvrig
- Andel personer som bor trangt er 34 % for Trosterud, 30 % for bydelen og 22 % for Oslo
- Andel sysselsatte i området er 72 %, 74 % i bydelen og for øvrig 81 % i Oslo
- Lavinntektshusholdninger med barn under 18 år er 25.5 %, mot 21.5 for Alna og 15.4 for Oslo
- De fleste privathusholdninger eier sin egen bolig, men i denne delbydelen er andelen kommunale boliger størst for Alna (5.8 %), og andelen viser også en svak økning.¹

I Bydel Alnas «Strategisk plan 2017-2020» gis overordnede føringer for bydelens prioriteringer og styring. I planen blir det lagt vekt på at bydelen skal spille en aktiv rolle i lokalsamfunnsutvikling. De mest levekårsutsatte områdene i bydelen skal prioriteres.

Bydel Alna skal være et attraktivt sted å bo, og bydelen vil

- være pådriver, og legge til rette for medvirkning i pågående byutviklingsprosesser, og legge til rette for «liv mellom husene»
- utnytte mulighetene som Groruddalssatsingen gir til å utvikle trygge og attraktive møteplasser, grøntområder og lokalsentre
- arbeide metodisk for å aktivere ressurser på tvers av aktørgrupper og organisatoriske grenser når løsninger utvikles og iverksettes

1.1.1 Mål og delmål for Områdeløft Trosterud og Haugerud

Områdeløft Trosterud og Haugerud følger målstrukturen i delprogram Nærmiljø, tilpasset de lokale forholdene i området. Hovedmålet for områdeløft Trosterud og Haugerud er:

Trosterud og Haugerud skal være et **inkluderende** lokalsamfunn preget av **deltakelse** og **engasjement**. Området blir utviklet med gode løsninger for **bærekraftig byutvikling**, der lokalbefolkningen har blitt tatt med i reelle medvirkningsprosesser.²

I «Kravspesifikasjon – Midtveisundersøkelse for måling av effekter og resultater av Områdeløft Trosterud og Haugerud» er arbeidet med områdeløftet relatert til de enkelte delmålene.

Delmål 1 - Sosialt liv og frivillighet

Bydelen skal legge til rette for et variert kultur- og organisasjonsliv og nye former for deltakelse.

Det er stort frivillig engasjement i området Trosterud og Haugerud, men mye tyder på at deltakelse og lokalt engasjement varierer mellom ulike grupper. Områdeløftet har fått mandat fra styringsgruppa til å rette innsatsen inn mot ungdom, innbyggere med minoritetsbakgrunn og bomiljøene gjennom borettslag og sameier.

¹ Hentet fra Programplan 2020 «Programplan for områdeløft Bydel Alna». Versjon: Endelig (15.11.2019).

² Programplan 2020 «Programplan for områdeløft Bydel Alna». Versjon: Endelig (15.11.2019), s.12

Delmål 2 - Medborgerskap

Områdeløftet legger til rette for at innbyggerne i økende grad skal bidra til å utvikle eget lokalsamfunn.

Deltakelse gjennom samskaping og aktivt eierskap i lokale prosjekter er viktig for det områderettete arbeidet på Trosterud og Haugerud. Prosjekter som gjennomføres av områdeløftet initieres lokalt og bydelen er opptatt av at eierskap sikres både lokalt hos innbyggerne og via bydelsadministrasjonen i tjenestene som vil bidra til fremtidig drift av prosjekter.

Delmål 3 – Bomiljø

Bomiljøene skal i økende grad oppleves som trygge av beboerne og være velfungerende.

Det er et mål å drive oppsøkende arbeid for bomiljøene på tvers av organisasjoner, lag og foreninger i delbydelen gjennom satsingsperioden.

Delmål 4 - Fysiske nærmiljøkvaliteter

Områdeløftet skal bidra til at bygninger og uteområder brukes og vedlikeholdes, og innbyggerne skal ha god tilgjengelighet til viktige funksjoner i og utenfor området.

I løpet av oppstartsårene på Trosterud og Haugerud er det gjort grunnlagsanalyser for de fysiske oppgraderingene som har ledet inn i en rekke pågående prosjekter. Nærmere informasjon om prosjektene Trosterudparken, markaporten Lille Wembley, Haugerudparken og Trosterud torg fremkommer i vedlegg.

Delmål 5 - Byutvikling

Areal- og infrastrukturplanlegging, bolig- og byutvikling skal bygge på innsikt i lokale behov og bidra til å øke områdenes attraktivitet

Parallelt med områdeløftet foreligger Bystyrets vedtak (juni 2019) om «Planprogram med veiledende plan for offentlige rom (VPOR) for området Trosterud og Haugerud». I medvirkningsprosessen har områdeløftet jobbet med EBY for sikre en bærekraftig byutvikling på Trosterud og Haugerud ved å legge til rette for bred lokal medvirkning for stedene i planprogrammet. Områdeløft Trosterud og Haugerud • Kravspesifikasjon midtveisundersøkelse

Delmål 6 - Ny kommunal praksis

Bydel Alna skal være gode til å samarbeide med flere aktører for å skape attraktive bo- og oppvekstmiljøer.

Områdeløftet jobber aktivt med kommunale aktører på ulike nivåer, med sikte på å i størst mulig grad samarbeide om gode, smidige, varige løsninger, men også med sikte på å være et kontaktpunkt mellom kommunal sektor og sivilsamfunn.

1.2 Hvilke tiltak er prioritert så langt i områdeløftet?

I nullpunktsanalysen fant vi at beboerne stort sett trivdes godt og var godt fornøyd med Trosterud og Haugerud som oppvekststed (Ruud og Vestby 2017b). Funnene viste likevel at beboerne var bekymret for ungdomsmiljøet og at det var behov for flere formålstjenlige tilbud og aktiviteter som kunne inkludere flere befolkningsgrupper. Det ble også påpekt at tilbudene som var i områdene måtte bli bedre kjent for flere innbyggere og mer tilgjengelig for nye deltakergrupper. Det var også relativt få som meldte at de deltok i frivillige aktiviteter i nærmiljøet, og det tidvis var krevende å engasjere beboere til å ta verv. Funnene viste at det var behov for flere lavterskeltilbud for innbyggere på tvers av etnisitet, religiøse og sosiale grupper.

Etter 2017 har det blitt gjennomført flere kartlegginger som underbygger disse funnene. Blant annet ble det gjennomført en barnetråkkartlegging som er et verktøy som dokumenterer barns bruk og opplevelser av sitt nærmiljø. Ett av hovedfunnene fra kartleggingen viste at barna savner gode lekeplasser og møteplasser tilpasset deres egen alder og i nærheten av stedet de bor. Trafikk og trafikksituasjonen tilknyttet veiene Dr. Dedichensvei og Tvetenveien ble særlig vurdert som en stor risiko i barnas skolevei. Denne kartleggingen klarte å innhente innspill fra noen av de "stille stemmene" og er god dokumentasjon for viktige ønsker og behov fra de unge innbyggerne. Bydelen har også innsiktsrapporter som en *tjenestedesignstudie* for å se på ikke-brukere av aktivitetsarenaer og *Seniortrakk* der seniorer med minoritetsbakgrunn er godt representert.³

Ifølge bydelens programplan i 2020 skal innsatsen i de resterende årene dreie seg om iverksetting og gjennomføring av varige endringer. I 2020 vil bydelen prioritere arbeidene med å skape flere inkluderende møteplasser. Dette gjelder særlig i byutviklingsprosjekter og i sosiale prosjekter for områdeløftene. I Barnetråkk-kartleggingen ble det særlig avdekket behov som var knyttet til Trosterudparken. Gjennom 2020 skal områdeløftet jobbe for å realisere store infrastrukturelle grep slik at området oppnår varige forbedringer.

Tiltak som ble prioritert i 2020 er synliggjøring av arbeider i områdene Trosterudparken, markaporten Lille Wembley og Haugerudparken. I tillegg ble arbeid med inkluderende møteplasser som H2 og styrking av kommunikasjonsarbeider prioritert:⁴

Trosterudparken: Gjennomføre rehabilitering av hovedhuset i Nordre Trosterud gård, gjøre utbedringer i og rundt drivhuset i forbindelse med etablering av parsellhager, og gjennomføre arbeider langs gårdsveien og i uteområdene ved Trosterudvillaen og Annekset. Disse er store leveranser som vil være en forutsetning for igangsettelse av skolebygging på Haugerud.

Markaporten «Lille Wembley»: Bygge lekeplasser og sitteområder, samt gjennomføre prosjektering for friluftsområdet.

Haugerudparken: Videreføre avtale om etableringsskjøtsel, bygge gang- og sykkelbane, utbedre betongflaten i tråd med medvirkningsprosesser for byggetrinn 3, og etablere biladkomst til Stjernemyra barnehage.

Inkluderende møteplasser: Videreføre H2, sambrukslokalet med Resultatenhet for kultur, møteplasser og frivillighet på Haugerud senter, samt å innføre flere nøkkel- og bookingordninger som gir flere bruksmuligheter for innbyggerne. I tillegg dreier det seg om å bidra til økt bruk av lokale tilbud og gjøre eksisterende møteplasser mer tilgjengelig for lokalbefolkningen gjennom lokale medvirkningsprosesser.

1.2.1 Oslo kommunes planprogram for Trosterud og Haugerud⁵

Samtidig som Områdeløftet startet opp i 2017 ble det året før igangsatt et arbeid med et planprogram for området i regi av Oslo kommune. Planprogrammet ble lagt ut til offentlig ettersyn i mai 2017, og i august 2019 ble planprogram og veiledende plan for offentlige rom (VPOR) for Trosterud og Haugerud vedtatt. Arbeidet er et samarbeid mellom Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY), Plan- og bygningsetaten (PBE) og Bydel Alna.

Det skal bygges to nye skoler med en stor kulturstasjon, fleridrettshall med flere utendørs baner, en allmenning som binder Trosterud og Haugerud tettere sammen og utviklingen av Trosterudparken som vil bli et kreativt senter for beboere i området, med fokus på kultur og urbant

³ Hentet fra Programplan 2020 «Programplan for områdeløft Bydel Alna». Versjon: Endelig (15.11.2019), s. 12.

⁴ Hentet fra Programplan 2020 «Programplan for områdeløft Bydel Alna». Versjon: Endelig (15.11.2019), s. 21.

⁵ Informasjonen om planprogrammet er hentet fra Oslo kommunes hjemmeside 07.10.20.

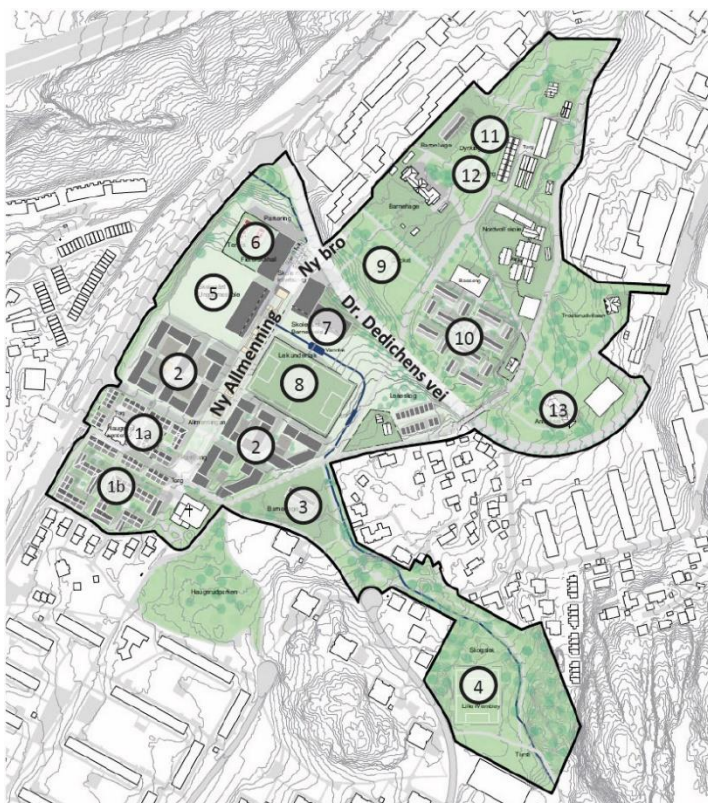
jordbruk. Det har vært viktig for områdesatsingen i dette området å være sterkt påkoblet i disse byutviklingsprosessene slik at områdeløft kan sikre reell medvirkning fra mange innbyggergrupper.

Planprogrammet legger de overordnede rammene for nye byrom og forbindelser, og avklarer hva som er nødvendig for å sikre en helhetlig og god utvikling på Trosterud og Haugerud.

Det vedtatte planprogrammet med VPOR beskriver følgende oppfølgingsoppgaver:

- Detaljregulering for skoler, idrett, kultur, barnehage, ny allmenning, Dr. Dedichens vei
- Detaljregulering for felt A og B (boliger og Haugerud senter)
- Detaljregulering for felt C (boliger)
- Utvikling av Lille Wembley
- Ny lokalisering av Trosterud parselhage
- Trosterudparken
- Annekset

Kartet viser hvor i området de ulike tiltakene er lokalisert:

- 1a: Felt A (Haugerud senter)
- 1b: Felt A (sør for Haugerud senter)
- 2: Felt B
- 3: Solfjellet barnehage
- 4: Lille Wembley
- 5: Ny ungdomsskole
- 6: Ny flerbrukshall
- 7: Ny barneskole med kulturstasjon
- 8: Ny 11-er bane
- 9: Dedichenparken
- 10: Felt C
- 11: Trosterud park
- 12: Ny parselhage
- 13: Annekset

Planarbeidet for detaljregulering for skoler idrett, kultur, barnehage, ny allmenning, Dr. Dedichens vei er igangsatt. Hensikten med reguleringen er å legge til rette for ny 3-parallell barneskole og ny 6-parallell ungdomsskole, kulturfunksjoner/-stasjon, flerbrukshall, ulike utendørs idrettsanlegg, utvidelse av Solfjellet barnehage, oppgradering av Dr. Dedichens vei og etablere ny allmenning med broforbindelse for gående og syklende over Dr. Dedichens vei opp mot Trosterudområdet. I planarbeidet skal konsekvenser av en fremtidig utvidelse av barneskolen fra tre til fire paralleller undersøkes.

I arbeidet med planprogrammet ble det gjennomført medvirkningsprosesser med beboergrupper i områdene. Ifølge et innspill til planprogrammet fra innbyggerinitiativet ble deres forslag innarbeidet i planene om blant annet parsellhagene og drivhusmiljøet, mens det ble fra innbyggerne uttrykt bekymring for manglende lokal involvering i det pågående arbeidet for nye skoler.⁶ I brevet ble det også påpekt at «Medvirkningsprosessene for planprogrammet har fungert godt, men det bør gjøres ytterligere innsats for å få med alle beboergrupper. Vi vil oppfordre til at planprogrammet også sier noe om hvordan fremtidige planprosesser skal foregå, for at innbyggere lettere kan se sin rolle i utviklingen. For å involvere flest mulig, vil midlertidige tiltak som viser at noe skjer være nøkkelen til å få flere deltakere i prosessen. Tiltak gjennom områdeløftet kan gjøre planleggingen mer konkret, for eksempel gjennom etablering av parsellhager i den planlagte Trosterudparken eller temporær plassdannelse ved kirken som markerer hvor Allmenningen skal starte. Trosterudparken blir et flerkulturelt fellesskap for urbant jordbruk som gir hele området identitet og vil bli et godt supplement til idretten. Her ligger alt til rette for å sette i gang umiddelbart uten å måtte vente til et endelig vedtak».⁷

I denne undersøkelsen har vi innlemmet noen spørsmål om beboernes kunnskap om og innspill på planene som foreligger, presentert i kapittel 5.

1.3 Problemstillinger

Hensikten med denne undersøkelsen er å kartlegge beboernes erfaringer og bruk av området etter samme opplegg som ble gjort i nullpunktsanalysen i 2017. Et sentralt spørsmål som skal belyses er i hvilken grad vi kan avdekke endringer som har skjedd i løpet av de tre årene, samt å se det i lys av tiltak i områdesatsingen.

- Har tiltakene i områdeløftet hatt noen effekt i løpet av de tre årene?
- Hvordan ligger arbeidet an i forhold til de seks delmålene i områdeløftet?
- Hva bør det satses videre på i de neste årene?

Vi har søkelys på følgende forhold:

Trosterud og Haugerud som bosted. Nærmere bestemt spør vi om beboernes kjennskap til områdeløft, trivsel og nabolag, samt vurdering av fysiske forhold i nærmiljøet.

Trosterud og Haugerud som oppvekststed, der vi undersøker beboernes synspunkter og erfaringer ved ulike sider av oppvekstmiljø for barn og unge.

Trosterud og Haugerud som steder å bruke. Her er vi ute etter å få kunnskap om i hvilken grad beboerne bruker de tilbudene som finnes, hva de eventuelt savner, og om de er engasjert i eller deltar i lokalmiljøet, enten det dreier seg om faste, organiserte aktiviteter eller i foreningslivet, eller om de benytter nærområdet på fritiden.

Fordi denne undersøkelsen ble gjennomført midt i perioden med korona-pandemien har vi også stil spørsmål om pandemien endret beboernes bruk av nærmiljøet.

⁶ Innspill til planforum 25.april 2018. Innbyggerinitiativet.

⁷ Innspill til planforum 25.april 2018. Innbyggerinitiativet.

I tillegg ser vi nærmere på beboernes involvering og innspill til kommunens **arbeid med planprogrammet** i området.

1.4 Kilder og metode

Analysen er basert på en spørreundersøkelse blant beboere på Trosterud og Haugerud, gjennomført som en digital undersøkelse i Quest-back.

Opplegget for spørreundersøkelsen ble første gang brukt i områdeløft på Lindeberg i 2014 (Ruud og Johannessen 2014). Senere ble den brukt i sluttevalueringen av områdeløftet på Lindeberg, samt i nullpunktsanalysen for Trosterud og Haugerud. Det betyr at det er fjerde gang vi anvender denne metoden. Imidlertid er forskjellen denne gangen at undersøkelsen primært er gjennomført elektronisk, mens de tidligere undersøkelsene ble gjennomført ved at respondentene fylte ut svarene på papir (mer om gjennomføring utdypes nedenfor).

Tanken bak spørreundersøkelsen er at beboere er viktige informanter når det gjelder erfaringer knyttet til området, om lokal deltakelse og om bruk av møteplasser i området. Det er derfor av stor betydning at undersøkelsen fanger opp ulike beboergrupper som kan gi tilbakemeldinger ut fra sitt ståsted, enten det dreier seg om unge, eldre eller barnefamilier, eller beboere med både norsk og utenlandsk bakgrunn. Det er særlig viktig å nå ut til familier med ikke-norsk bakgrunn. Denne gruppen er ofte underrepresentert i slike undersøkelser.

I tillegg har det vært viktig å få stemmer fra forskjellige boligområder for å sikre en viss mengde svar som grunnlag for videre sammenligning. Spørreundersøkelsen ivaretar svar fra flere grunnkretser for senere sammenligning.

Hvordan undersøkelsen er gjennomført

For å sikre en god svarprosent og svar fra flere beboergrupper, har ansatte i områdeløftet brukt sine lokale kontakter for å spre informasjon om undersøkelsen til forskjellige beboergrupper og om hvordan beboerne kan gå inn i det elektroniske skjemaet for å svare. Bydelen la også ut lenke på sine nettsider og var aktive på sentrene.

Det ble brukt lokal ungdom i regi av NAVs sommerjobbprogram for å samle inn elektroniske skjemaer. Dette arbeidet startet etter at vi hadde fått inn de første svarene i begynnelsen av datainnsamlingen, og gjennom ungdommenes innsats ble det samlet inn tre ganger så mange skjemaer som vi fikk i den første perioden. I flere tilfeller hjalp ungdommen til med å oversette spørsmålene. I tillegg ble det fylt inn skjemaer på papir der respondentene mangler internett. Informantene som ble intervjuet var i alle aldre, og de fleste hadde annet morsmål enn norsk. De fleste ungdommene hadde selv ikke-norsk bakgrunn og kunne gjennomføre intervjuene på sitt eget morsmål. På den måten fikk vi svar fra informanter som antakelig ikke ellers ville nådd gjennom den elektroniske surveyen, de såkalt stille stemmene.

Det å bruke lokale ungdom (og andre lokale aktører) kan sees om et ledd i en demokratiseringsprosess der ungdom fra lokalmiljøet får innsikt i lokale prosesser. Denne typen medvirkning og samskaping mellom bydel og lokale beboere (ungdom) bidrar også til å styrke engasjement for eget nærmiljø og til øke stedstilhørighet. Dessuten kan bruk av et lokalt intervjukorps bidra til å sikre svar fra forskjellige boergrupper og boligområder som man ser er underrepresentert i de elektroniske svarene underveis i prosessen, og der er kjent i området. Dette hadde vi god erfaring med også i tilsvarende analyser fra Lindeberg (Ruud og Vestby 2017a). Erfaringer fra større surveyundersøkelser som sendes elektronisk til beboere i levekårsutsatte områder viser at svarprosenten ofte blir lav og at det er ressurskrevende å få opp svarprosenten. I tillegg viser erfaringene at man ikke får svar fra alle kategorier beboere (se f.eks. Cowi 2013: Ammerud – omdømme og levekår, og NIBR/AFI Områdeløft Ammerud 2016).

Et spørsmål som kan stilles er om det er forskningsetisk riktig å bruke lokale beboere ved denne typen datainnsamling, fordi respondentenes svar kan være påvirket av om intervjuer og respondent kjenner hverandre. Fordi spørsmålene kun tar opp forhold som vedrører erfaringer med nærmiljøet og innspill til hva man ønsker bedre, og ikke dreier seg om personopplysninger eller egenskaper ved beboerne, anser vi ikke denne fremgangsmåten som problematisk eller noe som vil påvirke svarene selv om det lokale intervjukorpset skulle kjenne beboere som svarer på undesøkelsen. Denne metoden, med lokale ildsjeler som intervjuer andre beboere, vil derimot ikke være egnet dersom vi var ute etter opplysninger som dreide seg om egenskaper ved beboerne. Det ville vært å anse for «nær» og utenfor etiske regler for datainnsamling.

Spørsmålene i skjemaet er kategorisert i to positive og to mindre positive / negative kategorier. Enten benyttes det kategorier: «i stor grad, ja, i liten grad og nei», «svært fornøyd, fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, misfornøyd eller svært misfornøyd», eller «svær ofte, ofte, sjelden, nei». I framstillingen slår vi som oftest de positive eller mindre positive kategoriene sammen, men nyanserer disse der vi mener det er viktig. Ved sammenligning av svarene fra nullpunktsanalysen har vi enkelte steder fordelt andelen svar fra kategorien verken fornøyd eller misfornøyd likt på de negative og de positive svarene fordi det i den forrige analysen ble brukt fire og ikke fem kategorier ved måling av tilfredshet.

I spørreskjemaet er det også åpne felt der informantene kan komme med egne refleksjoner, erfaringer, synspunkter og forslag. (Spørreskjema i vedlegg 1).

1.4.1 Om utvalget

Vi fikk inn 416 besvarelser gjennom den digitale spørreskjema-plattformen QuestBack. I tillegg har vi fått 33 besvarelser på papir. *Dette gir oss til sammen 449 svar fra beboerne i Trosterud og Haugerud.* Svarene som ble skrevet ned i skjema av intervjupersonene kom inn etter at de kvantitative analysene av de elektroniske svarene var gjennomført og er derfor ikke med i figurframstillingene, men de er med i de kvalitative analysene.

I tillegg var det flere skjemaer som var ufullstendig fylt ut (manglet opplysninger om kjønn og alder), og som dermed heller ikke er med i de kvantitative framstillingene (vektede data) men som er inkludert i de kvalitative analysene.

I QuestBack fikk vi en forholdsmessig høy andel besvarelser fra kvinner og fra personer i 30-årene. Siden det ofte er forskjeller i svarene mellom kvinner og menn og mellom ulike aldersgrupper, har vi valgt å vekte dataene med hensyn til kjønn og alder. Vi har brukt den reelle kjønns- og aldersfordelingen i delbydel Trosterud (hentet fra Oslo kommunes statistikkbank) som mål for vektingen. Etter vekting, gjenspeiler kjønns- og aldersfordelingen i utvalget vårt den reelle fordelingen i betydelig større grad. Dette er vist i tabellen under.

Tabell 1.1: Vekt og fordeling av alder og kjønn i uvektede datasett, i delbydel Trosterud og i vektet datasett.

Kjønn	Alder	Uvektet utvalg		Fordeling delbydel Trosterud		Vekt	Vektet utvalg	
		Antall	Prosent	Antall	Prosent		Antall	Prosent
Mann	13-15 år	2	1 %	141	2 %	3,7	7	2 %
	16-19 år	6	2 %	198	3 %	1,7	10	3 %
	20-29 år	26	7 %	656	9 %	1,3	34	9 %
	30-39 år	32	8 %	774	10 %	1,3	40	10 %
	40-49 år	43	11 %	676	9 %	0,8	35	9 %
	50-59 år	13	3 %	598	8 %	2,4	31	8 %
	60-66 år	8	2 %	266	4 %	1,7	14	4 %
	67-79 år	11	3 %	396	5 %	1,9	21	5 %
	80-89 år	4	1 %	86	1 %	1,1	4	1 %
Kvinne	13-15 år	3	1 %	146	2 %	2,5	8	2 %
	16-19 år	7	2 %	204	3 %	1,5	11	3 %
	20-29 år	37	9 %	601	8 %	0,8	31	8 %
	30-39 år	69	18 %	745	10 %	0,6	39	10 %
	40-49 år	40	10 %	606	8 %	0,8	31	8 %
	50-59 år	29	7 %	546	7 %	1,0	28	7 %
	60-66 år	22	6 %	285	4 %	0,7	15	4 %
	67-79 år	33	8 %	471	6 %	0,7	24	6 %
	80-89 år	5	1 %	123	2 %	1,3	6	2 %
Total		390	100 %	7 518	100 %		389	100 %

Vi har trolig også en stor overrepresentasjon av personer med norsk morsmål i QuestBack. Dette er kjent problematikk fra spørreskjemaundersøkelser. Det har ikke vært mulig å vekte dataene med hensyn til morsmål, da vi ikke finner åpent tilgjengelige data for dette i kombinasjon med kjønn og alder i offentlige registre.

En oversikt over de informantene som svarte på papir finner vi 2 av 3 om er under 40 år (5 er under 20 år), 2 av 3 er menn, og over halvparten har annet morsmål enn norsk.

Sammenlignet med nullpunktsanalysen ser vi at respondentene fordeler seg nokså likt i de forskjellige alderskategoriene (Ruud og Vestby 2017b, s. 26).

1.4.2 Kjennetegn ved respondentene

I det følgende beskriver vi noen kjennetegn ved respondentene fra det vektete datasettet i QuestBack.

Bosted – 53 prosent av respondentene bor på Haugerud og 47 prosent på Trosterud. Det var kun mulig å besvare surveyen hvis man bodde på ett av disse to stedene.

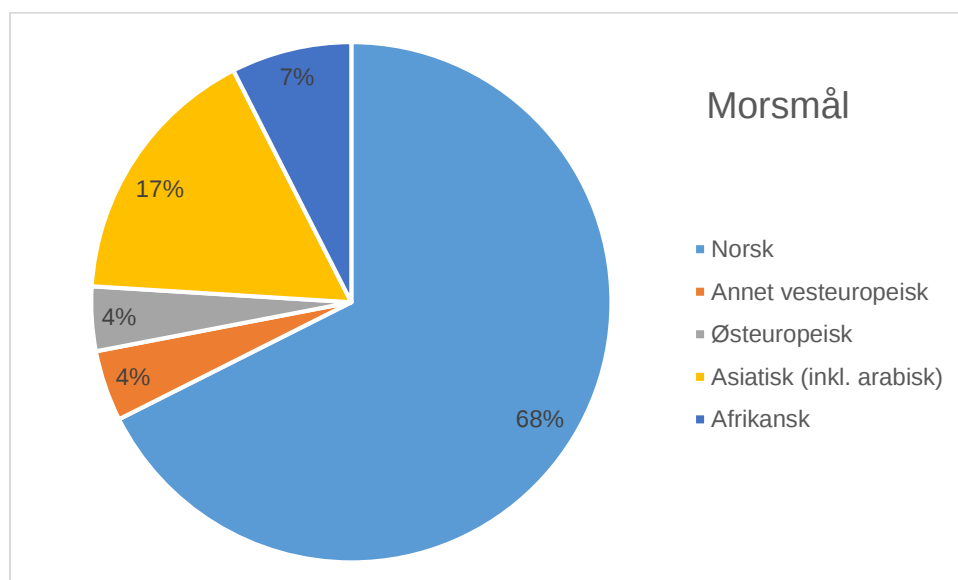
Alder – Respondentene ble bedt om å føre inn alderen sin i et åpent felt. Det har ført til at det er noen som ikke har skrevet noe og at det er noen som har skrevet noe som vi ikke klarte å tyde. 393 av 415 har vi klart å tyde. Aldersspennet er fra 12 år til 89 år. Gjennomsnitt- og medianalderen er henholdsvis 44 og 41 år.

Kjønn – Som for alder, ble respondentene bedt om å føre inn kjønn i et åpent tekstfelt. 394 av 415 har vært mulige å kode om til mann eller kvinne. I det vektete datasettet er andelen kvinner og menn like store (50-50). I det uvektede datasettet var det 63 prosent kvinner.

Morsmål – I undersøkelsen har vi brukt morsmål som kategori, på samme måte som vi gjorde i nullpunktsanalysen. Vi har stort sett kategorisert morsmålet i to grove grupper: Norsk/vesteuropeisk og østeuropeisk/asiatisk/afrikansk. 71 prosent av respondentene hadde norsk eller vesteuropeisk morsmål, mens 28 prosent hadde østeuropeisk, asiatisk eller afrikansk

morsmål. Vi har ikke oversikten over den reelle morsmålsinndelingen i delbydel Trosterud, men andelen personer som er innvandrere eller norskfødt av innvanderforeldre er 62 prosent (Oslo kommunes statistikkbank 2020). Dette indikerer at vi har en overrepresentasjon av personer med norsk morsmål i utvalget vårt. Figuren under viser en finere inndeling av morsmålene blant respondentene.

Figur 1.1: Fordeling av morsmål blant respondentene, vektet utvalg. N = 384.

Sammenlignet med nullpunktsanalysen finner vi en noe større andel med annet morsmål enn norsk, 66 prosent med norsk som morsmål, og 34 prosent med annet. I nullpunktsanalysen ble det imidlertid ikke nyansert mellom vesteuropeisk morsmål og annet, så tallene må tolkes i lys av det.

Barn under 18 år – Denne variabelen har vi ofte kalt barnestatus. Vi har stort sett skilt mellom dem som har minst ett barn under 18 år og dem som ikke har det. I gruppen som ikke har det, finnes det personer som har oppgitt at de har voksne barn over 18 år. 64 prosent av respondentene hadde ingen barn eller voksne barn over 18 år, mens 36 prosent hadde minst ett barn under 18 år. Det var omtrent like mange som hadde ett og to barn (henholdsvis 12 og 16 prosent), og noen færre som hadde tre barn eller flere (7 prosent).

Eie-leie – Rundt 84 prosent av respondentene eier sin egen bolig, hvorav mange gjennom borettslag. En del av de yngre bor hos sine foreldre som eier. Rundt 16 prosent av utvalget leier. Dette er omtrent som i forrige undersøkelse.

Botid på Trosterud eller Haugerud – Gjennomsnittlig botid på Trosterud eller Haugerud er 15 år, men her er det stor variasjon fra mellom 1 og 64 år. Halvparten har bodd der i 11 år eller mindre (median botid er 11 år). I nullpunktsanalysen var gjennomsnittlig botid over 20 år.

Oppsummert viser oversikten omtrent de samme kjennetegn ved respondentene i begge undersøkelsene (med unntak av botid), det vil si at vi ikke finner store avvik. Det betyr at svarene gir et godt sammenligningsgrunnlag selv om det var langt færre som svarte i forrige undersøkelse.

1.4.3 Leserveiledning

«Beboer», «respondent» og «utvalg» brukes om hverandre i teksten.

For alle de kvantitative spørsmålene som er omtalt i dette kapitlet, har vi benyttet oss av regresjonsanalyser (OLS og binær logistisk). I OLS-regresjonene er «vet ikke» utelatt fra svarene.

Vi har kontrollert for bosted (Trosterud eller Haugerud), kjønn (mann eller kvinne), alder, morsmål (norsk/vesteuropeisk eller østeuropeisk/asiatisk/afrikansk) og for hvorvidt man har barn under 18 år eller ikke (her ofte kalt barnestatus).

Kun der vi finner signifikante forskjeller på 0,05-nivå mellom variabler i de ulike kategoriene og samtidig har kontrollert for de andre kategoriene, har vi omtalt dette i teksten. Det vil derfor bety at vi med 95 prosent sikkerhet kan si at forskjellene som vi omtaler, ikke skyldes tilfeldigheter også når andre relevante forhold er kontrollert for. I de tilfellene der tallgrunnlaget er mindre sikkert, har vi nevnt dette eksplisitt.

Vi har fremstilt svarene i figuroversikter, slik vi gjorde også i nullpunktsanalysen. Der vi ser signifikante forskjeller i dataene har vi fremstilt svarene med flere figurer enten etter alder, kjønn, morsmål eller delt mellom de to områdene.

1.4.4 Kildekritiske bemerkninger

I denne analysen diskuteres svarene i lys av funnene fra forrige undersøkelse fra 2017. Det er viktig å være oppmerksom på at antall respondenter var 151 forrige gang, mot nesten 450 i denne undersøkelsen. Vi har dermed et mer solid grunnlag for å si noe om beboeres bruk og erfaring med områdene denne gangen. Derfor må svarene tolkes og sammenlignes med forsiktighet.

Det er antakelig også en forskjell i respondentenes bakgrunn fordi hovedvekten av respondentene ble rekruttert på forskjellige måter. I forrige undersøkelse hadde flere respondenter nær tilknytning til intervjukorpset som i stor grad var rekruttert gjennom foreningslivet, mens det i denne analysen i større grad er intervjuet tilfeldige folk på gata. Dette kan ha gitt et skjevt bilde av enkelte forhold ved beboernes erfaringer med området som for eksempel bruk av tilbud, grad av frivillighet eller kjennskap til tilbudene i området.

Likevel vil vi se at det er flere svar der prosentandelen fra forrige og denne undersøkelsen er nokså lik. Dette kan tolkes langs flere dimensjoner: Funnene gir et solid bilde av hvordan stedet oppfattes og brukes av befolkningen fordi det ikke er store avvik i svarene, og at de endringene og tiltakene som er gjennomført foreløpig ikke har endret bruk av eller oppfatninger om områdene.

Dette kan også tolkes dit hen at de nyeste endringene ikke har «satt seg» blant beboerne, og at dette vil endre seg når flere tiltak er ferdige eller har vart en stund. I tillegg kan corona-pandemien som startet sen vinteren 2020 hatt betydning for hvordan beboerne forholder seg til nærområdene, særlig spørsmål om hvordan nærmiljøet brukes, og som kan gi et skjevt bilde sammenlignet med tidligere (noe vi også ser nærmere på i analysen).

1.5 Oppbygging av rapporten

I de fire hovedkapitlene vil analysen av dataene diskuteres opp mot de seks delmålene som er formulert i programplanen, og ses i sammenheng med hvilke tiltak som er gjennomført i områdeløftet så langt.

Analysen følger den samme strukturen som den forrige rapporten fra 2017 fordi funnene lettere kan sammenlignes (Ruud og Vestby 2017b). Vi tar for oss *Trosterud og Haugerud som bosted, som oppvekststed og som steder å bruke*. I tillegg har vi i denne rapporten et kapittel som dreier seg om beboeres synspunkter på Oslo kommunes planprogram (VPOR) for området.

Felles for kapitlene er at de omhandler ulike sider ved beboerens *erfaringer*. Det dreier seg om opplevelse av trygghet i nærområdene, synspunkter på ulike kvaliteter og tilbud, eller mangel på dette, hvordan områdene fungerer som steder for barn og unge å vokse opp, og hvordan områdene brukes.

1.5.1 Analytisk tilnærming

De analytiske kategoriene som rapporten er strukturert etter tilsvarer analyseperspektiv i *sosiokulturelle stedsanalyser* (Ruud m.fl. 2007). Sosiokulturelle stedsanalyser er en kombinasjon av stedsanalyse og aktøranalyse, og har søkelys på både lokalbefolkningens og andre lokale aktørers erfaringer og oppfatninger av stedet. Analysene tar i bruk flere metoder og egner seg både ved oppstart av områdeløftet, som grunnlag for å definere mål og strategier, og for å gi anbefalinger til nødvendige tiltak underveis. Arbeidet med slike analyser kan også virke sosialt mobiliserende, og øke den sosiale kapitalen på stedet ved at det knyttes kontakter og relasjoner på tvers av sosiale og kulturelle skillelinjer. Sosiokulturelle stedsanalyser kan dessuten få aktører i tale, og gjøre disse aktørene mer bevisst på sin egen rolle og posisjon på stedet, samt å bidra til nye allianser. Sosiokulturelle stedsanalyser får frem områdets styrker og kvaliteter, men også mangler og ulemper, gjennom å se på:

- **Stedsbruk.** Hvordan brukes området og til hvilke formål? Analysen får frem ulike funksjoner og tilbud i det geografiske området og hva de brukes til. Benyttes lekeplassen bare av barna, eller brukes den også som et sted «å henge» for ungdom? Hvem bruker kaféen på senteret? Kunnskap om ulike former for bruk av stedet kan f.eks. avdekke om noen grupper utestenges, for eksempel eldre som ikke føler seg velkomne på den lokale kaféen fordi den domineres av andre, eller barn som ikke tør å bruke lekeplassen fordi større ungdom sparker ball der.
- **Stedsbilder.** Hvilke forestillinger finnes av stedet? Hvilke særtrekk og kjennetegn har stedet, og hvilke kvaliteter, mangler og ulemper kan avdekkes? Hva er potensialet og mulighetene fremover? F.eks. kan stedet oppfattes som barnevennlig av noen fordi det har mange lekeplasser, mens andre har fokus på at det er støyutsatt og ligger nær hovedveien. Ulike bilder gir kunnskap om hvilke prioriteringer og retninger stedsutviklingen bør gå. Stedsbilder kan også peke mot et ufordelaktig image som ulike aktører i neste omgang kan gå sammen om å forsøke å «bygge om».
- **Stedsinteresser.** Hvilke interesser kan avdekkes? Fordi ulike grupper i et område har ulike roller og erfaringer, kan de ha ulike og til dels motstridende interesser for hvordan stedet skal utvikles. Interesser kan knyttes både til fysisk utforming, estetikk, rekreasjon, kultur- og foreningsliv, sosiale møtesteder og handel. Analysen kan således få frem lokale maktforhold.

Sosial bærekraft

De offentlige områdesatsingene har en bærekraftig utvikling som et viktig mål. I sammenheng med områdeløft er særlig den sosiale dimensjonen av bærekraftbegrepet relevant. Sosial bærekraft tar utgangspunkt i rettferdig fordeling av ressurser. Relatert til bærekraft i en urban eller romlig kontekst innebærer det folks rett til byen eller stedet der du bor, der alle grupper skal ha lik tilgang til sysselsetting, kultur, et anstendig hjem og egnet bomiljø (Husbankens mål om at alle skal bo trygt og godt), utdanning, sikkerhet (trygghet) og deltakelse i det samfunnet de lever i. Det handler også om å ha lik tilgang på tjenester på tvers av geografiske områder, som sosial og kulturell infrastruktur, men også tilgang til offentlig transport, gang- og sykkelveier, parker og friluftsområder og gode boliger og bomiljø (Ruud 2015).

Faglitteraturen deler sosial bærekraft inn i 1) individuelle behov. Det dreier seg om grunnleggende behov som livsopphold (mat, husly, utdanning, arbeid), beskyttelse og vern og sikkerhet, samt livskvalitet og trivsel 2) interaksjon med lokalsamfunnet. Her er fokuset på hvordan godene er fordelt i geografisk, og prinsippene for fordeling: for eksempel tilgang til ressurser og goder, og også byrder for eksempel miljøforurensning. Interaksjon peker mot eksklusjons- og inkluderingsmekanismer. 3) Lokalsamfunnet. I denne dimensjonen inkluderes mangfold og sosial mix, men også systemer og strukturer som skaper kapasitet til å utvikle helsefremmende og gode nærmiljøer preget av sosial integrasjon og robusthet. Helt sentralt for de lokalsamfunnsbaserte

livsmulighetene er omfanget av sosial tilhørighet og samhørighet, og sosial kapital. Det er særlig den andre og tredje dimensjonen som er relevant for arbeidet med nærmiljøsatsinger.

Sosial bærekraft kobles også til sosial kapital. Et område som scorer lavt på levekårsvariablene kan ha utviklet høy sosial kapital i nærmiljøet, noe som vi blant annet har sett i tidligere analyser av levekårsutsatte boligområder (Søholt m.fl. 2012, Ruud 2015). Det kan gi seg utslag for eksempel i stor grad av lokalt engasjement og deltakelse i nærmiljøet, noe som tas opp i denne analysen.

2 Trosterud og Haugerud som bosted.

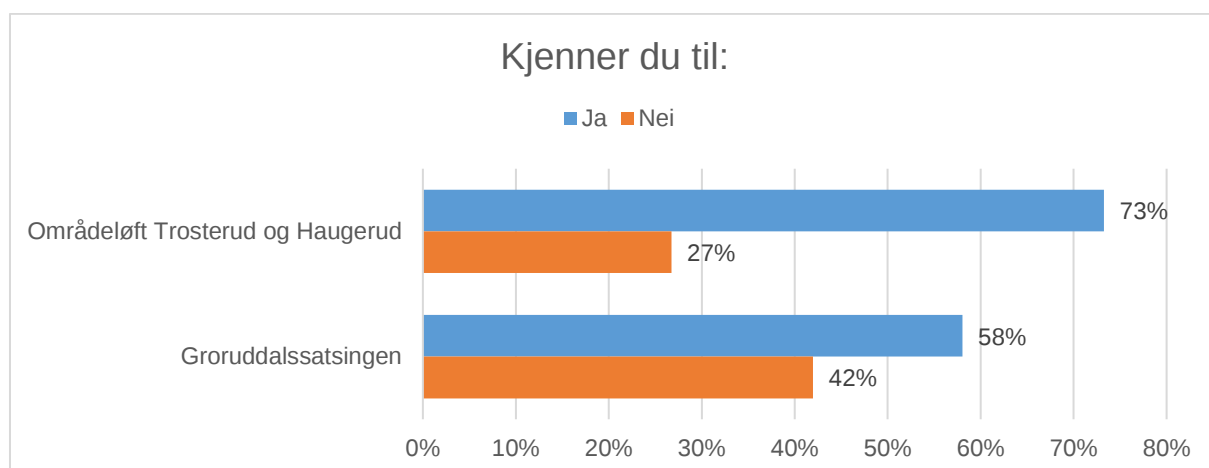
I dette kapitlet skal vi se nærmere på hvordan beboerne erfarer Trosterud og Haugerud som et bosted. Det handler om hva de vet om området og det som skjer i nærmiljøet, om hvordan de trives i nabolaget, om de har kontakt med naboer, om de føler seg trygge i området samt hvordan de vurderer de fysiske kvalitetene i området. Vi har også innlemmet tanker om flytteplaner i dette kapitlet.

2.1 Beboernes kjennskap til områdeløftet

Før vi presenterer beboernes erfaringer med og bruk av nærområdene Trosterud og Haugerud, er det interessant å se i hvilken grad de som bor i områdene kjenner til områdeløftet på Trosterud og Haugerud eller til Goruddalssatsingen generelt. Funnene kan gi en indikasjon både på graden av lokalt engasjement, kjennskap til hva som skjer i nærområdet og tilhørighet til stedet. Imidlertid er det særlig av interesse å få kunnskap om befolkningen kjenner til det arbeidet som legges ned for å gjøre nærmiljøet bedre å bo i, enten det er fysiske tiltak eller etablering av sosiale møtestedet.

Svarene viser at nesten tre av fire kjenner til områdeløftet på Trosterud og Haugerud (73 prosent), og nesten tre av fem (58 prosent) har oppgitt at de kjenner til Goruddalssatsingen. Dette er vist i figuren under.

Figur 2.1: Svarfordeling på spørsmål om man kjenner til områdeløftet og Goruddalssatsingen.
Vektete data. N = 389.

Kjennskap til områdeløftet er mer utbredt blant dem som bor på Haugerud enn blant dem som bor på Trosterud (henholdsvis 80 og 66 prosent). Det er også vanligere å kjenne til områdeløftet dersom man har norsk/vesteuropeisk morsmål enn annet morsmål (hhv 81 og 54 prosent). En større andel av personer med barn under 18 år har også hørt om områdeløftet sammenliknet med personer uten unge barn.

Kjennskap til Goruddalssatsingen er også mer utbredt blant dem med norsk/vesteuropeisk morsmål enn blant dem med andre morsmål.

Svarene sammenlignet med forrige undersøkelse

Har denne svarfordeling endret seg sammenliknet med forrige undersøkelse? I nullpunktsanalysen viste svarene at 33 prosent kjente godt til områdeløftet og 38 prosent svarte at de kjente til Goruddalssatsingen. I motsatt ende av skalaen svarte 43 prosent at de ikke kjente til områdeløftet og 37 prosent kjente ikke til Goruddalssatsingen (Ruud og Vestby 2017b, s. 98). Svarene den

gang ga indikasjoner på at informasjon om satsingen i nærmiljøet ikke var god nok, noe som kanskje ikke var uventet fordi undersøkelsen ble gjennomført i oppstartsfasen av områdeløftet på Trosterud og Haugerud. Det ble derfor påpekt i nullpunktsanalysen at det var behov for å spre informasjon om satsingen bedre til beboerne i de to områdene. Det innebar også informasjon om lokale tilbud som var etablert gjennom satsingens tidligfase.

Svarene om beboernes kjennskap til områdeløftet og Groruddalssatsingen i denne analysen viser at langt flere kjenner til dette nå enn for tre år siden, noe som indikerer at bydelens innsats om å spre informasjon om områdeløftet og det som skjer i nærområdet har hatt positiv effekt. Det må imidlertid påpekes at svarene fra forrige undersøkelse ble nyansert i litt kjennskap og god kjennskap, men funnene viser klart at arbeidet med å spre informasjon om områdeløftet har virket positivt. I tillegg har ulike medvirkningsprosesser som er gjennomført så langt, ikke minst i forbindelse med Oslo kommunes planprogram, bidratt til at satsingene i nærområdene nå er bedre kjent for beboerne enn for tre år siden.

2.2 Kilder til informasjon om områdeløftet

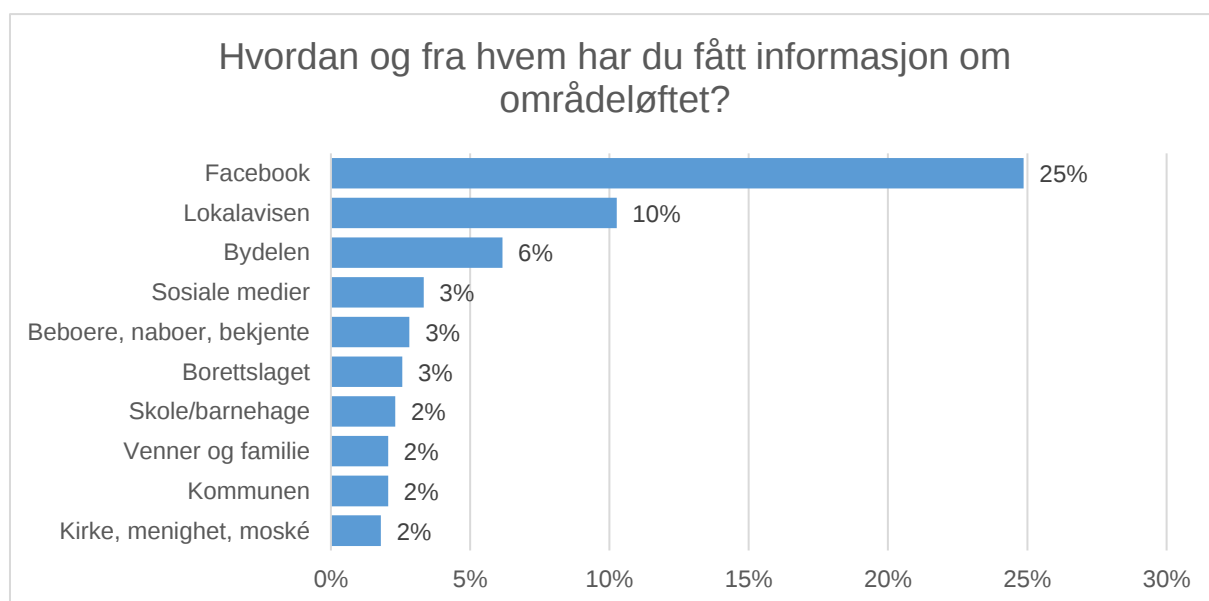
I undersøkelsen var vi også ute etter å få kunnskap om hvilke kilder beboerne bruker for å innhente informasjon om områdeløftet og som dermed også innebærer informasjon om hva som skjer i nærmiljøet generelt.

2.2.1 Kilder til informasjon om områdeløftet

Facebook er den klart vanligste kanalen der folk har fått informasjon om områdeløftet. Lokalavisen, bydelen og sosiale medier er også hyppig nevnte informasjonskanaler. I tillegg har noen hørt om områdeløftet fra bekjente, borettslaget, skole/barnehage og venner og familie. For noen har kommunen og kirken, menigheten eller moskeen vært stedet der de har hørt om områdeløftet. I tillegg har noen oppgitt velforeningen og Haugerud IF som informasjonskanaler. Mange har også oppgitt at de har fått informasjon fra internett, uten å ha spesifisert nærmere hvilke nettsider dette er.

Figuren under viser noen av de vanligste informasjonskanalene som respondentene har oppgitt.

Figur 2.2: «Hvordan og fra hvem har du fått informasjon om områdeløftet?». Vanligste svar (fra åpent tekstfelt). Vektet utvalg, N = 390.

Svarene viser for øvrig at Facebook har nådd ut til kvinner i større grad enn til menn, til personer med barn i større grad enn til personer uten (unge) barn og til personer med norsk/norsk-vesteuropeisk morsmål i større grad enn til personer med annet morsmål. Facebook har også i større grad nådd ut til personer under 45 år enn til eldre personer.

Funnene viser i stor grad at områdeløftets strategi om synliggjøring av tiltak og strategier, å spre mer informasjon om hva som skjer i nærmiljøet, ikke minst på Facebook, har gitt resultater.

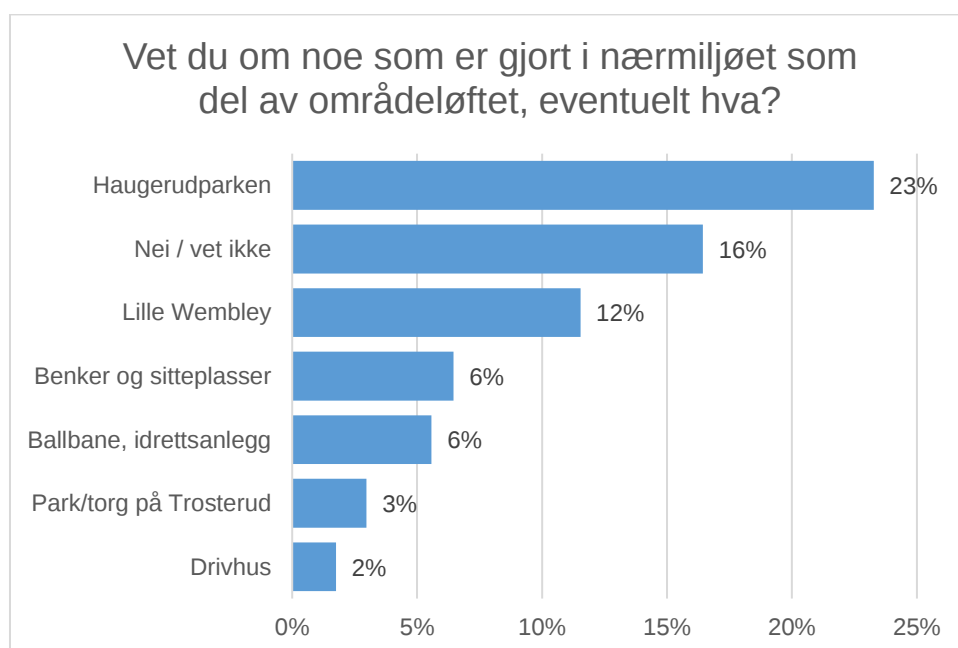
Sammenlignet med forrige undersøkelse var det for tre år siden først og fremst lokalavisen og riksmidia som var de viktigste kanalene til informasjon.

2.2.2 Beboernes kjennskap til hva som er gjort i områdeløftet

Hva er det beboerne har fått kunnskap om? På åpent spørsmål om de vet hva som er gjort i nærmiljøet som en del av områdeløftet, var det 239 som utdypet dette i kommentarfeltet. Her nevner nesten *en av fire* opprusting av Haugerudparken. Mer enn hver tiende respondent har også nevnt at Lille Wembley oppgraderes. Noen har oppgitt at det har blitt satt opp benker og sitteplasser, ballbaner og igangsetting eller planer om oppgradering av park og torg på Trosterud. Samtidig har rundt 16 prosent skrevet at de ikke vet hva som er gjort i forbindelse med områdeløftet.

Figuren under viser temaer som ofte er nevnt i de åpne tekstfeltene og hvor mange som har nevnt disse temaene.

Figur 2.3: «Vet du om noe som er gjort i nærmiljøet som del av områdeløftet, eventuelt hva?». Svar som ofte går igjen (fra åpent tekstfelt). Vektet utvalg, N = 390.

Som vist i innledningen har både oppgradering av Haugerudparken og Lille Wembley vært et satsingsområde i områdeløftet i denne perioden, og svarene viser at dette ikke har gått upåaktet hen hos beboerne. Samtidig er det noen som svarer at de ikke vet hva som foregår. En forklaring kan være at fordi begge disse prosjektene er på Haugerudsiden, kan det være mindre kjent blant beboerne på Trosterud fordi dette ikke er deres nærområde.

I nullpunktsanalysen var det kun 19 respondenter som oppga kjennskap til tiltak som ble gjennomført i områdeløftet. Det dreide seg stort sett om oppgradering av lekeplasser, gratis kjernetid i barnehager og penger til fritidsklubben. Funnene i denne undersøkelsen viser altså at beboerne i stor grad har fått med seg tiltak som er igangsatt i denne perioden.

Et dilemma er imidlertid forventningene som skapes i arbeidet med områderettede satsinger. Lokalbefolkningen blir tatt med i medvirkningsprosesser der de kan komme med innspill, og får informasjon om hva som skal iverksettes. I følgende kommentarer ser vi eksempler på at beboere forventer en park når det snakkes om Haugerudparken:

Den såkalte Haugerudparken kan på ingen måte kalles en park. Flott at den gamle rønna er revet, men grunnmuren står fortsatt og det ser overhodet ikke pent ut. Virker som man har gjort minst mulig, kun for å si at man har laget en park i området.

Det er laget noe de kaller park. Dette består av en gammel grunnmur og gamle jernbanesviller som er stablet opp. Dette minner ikke mye om park.

Et annet dilemma er forståelsen for tiden det tar fra tiltak besluttes til der er ferdig gjennomført, og hva det kan medføre av frustrasjon som neste eksempel viser:

Det har vært utrolige mange møter og innsatts fra det frivillige, men i løpet av 4 år har det skjedd veldig få forandringer. Mange som jeg kjenner er veldig lei av at det skjer så lite.

Som vi kommer tilbake til senere i rapporten, er det også en planprosess om ny skole etc på gang parallelt med områdeløftet. Imidlertid tyder enkelte kommentarer på at det er vanskelig å skille mellom hvilke tiltak og utbedringer som hører inn under hvilken satsing, slik følgende kommentar kan tyde på:

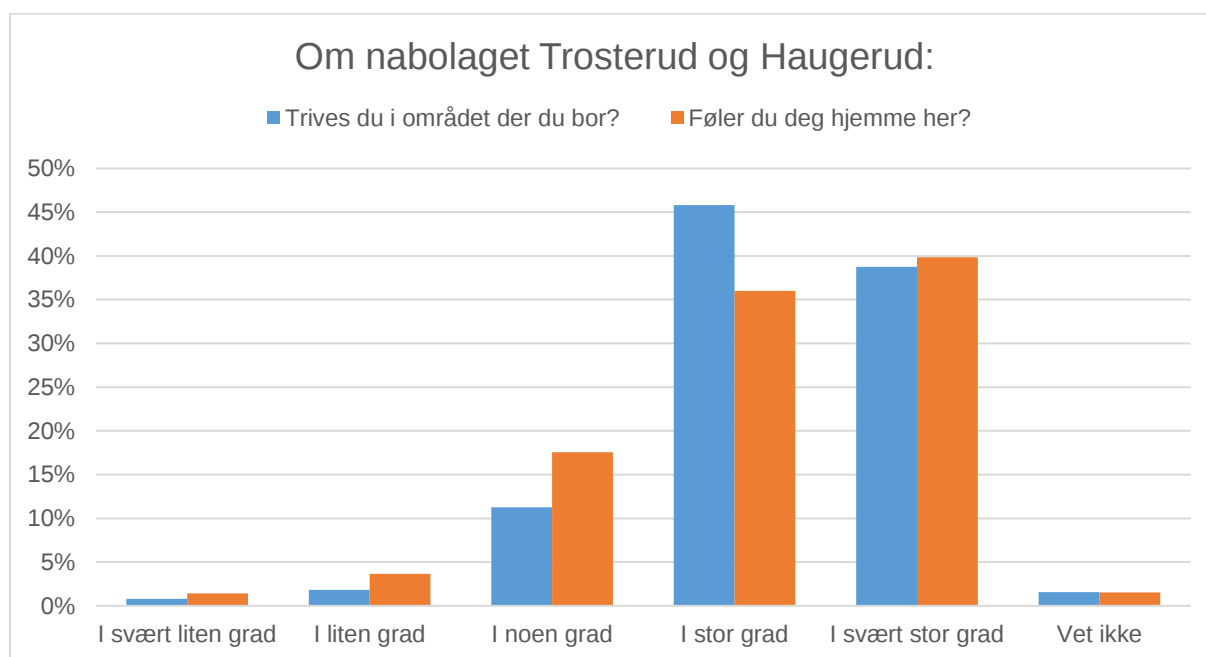
Etablering av H2 og aktiviteter der. Det var også et lokale i 1. etasje før. Jeg tror områdeløftet har noe med Dr. Dedichens drivhus å gjøre. Oppgradering av veikrysset ved Coop. Jeg har en følelse av at områdeløftet er noe som egentlig kommer senere? At det har noe med å bygge nye skoler å gjøre?

2.3 Trivsel i nabolaget

Da vi for tre år siden spurte om hvordan beboerne trives i området og om de følte seg hjemme der, svarte over 95 prosent at de trives og hvorav halvparten svarte at de trives i stor grad og at de følte seg hjemme der.

De samme spørsmålene ble stilt i denne undersøkelsen. Her viser svarene at mer enn åtte av ti beboere oppgir at de trives i området der de bor, og drøye tre av fire oppgir at de føler seg hjemme her, slik figuren under viser. Svarene indikerer med andre ord at de fleste trives og føler seg hjemme på Trosterud og Haugerud, og dette bildet har ikke endret seg vesentlig siden forrige undersøkelse.

Figur 2.4: Svarfordeling på de to spørsmålene. Vektete data. N = 388.

2.3.1 Flytting i nabolaget

En annen indikasjon på trivsel er i hvilken grad beboerne har kontakt med naboene og i hvilken grad beboerne opplever at nabolaget er preget av stor turnover, med stor flytteaktivitet. Vi vet fra flere undersøkelser at stor flytteaktivitet i et boligområde kan påvirke bomiljøet negativt, der naboer ikke vet hvem som bor vegg i vegg, og som igjen kan føre til utrygghet i bomiljøet (Ruud 2001, 2003).

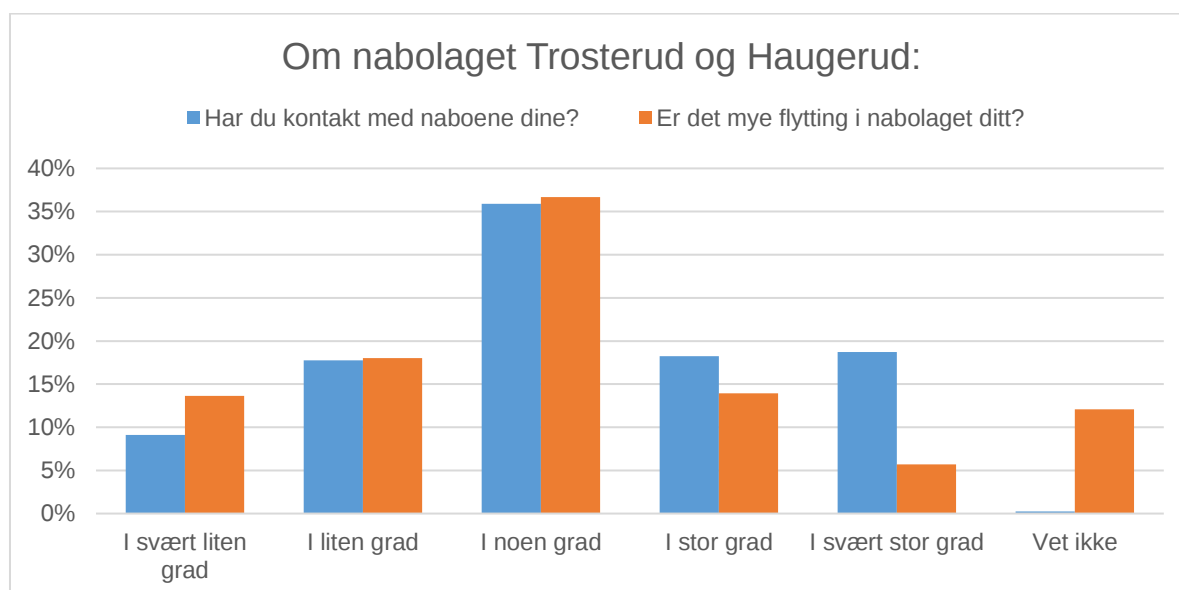
Da vi spurte om flytteaktivitet i forrige undersøkelse, mente rundt 30 prosent at det var mye inn- og utflytting i nabolaget. Ser vi på svarene fra denne undersøkelsen viser oversikten at rundt halvparten opplever mye flytting i noen eller stor grad. Dette er en noe høyere prosent enn for tre år siden. Det er også stor variasjon i hvorvidt beboerne opplever at det er mye flytting i nabolaget, slik det fremkommer av figuren under. Kvinner mener i større grad enn menn at nabolaget er preget av flytting. Personer med norsk/vesteuropeisk morsmål mener også i større grad enn personer med andre morsmål at stedet er preget av flytting.

Som vi også påpekte i den forrige studien, er det interessant å se at andelen som trives godt i bomiljøene er høy til tross for beboernes opplevelse av relativt mye flytting og dermed ustabile bomiljøer.

2.3.2 Kontakt med naboene

For å få mer kunnskap om beboernes trivsel og tilknytning til bomiljøet har vi også i denne studien spurt om i hvilken grad beboerne har kontakt med naboene sine. Nesten 40 prosent svarer at de har kontakt i stor grad, og 35 prosent i noen grad. Dette tilsvarer 3 av 4 respondenter som svarer dette. Sammenlignet med nullpunktsanalysen for tre år siden er det flere som svarer at de har kontakt nå enn tidligere, der tilsvarende oversikt viste 64 prosent. Samtidig ser vi at nesten tre av ti i liten grad har kontakt.

Figur 2.5: Svarfordeling på de to spørsmålene. Vektete data. N = 388.

Nabokontakt er mer utbredt blant kvinner enn menn, og mer utbredt blant dem som har unge barn enn dem som ikke har det. Tenåringer, personer i 30- og 40- årene og personer i 70-årene har mer kontakt med naboene sine enn det andre har.

I nullpunktsanalysen påpekte vi at graden av nabokontakt er en av flere indikatorer på om man trives der man bor (Ruud og Vestby 2017b, s. 50). Det er også i denne undersøkelsen viktig å påpeke at vi ikke har kunnskap om hvilken type nabokontakt det er snakk om; om man er på hils med naboen og slår av en tilfeldig prat i trappoppgangen eller ved postkassa, eller om man har tette sosiale bånd som handler om mer enn å være på hils. Barn er oftere nøkkel til nabolagskontakt noe som annen forskning viser (Ruud 2003). Det er også viktig å påpeke at beboerne kan trives selv om en ikke har nær kontakt med naboene.

Det å «være nabo» har endret seg de senere årene. Rollen som nabo tillegges begrenset betydning i nye urbane nærmiljøer (Ruud 2003). I den grad naborollen er definert gjennom allmenne og kulturelt bestemte forventninger, så har disse mer preg av negativt enn positivt innhold når det gjelder sosial involvering, for eksempel at naboer ikke holder orden i oppgangen. Hensynet til privatlivets fred og respekten for hjemmesfæren står sterkere enn forventninger om å ha kontakt med naboene. Samtidig som ikke alle beboere har behov for sosial kontakt med naboene, er det enkelte grupper av beboere som har større behov for dette, for eksempel enslige, eldre og de som står utenfor arbeidslivet. Å vedlikeholde relasjoner til naboer er sentralt for å oppleve det som sosiologen Anthony Giddens kaller ontologisk sikkerhet. Å hilse på naboer bidrar til å bygge opp et forutsigbart, rutinemessig mønster i hverdagen. Ontologisk sikkerhet er forankret i det ubevisste, det følelsesmessige og refererer til den tillit som de fleste mennesker har i omgivelsenes stabilitet. Bomiljøet kan således være en arena for å danne stabilitet, for å føle ontologisk sikkerhet (hentet fra Ruud 2003).

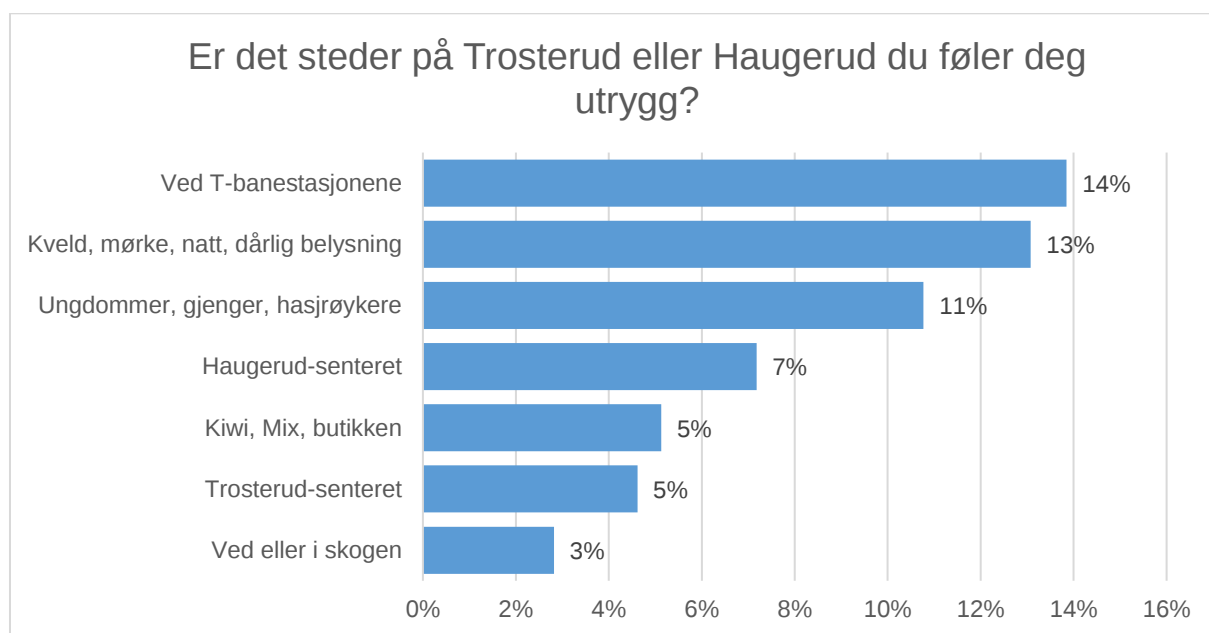
2.3.3 Opplevelse av trygghet i nærmiljøet

Å føle seg trygg i nærmiljøet er en annen indikator på trivsel. Også i denne undersøkelsen ønsket vi å få kunnskap om i hvilken grad beboerne føler seg trygge i nærområdene. Er det noen områder på Trosterud og Haugerud som oppleves som utrygge? Fra forrige undersøkelse var det kun 22 beboere (15 prosent) som svarte på dette spørsmålet. Det var særlig mørke gangveier ved T-banestasjonen på Trosterud, og mot senteret, ved Haugerud senter og veien ved høyblokka som ble trukket frem. Også området ved Mix-kiosken ble nevnt.

Denne gangen er det rundt 40 prosent av beboerne har oppgitt at det er steder på Trosterud eller Haugerud der de føler seg utrygge. Svarene viser at det er de samme områdene som oppleves som utrygge som sist: Områdene rundt T-banestasjonene og steder hvor det er mørkt. Også i denne undersøkelsen er det flere som trekker frem MIX-kiosken ved Trosterud T-banestasjon som et utrygt sted (11 nevner MIX spesielt). Disse områdene knyttes også til ungdomsgjenger som samles der. En del har oppgitt at de føler seg utrygge ved sentrene og butikkene, og det gjelder spesielt på kvelden eller når det er mørkt. Noen føler seg også utrygge ved skogen.

Vi har samlet noen temaer som ofte går igjen i de åpne svarene, og figuren under viser hvor mange som har nevnt disse temaene.

Figur 2.6: «Hvor på Trosterud eller Haugerud føler du deg utrygg?» Temaer fra åpent tekstfelt som er nevnt flere ganger. Vektet utvalg, N = 390.

En større andel kvinner enn menn har oppgitt at det er områder der de føler seg utrygge (henholdsvis 51 og 35 prosent). Tilsvarende har en større andel av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål enn andre morsmål oppgitt at det er steder de føler seg utrygge (henholdsvis 47 og 31 prosent).

Svarene fra surveyen understreker betydning av godt opplyste uteområder som dermed blir mer tilgjengelige, og som bidrar til trygghet og økt bruk, men oppfattes også som generelt utrygt med ungdomsgjenger som «henger» rundt i området. Svarene om trygghet i nærmiljøet er i tråd med funn fra tidligere analyser fra utsatte boligområder, nemlig at det savnes mer belysning i uteområder og gangveier i nærmiljøet for at det skal oppleves som trygt å ferdes der etter mørkets frembrudd.⁸ Trygghetsfremmende tiltak i uteområder handler også om å kutte busker og trær langs gangveier, et tema som også går igjen, noe som følgende sitat er eksempel på:

Beskjær gjerne trær og busker rundt gatelyktene så de gir bedre lys og ikke gror igjen.

Svarene er også interessante å se opp mot det trygghetsskapende arbeidet som er gjennomført ved Trosterud senter og rundt MIX-kiosken i forbindelse med arbeidet med Trosterud Torg.⁹ Det er

⁸ Se f.eks. stedsanalysene for områdeløftene for Ammerud (Ruud m.fl. 2016, Lindeberg (Ruud og Vestby 2017a), Romsås og Grorud (Ruud m.fl. 2018).

⁹ Blant annet ble Trygghetsvandring ved Trosterud torg gjennomført i 2018 (Programplan i områdeløft i Bydel Alna 2018).

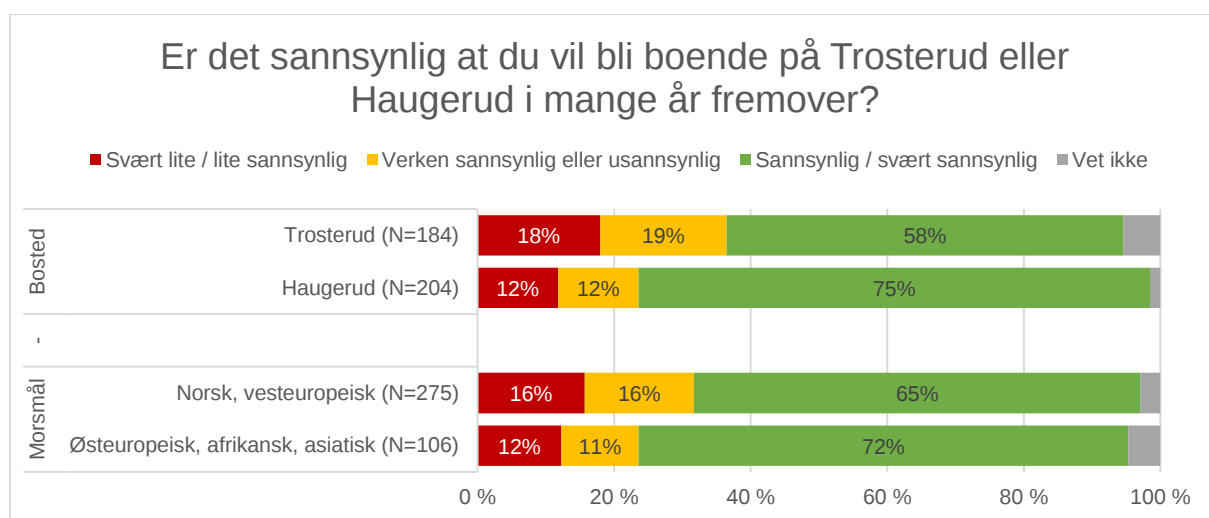
ikke mulig å si noe om tiltakene som er gjort siden forrige undersøkelse har hatt positiv effekt på beboernes opplevelse av trygghet, men svarene kan tyde på at det er viktig å fortsette satsing på trygghetsskapende tiltak.

2.3.4 Flytteplaner

I hvilken grad beboerne har planer om å bli boende eller ikke, er en annen tilnærming til spørsmålet om de trives i området. Svarene viser at de fleste vil bli boende på Trosterud eller Haugerud i mange år fremover. Rundt to av tre beboere oppgir dette. I grove trekk gir dette et bilde av at områdene oppleves som gode boligområder.

Det er noen forskjeller mellom områdene. Blant beboere på Haugerud er det en større andel som vurderer det som sannsynlig at de vil bli boende i området i mange år fremover enn det er blant beboere på Trosterud. Det er også en høyere andel personer med østeuropeisk, afrikansk eller asiatisk morsmål som tror de vil bli boende enn det er blant dem med norsk/vesteuropeisk morsmål.

Figur 2.7: Svarfordeling på spørsmålet «Er det sannsynlig at du vil bli boende på Trosterud eller Haugerud i mange år fremover?» fordelt på bosted og morsmål. Vektete data. N = 388.

Hovedbildet viser at flertallet vurderer det som sannsynlig at de vil bli boende, enten de bor på Trosterud eller Haugerud, og uavhengig av morsmål, slik figuren over viser. Sammenlignet med nullpunktsanalysen viser svarene omtrent det samme.

Vi ser at rundt 15 prosent av beboerne har oppgitt at det er lite sannsynlig at de vil fortsette å bo i området i mange år fremover, og de ble spurt om årsaken til dette. I forrige undersøkelse lå tilsvarende respons på 10 prosent. Dette kan gi indikasjoner på at litt flere er usikre på sin fremtidige bosituasjon i området nå enn tidligere.

En årsak som ofte er nevnt i kommentarfeltet, er opplevelsen av at området er belastet og utrygt. Noen ønsker ikke å oppdra sine barn her. For andre er det forhold knyttet til plass i boligen som er avgjørende, de ønsker enebolig, større leilighet eller egen hage. Begrunnelsen som beboerne oppgir for sine eventuelle flytteplaner er i tråd med det som ble oppgitt i forrige undersøkelse; dårlig ungdomsmiljø, skoler og oppvekstmiljø, eller for ensidig befolkningssammensetning (Ruud og Vestby 2017b, s. 52). Dette dreier seg om kjente utfordringer i bydelene i Groruddalen; tendenser til «hvit flukt» som begrunnes med at etnisk norske barn blir i fåtall i skoler og barnehager, samt økende utfordringer i ungdomsmiljøene (se blant annet Andersen m.fl. 2018).

Selv om svarene i denne undersøkelsen viser en litt høyere andel som er usikre på sin fremtidige bosituasjon i området enn i forrige undersøkelse, er det ikke grunnlag for å tolke svarene dithen at områdene har endret seg i negativ retning. Svarene i andre deler av undersøkelsen gir indikasjon på det motsatte.

2.4 Hva mener beboerne om kvaliteter ved nærmiljøet?

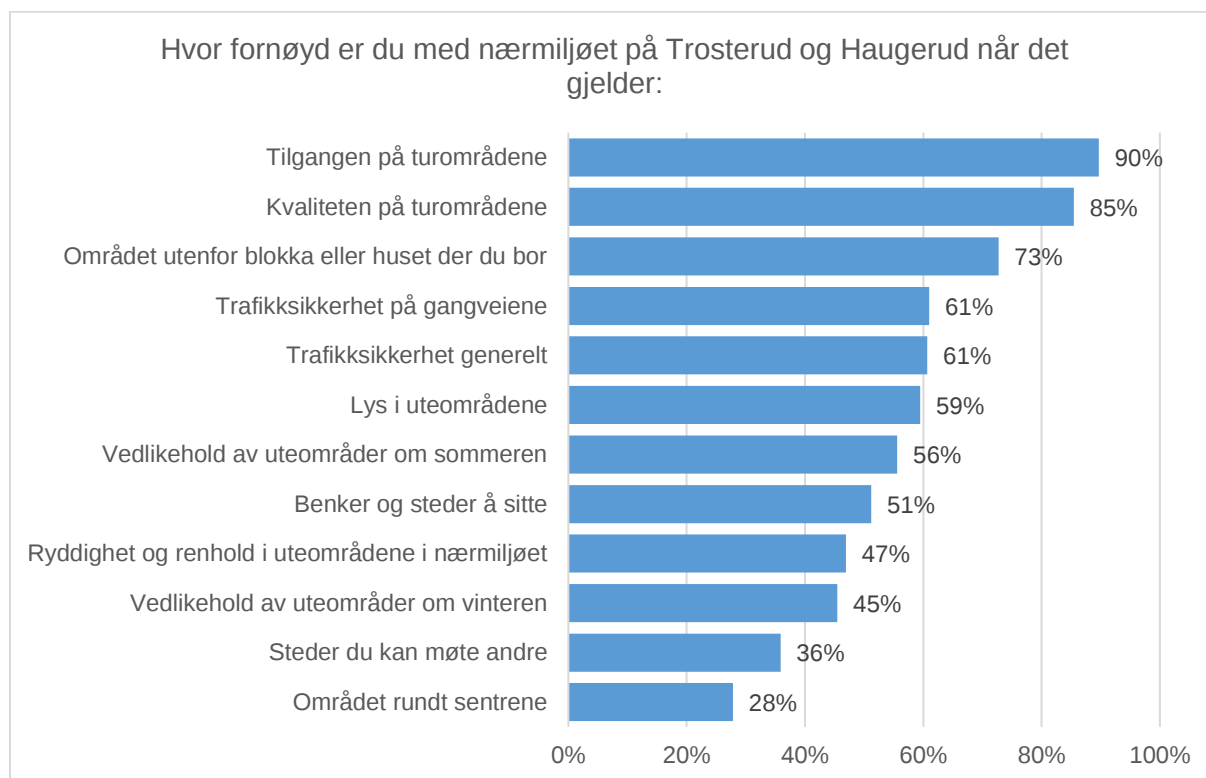
I nullpunktsanalysen var vi ute etter å få kunnskap om fysiske kvaliteter og egenskaper i nærmiljøet, sett med beboernes øyne. I en tidligere forstudie fra området i 2014 gikk det frem at skjøtsel og vedlikehold særlig i borettslagene og sameiene ble ivaretatt på en svært god måte, og at områdene utenfor var viktige møteplasser med rom for uteaktiviteter. Også i nullpunktsanalysen ble det positive inntrykket av kvaliteten på uteområdene utenfor borettslagene og sameiene bekreftet. Men det ble også påpekt svakheter for områdene generelt, som særlig dreide seg om mangelfull belysning på gangveier og turområder, og manglende steder å møte andre (Ruud og Vestby 2017b, s. 54-55). Hvordan ser funnene ut i denne undersøkelsen? I hvilken grad finner vi endringer på beboernes synspunkter sammenlignet med funnene i nullpunktsanalysen?

I denne surveyen ser vi at kvaliteter som får høyest score dreier seg om områdenes beliggenhet og kvalitetene ved dette (se figuren under). Det store flertallet (90 prosent) av beboerne på Trosterud og Haugerud er fornøyd med tilgangen på turområdene, og en høy andel (85 prosent) er fornøyd på kvaliteten på turområdene. Dette er en litt høyere andel enn det vi fant i nullpunktsanalysen, og vitner om at beboerne setter boligområdenes beliggenhet til natur og svært høyt.¹⁰

Videre finner vi en lik andel som er fornøyd med området utenfor blokka eller huset der de bor, sammenlignet med funnene fra den tidligere undersøkelsen. Dette bekrefter bildet av veldrevne borettslag og sameier som bidrar til gode nærmiljøkvaliteter.

¹⁰ I nullpunktsanalysen ble svarkategoriene differensiert i 1) ikke fornøyd, 2) litt fornøyd, 3) passe fornøyd, 4) svært fornøyd og 5) vet ikke/ingen mening. I denne analysen har vi kategoriene 1) svært misfornøyd, 2) misfornøyd, 3) verken fornøyd eller misfornøyd, 4) fornøyd og 5) svært fornøyd. For å kunne sammenligne andelen misfornøyd og fornøyd har vi fordelt svarene fra kategori 3 likt på fornøyd i og misfornøyd.

Figur 2.8: Andel som er fornøyd eller svært fornøyd med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder ulike steder. Vektete data, N =390.

Figuren over viser imidlertid også at enkelte kategorier scorer lavt, og det er stor forskjell mellom hva respondentene er fornøyd med og hva de er mindre fornøyd med. Betydelig færre er fornøyd med området rundt sentrene og steder man kan møte andre enn det vi finner i de andre kategoriene. Nedenfor presenterer vi nærmere de temaene som har lavest andel tilfredse, hva respondentene begrunner sine synspunkter med, og hvordan funnen slår ut sammenlignet med nullpunktsanalysen.

2.4.1 Kvaliteten på uteområdene

Spørsmålet om kvaliteten på *området rundt sentrene* får lave score, der kun 28 prosent er fornøyd med dette. I nullpunktsanalysen var tilsvarende tall 56 prosent. Funnene viser at langt færre er fornøyd med områdene rundt sentrene nå enn for tre år siden. Dette gjelder også dersom halvparten av de som svarer verken/eller også telles med blant de som er fornøyd. Misnøyen bunnner både i hva sentrene inneholder og mangel på vedlikehold. Følgende sitater illustrerer dette:

Bomiljøer bærer preg av mye blokker, "triste" gater og få fine grøntarealer, som gjør at det ikke oppleves som et godt bomiljø. Haugerudsenteret, som er hjertet av Haugerud, er ikke et fint sted, med bingo og spillehall og dårlige fast-food serveringssteder. Fasaden burde fått et løft, og næringslokaler burde blitt benyttet på andre måter - tilbud som gir møteplasser og gjør "sentrum" til et sted man kunne tenke seg å oppholde seg.

Haugerudsenteret er utrivelig, det trenger et løft i seg selv. Så er det noen som mater fugler. Det har medført at det har blitt fuglekolonier på Haugerud, og det er ikke trivelig i det hele tatt. Det er flerematesteder, disse må det bli satt en stopper for. Starte utendørs trimgrupper hadde vært et bra initiativ.

Haugerudsenteret er et dødt sted, en asfaltjungle som har mye ubrukt potensial. Parkeringsplassen utenfor Coop på senteret er altfor dominerende, preger området i for stor grad. Min samboer har gjentatte ganger

bedt om søppelkasser med gitter foran for å hindre at fugler drar søppel ut over - det blir ignorert av borettslag og gjør at trivselen blir mindre.

Beboernes tilfredshet med *vedlikehold av uteområdene* får også lavere score i denne surveyen enn i nullpunktsanalysen, dette gjelder særlig vedlikehold om vinteren som gjerne dreier seg om mangel på snømåking eller at gangveiene ikke er strødd når det er glatt. Det er viktig å presisere at uteområdene i denne sammenhengen omfatter de områdene som ikke eies og driftes av borettslagene eller sameiene.

Når det gjelder *ryddighet og renhold i uteområdene* viser de to årene nokså lik prosentandel. Svarene gjenspeiler særlig lav tilfredshet med områdene rundt sentrene og T-banen. Her gjengis enkelte kommentarer som gjenspeiler respondentenes erfaringer med ryddighet og renhold:

Selve Haugerud T-banestasjon ser kanskje ikke så verst ut, men det samles mye søppel i området rundt Narvesen, og der lukter det urin til tider. Har også registrert søppel langs veien utenfor Haugerudsenteret den siste tiden. Der samles mange mennesker og kaster avfallet på bakken. Behov for flere søppelbeholdere.

Altfor mye søppel langs gangveier og veier og skråninger. Sentrene våre er fortsatt grå og kjedelige.

Det må gjøres noe med den økende forsøplingen, spesielt rundt Haugerudsenteret og ved kirken, hvor det er tydelig at ungdom helt uten respekt for andre samles, spiser og drikker, og går fra søpla si. Spesielt om morgenen ligger det ofte store mengder pizzaesker, brusbokser etc i området.

Heller ikke spørsmål om *tilfredshet med benker og steder å sitte* går i positiv retning sammenlignet med forrige undersøkelse, men forskjellene er ikke store.

Ønsker mer benker og fine sitteområder rundt omkring på Tvetenveien.

2.4.2 Lys og trafiksikkerhet

Lys i uteområdene er en viktig faktor for opplevelse av trygghet, noe som også ble diskutert tidligere i kapitlet. Sammenlignet med nullpunktsanalysen var det også i denne kategorien en lavere andel som var fornøyd i denne undersøkelsen.

Det er kun på spørsmål om *trafiksikkerhet på gangveiene* og *trafiksikkerhet generelt* at svarene har omtrent lik prosentandel når vi sammenligner funnene i de to analysene. Og her viser over 60 prosent at de er fornøyd. Likevel er opplevelsen av mye bilbruk i nærmiljøet fortsatt et tema for flere beboere, som følgende sitater viser:

Nærmiljøet er i for stor grad lagt opp til bilbruk - tør ikke slippe ut barn under 6-7 år uten tilsyn fordi altfor mange kjører på internveier.

Det har dessverre blitt voldsom trafikk i Dr. Dedichensvei etter utbyggingen i Lutvann leir. Masse vareleveringer med tunge kjøretøyer og trafikk til og fra leieren til alle døgnetstider.

Gangvegen som går fra kirken til Narvesen på Haugerud er en veldig skummel skolevei. Her er det ofte mørkt, barn sykler og går alene samtidig som det kommer lastebiler som skal levere varer til Narvesen eller grønnsaksbutikken. Det har skapt flere farlige situasjoner som jeg har sett. I tillegg rygger lastebilene inn ofte, noe som gjør det vanskelig å se små barn som sykler. Det burde ikke være lov å komme med transportbiler i gangveien samtidig som det er en skole- og barnehagevei.

Trafikksikkelig skolevei er et problem! Utrolig mye råkjøring og dårlig sikring av barn i bil i området, det kjøres også mye på gangerveier - særlig rundt senteret på Haugerud. Haugerud senter er omkranset av parkeringsplass, som også er skoleveien til barna mine. Dette begrenser bevegelsesfriheten deres. Dårlig vedlikehold og brøyting om vinteren er også problematisk. Snøfonner i kryss, eller opp mot gjerder på broer, er her krise. Lar ikke barna gå alene til skolen på vinteren, det er ikke trygt.

2.4.3 Steder der man kan møte andre

Svaret med størst avvik sammenlignet med nullpunktsanalysen er tilfredshet med steder man kan møte andre, der langt færre svarer at de er tilfredse i denne analysen. 60 prosent var fornøyd med

steder å møte andre i nullpunktsanalysen, og selv om vi innlemmer halvparten av de som har svart verken/eller i svarene blant de som er fornøyd i denne analysen for å få en mer presis sammenligning, er det fortsatt 12 prosent færre som svarer at de er fornøyd. Dette viser at arbeidet med å tilrettelegge for ulike typer møteplasser som områdeløftet er i gang med, er kjærkomment og at det er et stort behov i nærmiljøene for ulike møteplasser.

Det kan være flere årsaker til at det er en lavere andel som er fornøyd med steder man kan møte andre i denne undersøkelsen. For det første er utvalget av respondenter noe forskjellig. I nullpunktsanalysen ble flere respondenter rekruttert fra eksisterende møteplasser, mens respondentene i denne undersøkelsen ble rekruttert mer bredt. For det andre kan planleggingsprosessene rundt tiltakene som er på gang ha skapt forventninger, og i den sammenheng blir fraværet av møtesteder tydeliggjort. I tillegg er det etablert velfungerende og populære møtesteder i nabolagene som beboerne kjenner til og bruker, som for eksempel biblioteket på Furuset og Lindeberglokale på Lindeberg senter, og lignende møtesteder ønskes kanskje også i denne delbydelen.

Følgende sitat illustrerer dette:

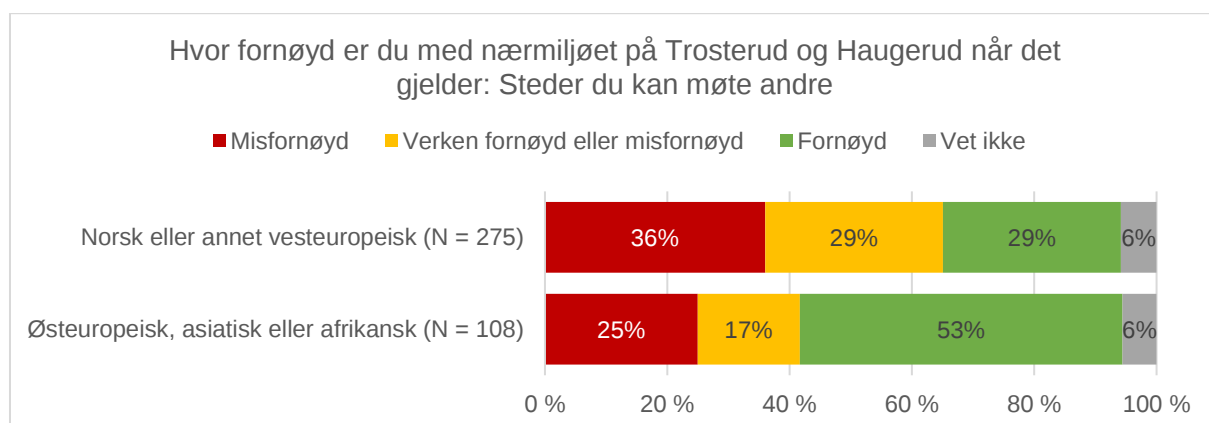
Det hadde vært fint med et kultursenter. Et sted ala Furuset bibliotek. Gå inn, kjøpe en kaffe, lese, låne pc, se og prate med folk, kino? Kulturelt verksted? Lesegrupper, språkgrupper, sy-grupper, matlagingsgrupper m.m. Det ville virkelig gi området et løft, I tillegg til kaféer.

Samtidig som bare en av tre er fornøyd med steder å møte andre, er det også stor variasjon i besvarelsene på dette spørsmålet. Mens om lag en av fire er verken fornøyd eller misfornøyd, er rundt en av også tre misfornøyd.

De største forskjellene i tilfredshet med steder der man kan møte andre finner vi mellom ulike grupper av morsmål og ulike alderskategorier.

Personer med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål er i snitt mer fornøyd enn de med norsk/vesteuropeisk morsmål. Over halvparten av dem med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål er fornøyd, mot 29 prosent blant dem med norsk/vesteuropeisk morsmål. Figuren under viser fordelingen i fornøydhet blant de to grove gruppene av morsmål.

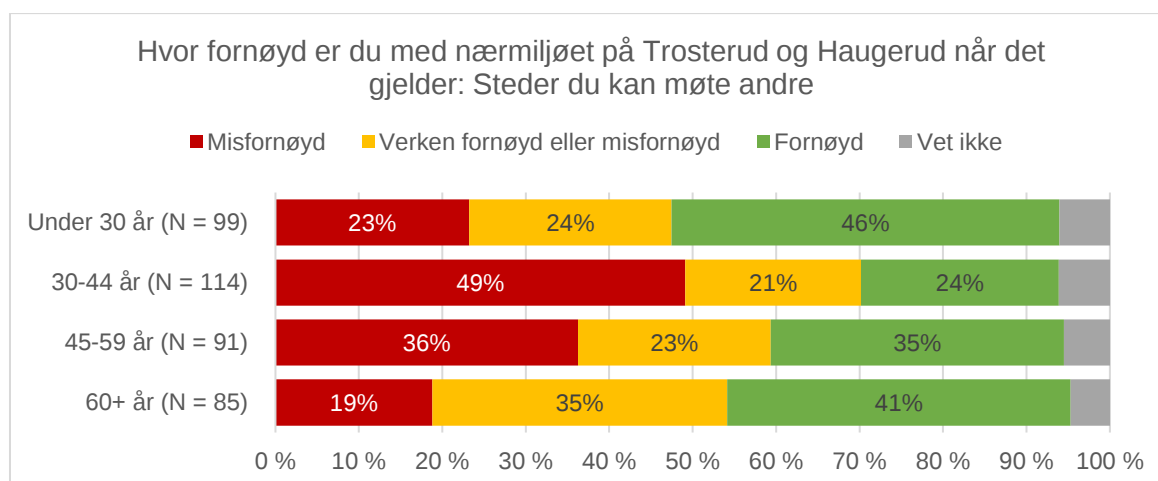
Figur 2.9: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder: Steder du kan møte andre» fordelt på morsmål. Svært fornøyd/fornøyd og Svært misfornøyd/misfornøyd er slått sammen. Vektete data. N = 383.

Denne fordelingen underbygger antakelsen om at forventninger til hva som skal skje i området slår ut i hvem som er minst fornøyd. Flere med norsk som morsmål har lengre botid i området og har følgelig lengre erfaring med hva som skjer (og ikke skjer) i nærområdet.

Når det gjelder alder, følger andelen fornøyde en u-form, der de yngste og de eldste er mest fornøyde med steder der man kan møte andre, mens personer i alderen 30-44 er minst fornøyde. Figuren under viser fordelingen.

Figur 2.10: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder: Steder du kan møte andre» fordelt på alder. Svært fornøyd/fornøyd og Svært misfornøyd/misfornøyd er slått sammen. Vektete data. N = 389.

Hvis vi går bak denne relativt grove aldersinndelingen, finner vi en forsterkning av u-mønsteret: Personer i tenårene er mer fornøyde enn personer i 20 årene, og personer i 60-årene er mer fornøyde enn personer i 50-årene. Minst fornøyde er personer i 30-årene.

2.4.4 Positive synspunkter på nærmiljøet

I svarene der beboerne gir uttrykk for hva de synes om kvalitetene ved nærmiljøet har vi sett at flere er mindre fornøyd enn det vi fant i nullpunktsanalysen. Kommentarene vitner også om dette, der mange gir uttrykk for misnøye eller kommer med ønsker og råd om hva som kan gjøres bedre.

Likevel er det også en del respondenter som gir uttrykk for at det er mye positivt som skjer i nærmiljøet og som trekker frem de positive kvalitetene, som disse sitatene viser:

Utrolig mye bra folk som bryr seg om stedet, veldig positivt med natteravner og det som finnes av kulturtilbud.

Synes det er fint her.

Synes det er greit her. Grønt og fint og naturområder, alt du trenger.

Takk for jobben dere gjør!

Jeg elsker å bo på Haugerud! Tror aldri jeg har bodd et hyggeligere sted i mitt liv.

2.5 Oppsummering

Kapitlet har tatt for seg ulike temaer som omhandler Trosterud og Haugerud som bosted. Vi har sett nærmere på beboernes kunnskap om områdeløftet og arbeidet som gjøres, om trivsel i nabolaget målt etter nabokontakt, flytteaktivitet, trygghet og flytteplaner, samt beboernes synspunkter på kvaliteter ved nærmiljøet.

Svarene er analysert opp mot funnene fra nullpunktsanalysen for å avdekke eventuelle endringer i løpet av de tre årene som er gått. Hovedfunnene viser:

- Funnene viser først og fremst at beboerne trives der de bor, og det er like høy grad av trivsel som for tre år siden. Dette underbygges av at det er flere som oppgir at de har kontakt med naboene, det gjelder særlig de med barn og eldre beboere. I tillegg vurderer flertallet av beboerne det som sannsynlig at de blir boende i området.
- Langt flere beboere vet om områdeløftet, og som kan tolkes i lys av områdeløftets innsats med kommunikasjon, medvirkningsprosesser og involvering i lokalmiljøene. Langt flere har også kjennskap til hvilke tiltak som er satt i gang enn tidligere.
- Samtidig er det også flere som opplever ustabile bomiljøer med mye inn- og utflytting i denne undersøkelsen. Flere med norsk /vesteuropeisk morsmål oppgir dette, og kvinner mer enn menn.
- Utrygghet i nærmiljøet er fremdeles en utfordring. Rundt 40 prosent av beboerne oppgir at det er steder på Trosterud og Haugerud de føler seg utrygge, og det er de samme områdene som respondentene oppgir som i forrige undersøkelse.

Når det gjelder respondentenes svar på områdets kvaliteter viser funnene både likheter og forskjeller fra nullpunktsanalysen:

- Beboerne er svært fornøyde med områdets beliggenhet, med nærhet til turveier og turområder, noe som også kom fram i forrige undersøkelse.
- Samtidig viser svarene at de er mindre fornøyde med steder å møte andre enn i nullpunktsanalysen. Her er det imidlertid stor variasjon i befolkningen. Blant annet viser funnene at personer i alderen 30-44 er minst fornøyde.
- Det er fremdeles mye å tak i når det gjelder ryddighet, renhold og vedlikehold i uteområdene, særlig rundt sentrene. Her viser funnene at færre er fornøyde med dette enn for tre år siden. Unntaket er områdene som eies og forvaltes av borettslag og sameier som scorer høyt på tilfredshet. Færre er også fornøyd med lysforholdene på uteområdene enn før.

3 Trosterud og Haugerud som oppvekststed

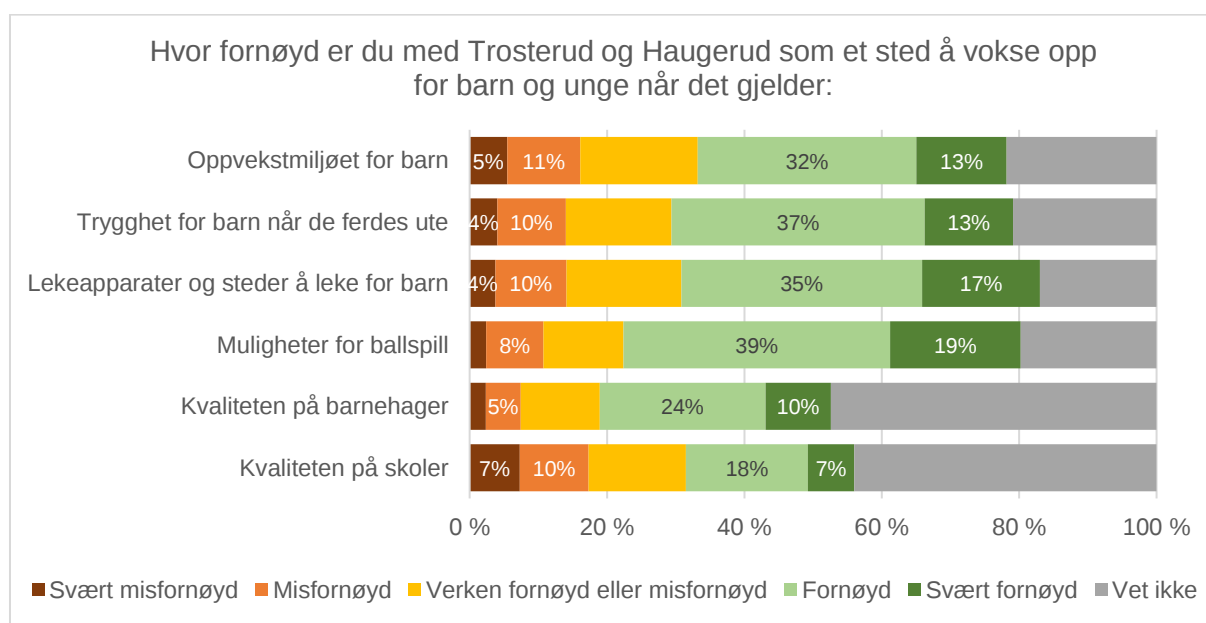
Hvordan opplever beboerne de to områdene som oppvekststed? I denne delen presenterer vi hva beboerne mener om Trosterud og Haugerud som steder å vokse opp for barn og unge. Som vist i innledningen, er barn og unge viktige satsingsområder både i Groruddalssatsingen som helhet og i de områderettede innsatsene.

Vi viser først hva respondentene mener om oppvekstmiljøet for barn og unge generelt, for så å gå nærmere inn på de ulike temaene. Deretter tar vi for oss synspunkter som gjelder forhold knyttet til oppvekstmiljøet for ungdom.

3.1 Oppvekstmiljøet for barn og unge

På samme måte som i den forrige studien har vi også her spurt om flere forhold som gir indikasjoner på hvordan områdene oppleves som oppvekstmiljø for barn og unge. Det handler om trygge omgivelser der barna kan ferdes ute, om tilgang til steder å leke og spille ball, samt kvaliteten på barnehager og skoler.

Figur 3.1: Svarfordeling på spørsmål om hvor fornøyde beboerne er med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp når det gjelder ulike forhold. Vektete data. N = 390.

Funnene viser at det er delte meninger om hvor fornøyde beboerne er når det gjelder Trosterud og Haugerud som oppvekststed for barn og unge. Rundt 45 prosent er fornøyd, mens rundt 16 prosent er misfornøyd med oppvekstmiljøet. Når vi sammenligner disse svarene med funnene fra forrige undersøkelse ser vi en tendens til at en lavere prosentandel er fornøyd med oppvekstmiljøet nå enn for tre år siden.

Vi ser at rundt halvparten av beboerne oppgir å være fornøyd med tryggheten til barna når de ferdes ute, noen flere dersom halvparten av de som verken er fornøyd eller misfornøyd tas med. På den andre enden av skalaen svarer omtrent hver tiende beboer at de er misfornøyd. Tilsvarende funn fra forrige undersøkelse viste rundt 70 prosent var fornøyd med tryggheten til barna, altså mener færre at det er trygt for barna når de ferdes ute.

Samtidig viser svarene at det er noe større grad av tilfredshet når det gjelder lekeapparater og steder å leke for barn og når det gjelder muligheter for ballspill enn når det gjelder trygghet. Men disse svarene viser også her at en lavere prosentandel er fornøyd enn i forrige undersøkelse.

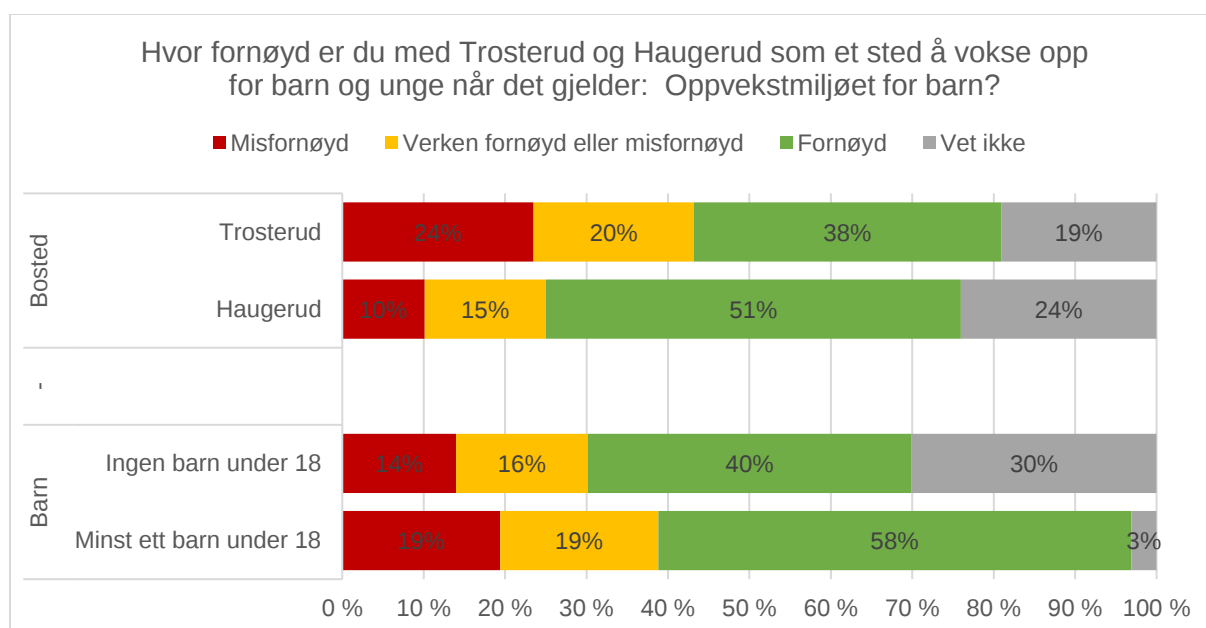
Som figuren viser er det mange som ikke har noen meninger om kvaliteten på barnehagene og skolene. Blant de som kjenner til kvaliteten på disse, er det større grad av fornøydhet med barnehagene enn med skolene. Dette kommer vi nærmere inn på videre i kapitlet.

Når det gjelder alle de ovennevnte forhold, er det imidlertid flere som er fornøyd enn misfornøyd, slik figuren over viser.

3.1.1 Oppvekstmiljøet for barn

Ved å se nærmere på spørsmålet om oppvekstmiljøet for barn, er beboere på Haugerud i snitt mer fornøyd enn beboere på Trosterud er. Mens litt over halvparten av beboerne på Haugerud er fornøyd, gjelder dette 38 prosent av beboerne på Trosterud. På Trosterud er også andelen som er misfornøyd betydelig høyere enn på Haugerud, med 24 mot 10 prosent.

Figur 3.2: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for barn» fordelt på bosted og barnestatus. «Misfornøyd» og «Svært misfornøyd» er slått sammen. «Fornøyd» og «Svært fornøyd» er slått sammen. Vektete data. N = 391.

Når det gjelder tryggheten for barn når de ferdes ute, oppgir personer med østeuropeisk, asiatisk eller afrikansk morsmål i noen større grad enn dem med norsk eller vesteuropeisk morsmål at de er fornøyd.

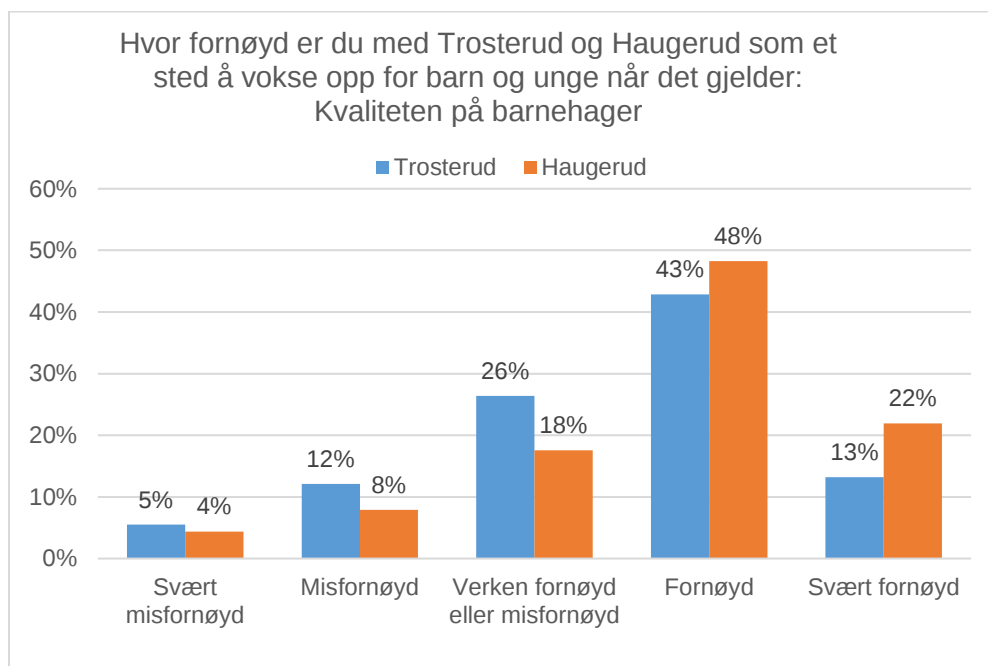
De fleste er fornøyd med lekeapparatene, mulighetene for ballspill og steder å leke for barn, men de som bor på Haugerud, er i snitt litt mer fornøyd enn det de som bor på Trosterud er. En forklaring kan være at de som bor på Haugerud har bedre og lettere tilgang til for eksempel lekeapparater og muligheter for ballspill.

3.1.2 Kvaliteter på barnehagene

Blant den drøye halvparten av utvalget som har en mening om kvaliteten på barnehagene, oppgir nesten to av tre at de er fornøyde.

Det er litt flere som er fornøyde med barnehagene blant beboerne på Haugerud enn blant beboerne på Trosterud, slik figuren under viser.

Figur 3.3: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Kvaliteten på barnehager» fordelt på bosted. «Vet ikke» er tatt ut av prosentuering. Vektete data. N = 114.

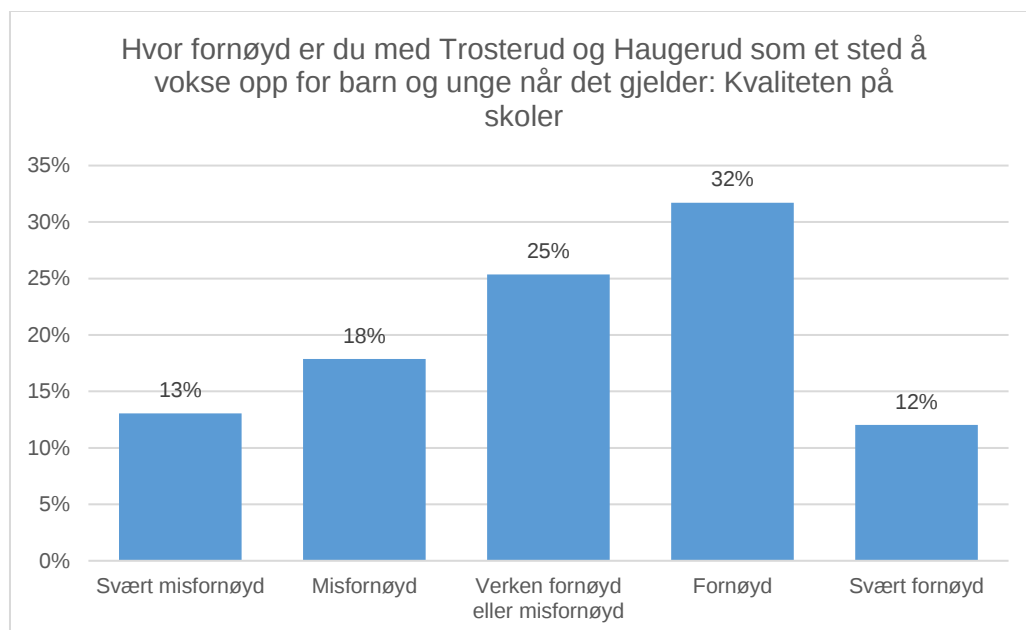
Personer i alderen 30-44, en alder der det er vanlig å ha barn i barnehagen, er både mer fornøyde og mer misfornøyde enn det de andre aldersgruppene er.

Sammenlignet med nullpunktsanalysen viser prosentandelen som er fornøyd med barnehagene omtrent det samme.

3.1.3 Kvaliteten på skolene

På spørsmål om hva respondentene synes om kvaliteten på skolene i området har ca. halvparten av utvalget en mening om dette. Det er det stor variasjon i hvor fornøyde de er. Mens rundt 30 prosent er misfornøyde, er rundt 44 prosent fornøyde, slik figuren under viser.

Figur 3.4: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Kvaliteten på skoler». «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 218.

Vi finner ingen signifikante forskjeller i tilfredshet med skolen mellom bosted (Trosterud eller Haugerud), kjønn, morsmål eller barnestatus. Personer over 60 år oppgir å være betydelig mer fornøyd med kvaliteten på skolen enn det de andre aldersgruppene gjør. Samtidig er de andre aldersgruppene trolig mer berørt av kvaliteten på skolen, enten i form av å være elev eller forelder. Den store variasjonen i tilfredsheten med kvaliteten på skolen kan ikke forklares med det vi har data på i denne spørreundersøkelsen, og derfor er det andre forhold som forklarer forskjellene.

Det er også små forskjeller i tilfredsheten mellom de tre skolene, Haugerud, Trosterud og Lutvann. Lutvann skole skiller seg ut ved at relativt mange (41 prosent) ikke vet.

Når vi sammenligner svarene om de tre skolene med nullpunktsanalysen, viser oversiktene kun små forskjeller i prosentandel som oppgir å være fornøyd med skolene i området. Trosterud skole scorer litt høyere på tilfredshet nå enn i forrige undersøkelse, mens de to andre skolene har litt lavere andel.

Selv om mange er fornøyd, har enkelte gitt innspill på hvordan skolene kan bli bedre som vist i følgende kommentar fra surveyen:

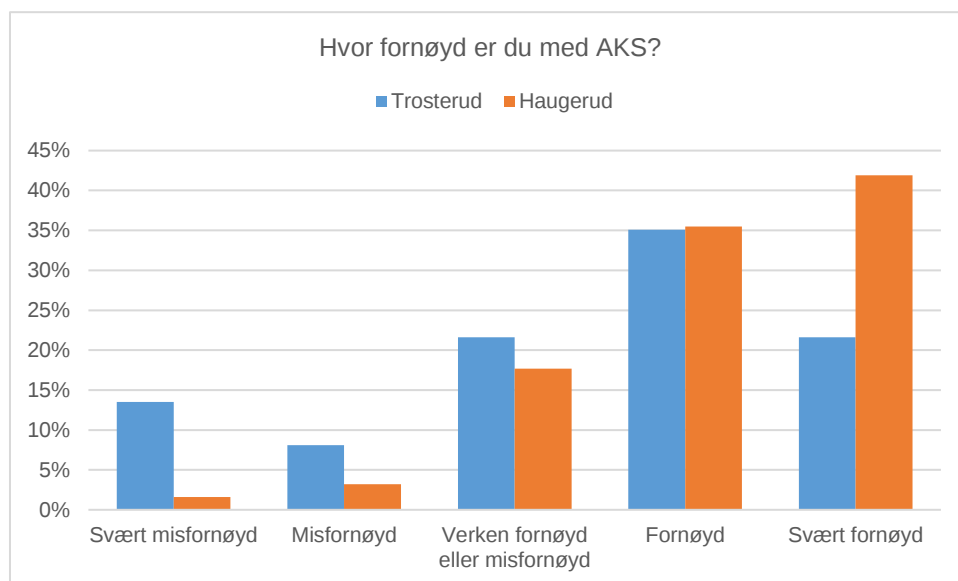
Det hadde vært fint med flere tilstedeværende foreldre og voksne. Skolene burde få mer ressurser både til å ha gode lokaler og uteområder, men også mer og bedre pedagogisk personale. Vi har stor grad av barn og ungdom med ekstra behov for tilrettelagt undervisning og mange barn som sliter av forskjellige grunner. Disse bør ses og få hjelpen de trenger. I tillegg blir det lite fokus på barn og ungdom som ikke sliter, og disse får rett og slett et dårligere tilbud på våre skoler enn de ville fått i en annen kommune. Jeg kjenner veldig mange som har flyttet på grunn av kvaliteten på skolene! Dette er et av de største problemene i vårt nærområde. Og det gjør at boforholdene for alle blir mer ustabile. Sats mye mer på skolene! Vi må ha gode fysiske lokaler, ikke trange klasserom og garderober som er stygge og slitte. Barna må ha tilgang til en PC hver (for her i bydelen er det mange som ikke har det hjemme), og dette gjør at våre barn ikke behersker det digitale som andre barn i andre kommuner. Vi må ha gode pedagoger som skal engasjement hos barna våre og lyst til å lære. Ellers må bydelen fortsette det gode arbeidet med å lage gode og trygge møteplasser der alle generasjoner kan være sammen. Det skaper et trygt og godt oppvekstmiljø for barna og ungdommene våre.

3.1.4 Fornøyde med AKS – mer på Haugerud enn på Trosterud

Rundt en tredel av de spurte har hørt om AKS på Trosterud og Haugerud, og blant dem er over halvparten fornøyde og litt under en av ti er misfornøyde.

Det er nesten dobbelt så mange som er svært fornøyde med AKS blant beboerne på Haugerud enn blant beboerne på Trosterud (henholdsvis 42 og 22 prosent). Det er også betydelig flere som er svært misfornøyde med AKS blant beboere på Trosterud enn blant beboerne på Haugerud, henholdsvis 14 og 2 prosent, som illustrert i figuren under.

Figur 3.5: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med AKS?» fordelt på bosted. Gjelder bare for dem som kjenner til AKS. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N= 99.

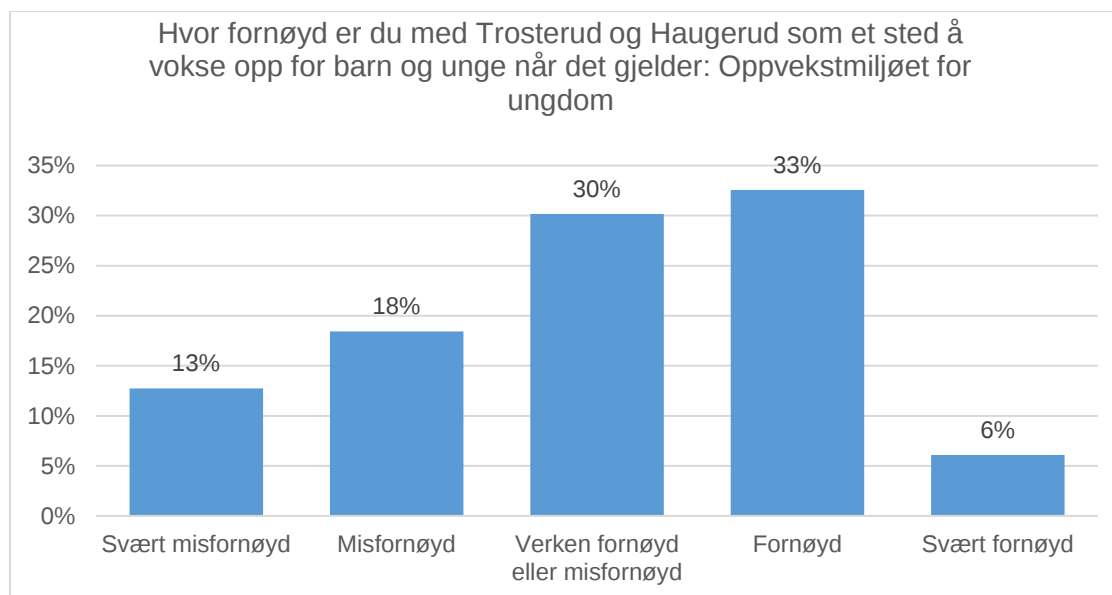

I denne gjennomgangen har vi sett på respondentenes oppfatninger og erfaringer med Trosterud og Haugerud som et oppvekststed for barn. Sammenlignet med nullpunktsanalysen viser svarfordelingen at respondentene er noe mindre fornøyd i denne undersøkelsen når det gjelder oppvekstmiljøet for barn generelt, men det er mindre forskjeller når vi ser på de enkelte kategoriene.

3.2 Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for ungdom

Mens beboerne i relativt stor grad oppgir å være fornøyde med tilbudet til barn, er det mer delte meninger om Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for ungdom. Blant dem som har en mening om saken, er drøye 30 prosent misfornøyde, mens nesten 40 prosent er fornøyde. Fordelingen er illustrert i figuren under.

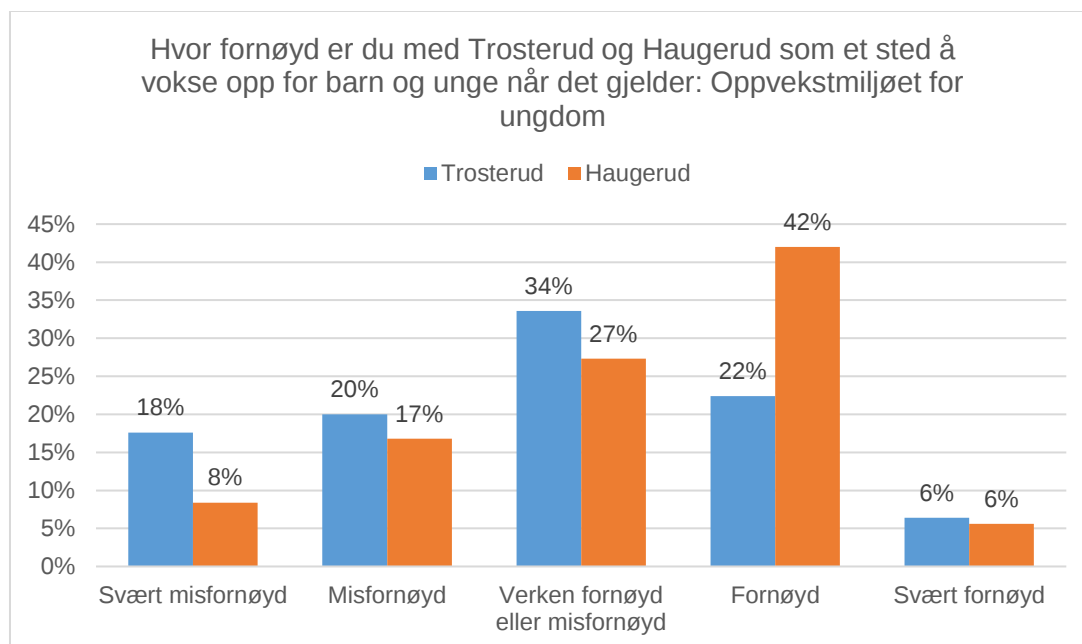
Figur 3.6: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for ungdom». «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N =269.

I nullpunktsanalysen viste tilsvarende oversikt at rundt 30 prosent var passe fornøyd og 33 prosent var svært fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom. Dette viser at langt færre er tilfreds med oppvekstmiljøet for ungdom i denne undersøkelsen. Dersom vi fordeler halvparten av de som verken er fornøyd eller misfornøyd i den positive kategorien får vi en prosentandel på 54, noe som viser et mindre gap mellom de to årene. Men svarene viser likevel at det fremdeles er mindre tilfredshet nå. Samtidig viser denne undersøkelsen at flere er misfornøyd enn forrige gang, det vil si at svarfordelingen er mer polarisert i denne analysen. Det er ingen klare svar på hvorfor flere er misfornøyd nå enn før, men en årsak kan være at det er skapt forventninger til tilbud som skal komme i nærmiljøet (spesielt for ungdom) og som ikke er på plass, noe vi også var inne på i forrige kapittel.

Vi har her også sett på svarfordelingen i de to områdene for å se om oppvekstmiljøet for ungdom oppleves ulikt. Figuren nedenfor viser at en høyere andel på Haugerud som er fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom blant beboere, og en høyere andel som er misfornøyd på Trosterud.

Figur 3.7: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for ungdom» fordelt etter bosted. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 268.

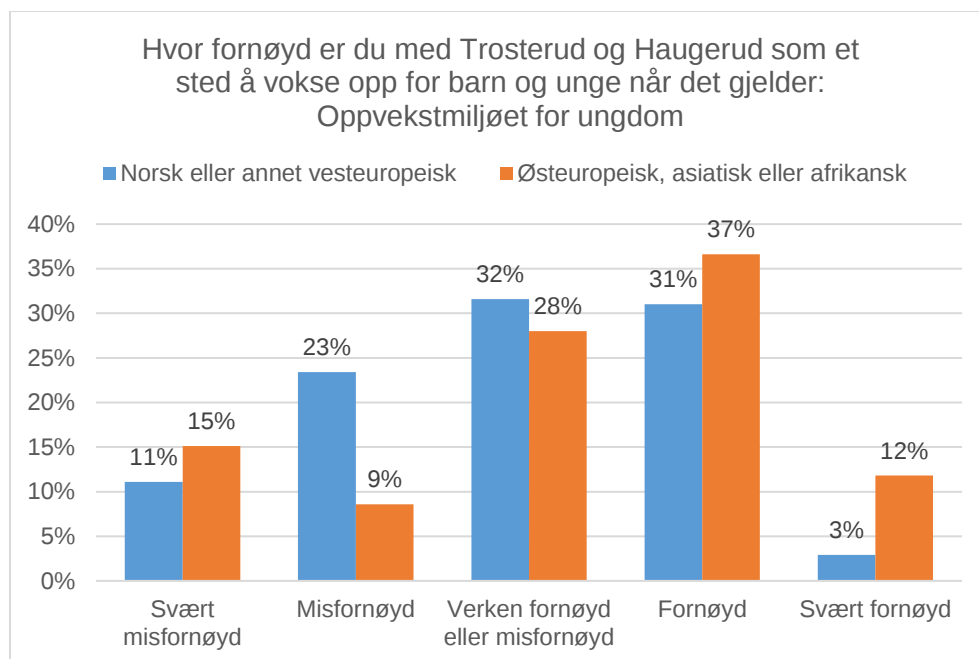

Videre ser vi i neste figur at det er en høyere andel som er svært fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom blant beboere med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål enn blant de med norsk/vesteuropeisk morsmål. Den største forskjellen er imidlertid at de med norsk morsmål er mest misfornøyd.

Det er vanskelig å tolke hvorfor de med norsk morsmål er mindre fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom, men dette gjenspeiles til en viss grad kommentarene der respondentene trekker fram ungdom / ungdomsgjenger som ikke har steder å være og som «henger» rundt i områdene. Vi har undersøkt om det er signifikante forskjeller mellom aldersgrupper, noe vi ikke fant. Det samme gjelder når vi kontrollerte forskjeller mellom aldersgruppene for kjønn, morsmål, bosted og barnestatus.

Som vi også kommenterte i nullpunktsanalysen er spørsmålene om ungdom kanskje først og fremst rettet mot målgruppen selv, men de voksnes vurdering er også verdifull. Svarene i surveyen kan derfor gjenspeile respondentenes alder med flere voksne.

Figur 3.8: Svarfordeling på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder: Oppvekstmiljøet for ungdom» fordelt etter morsmål. «Vet ikke» er utelatt fra prosentuering. Vektete data. N = 264.

3.2.1 Fritidstilbud

For å få mer kunnskap om fritidstilbudene for ungdom har vi også spurt om beboernes kjennskap til det som finnes i de to områdene. Funnene viser at litt over halvparten av beboerne har kjennskap til noen av fritidstilbudene for barn og unge på Trosterud og Haugerud. Kjennskap til fritidstilbudene er mer utbredt blant kvinner enn blant menn og blant personer med barn under 18 år enn blant personer uten (unge) barn.

Blant de som har kjennskap til fritidstilbudene, er nesten to av tre fornøyd, mens kun hver tiende er misfornøyd. De som bor på Haugerud oppgir å være litt mer fornøyd i snitt enn de som bor på Trosterud. Igjen er det en større prosentandel som er fornøyd med fritidstilbudet i denne undersøkelsen sammenlignet med nullpunksanalysen (Ruud og Vestby 2017b, s. 66).

Flere av respondentene trekker frem idrettstilbudene som bra og betydningen av å ha slike tilbud i nærmiljøet, slik som følgende sitater viser:

Det aktive idrettslaget trekker veldig opp! Bra for barna, trygge aktiviteter, bra for integrering og for å bygge samhold og fellesskap. Det hadde vært fint om svømmebassenget var åpent for publikum av og til (særlig for barn). Svømmekursene i privat regi er flotte, men ganske dyre og er kun korte økter én gang i uka.

En annen skriver:

At bydelen støtter Haugerud IF mer slik at barn og unge begynner med fotball igjen. Kriminaliteten øker fordi idrettslaget ikke har nok ressurser til å hente inn trenere. Og når barn ser dette så snur de til kriminalitet. Har spurt mange ungdommer fra denne bydelen om hvorfor dem ikke starter å spille fotball? Eneste svaret som flere har sagt er "jeg føler ikke jeg blir tatt vare på/jeg føler ikke jeg blir presset bra nok" og når barn ikke vil drive med idrett, så mister klubben også foreldre som kan drive med frivillighet (altså trene sine egne barn). Fotball har holdt både gutter og jenter unna mye forferdelig ting. Dette må komme tilbake.

Selv om mange er fornøyd finner vi flere nyanserte kommentarer, og respondentene gir også innspill til hvordan tilbudene kan bli enda bedre:

Burde få mer aktiviteter retta mot dem. Kanskje lage en egen undersøkelse der målgruppen bare er ungdommer og se hva de ville likt. Ikke bare putte benker og 1 fritidsklubb i området og være fornøyd med det når barna ikke benytter seg av det.

Flere innspill handler også om at tilbud til ungdom også må omfatte flere voksne personer til stede, og disse innspillene er ikke spesielle for Trosterud og Haugerud. I andre stedsanalyser har temaer knyttet til behovet for trygge voksenpersoner i ungdomsmiljøene gått igjen som etterspurte tiltak for å imøtekomme ungdommens behov for voksenkontakt og gode rollemodeller (se f.eks. Ruud mfl. 2018 og 2019). Funn fra tidligere undersøkelser viser også at det er vanskelig å få rekruttert foreldre til frivillig innsats i lag og foreninger, og spesielt vanskelig er det å få med innvandrerbefolkningen (Ruud og Vestby 2018, Skogheim et.al 2019). Det er en sammensatt befolkning, mange landbakgrunner, og det er derfor vanskelig å få til en felles frivillighetskultur.

Følgende sitat fra en respondent illustrerer mangel på voksenpersoner:

Det burde være innendørs ungdomsklubber med voksne til stede. Ikke bare idrettstilbud, men også kulturelt, sosialt. Eks. kafeteria, lesesal, kino, spillrom, biljard og bordtennis m.m. Skape et hyggelig sted å komme i fritiden. Forebygge gjenger og kriminalitet. Mye fremmedkulturell ungdom her, sjelden jeg ser etnisk norske. Det er nok ikke så lett å vokse opp her for mange av dem. Det er nok viktig at de lærer seg ordentlig norsk, og da bør de omgås folk som snakker ordentlig norsk.

Andre kommentarer vitner også om behov for flere uformelle møtesteder for ungdom, som disse tre sitatene viser:

Et sted hvor ungdommer kan slappe av! Henge å ha det gøy uten å stresse om noe som helst! Vi har jo ALT nesten på Haugerud! Mangler bare et hengested! Og at sånne som meg som har vokst opp på Haugerud får jobb der og kan hjelpe ungdommene

Flere klubber for ungdommer på Haugerud. Spesielt for de ELDRE ungdommene. Flere aktiviteter for de eldre ungdommene. Flere jobbmuligheter for de eldre ungdommene.

Tilbud til ungdom som ikke driver idrett og som ikke vil være i en bråkete åpen hall. Et ikke-kommersielt møtested, som bibliotek der du bare kan komme innom. Savner noe slikt i gangavstand

3.2.2 Trosterudklubben

I surveyen er det et eget spørsmål om Trosterudklubben, og vi spurte nærmere om hva ungdom liker å gjøre på klubben og hva de savner. De samme spørsmålene ble stilt i nullpunktsanalysen. I overkant av tre av fem kjenner til Trosterudklubben, og blant dem som har en mening om den, er 65 prosent fornøyd og 12 prosent misfornøyd. Dette er omtrent samme prosentandel som i forrige undersøkelse.

På spørsmål om hva ungdommen liker å gjøre på klubben svarer de fleste «å være med venner», noe som også de fleste svarte forrige gang.

I kommentarfeltet svarer noen at de savner enkelte typer aktiviteter som fotball og ulike typer spill, men det er også innspill som handler om at klubben bør ivareta mer overordnede behov som å gi ungdom trygghet som disse sitatene illustrerer:

Savner et sted for de unge som er for gamle for klubben. Mange som ikke har et alternativ til å dra inn til sentrum. De unge trenger gode, trygge møteplasser.

Savner ansatte som kjenner til ungdommen og kan relatere seg.

Andre gir innspill til hva klubben kan gi av tilbud, antakelig skrevet av voksne. Følgende kommentarer dreier seg om å bruke klubben mer målrettet, for eksempel relatert til å få arbeidserfaring:

Jeg vil at de unge (spesielt guttene) skal få mulighet til å jobbe på klubben. Dette vil være med å forbedre miljøet for ungdommene ettersom de føler de er gode til noe!

Det er greit å vokse opp her med tanke på trygghet ettersom jeg vanligvis ikke er redd for at små barn og eldre blir skadet. Men som et sted for unge gutter å vokse opp i kan det bli vanskeligere. Det eneste fritidstilbudet ungdommene (og da spesielt guttene som oftest havner i konflikter) har er Trosterudklubben. Jeg vil se ungdommen delta mer ved å for eksempel jobbe på klubben. Lag en klubb på Haugerud. Det var et ungdomslokale der for et par måneder tilbake, men så ble det stengt. Hvorfor? Det er mange ungdommer som har fortalt meg hvor synd det er ettersom det var et sted de pleide å gå. Og at Trosterudklubben virket mer som et sted for de «unge barna» og at de som ungdommer derfor likte å gå til lokalet på Haugerud. Åpne et slikt lokale for ungdom igjen på Haugerud! Gi ungdommene mulighet til å jobbe på klubbene (og jobbe generelt) slik at de føler de duger til noe. På den måten er jeg HELT sikker på at både Trosterud OG Haugerud blir et godt sted å vokse opp for ALLE.

3.2.3 Generelle synspunkter på Trosterud og Haugerud som et oppvekststed

I spørreskjemaet har vi, i tillegg til konkrete spørsmål om de ulike tilbudene, et åpent kommentarfelt der beboerne har gitt uttrykk for hva de mener om Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp. 191 beboerne har skrevet kommentarer, noe som vitner om engasjement for områdene og for barn og unges oppvekstvilkår.

Her har vi valgt å trekke frem forhold som kan påvirke oppvekstmiljøet. Et tema som tas opp av enkelte er at området sliter med *dårlig rykte*, noe som ikke stemmer med beboernes egne stedsbilder og opplevelser av området, som vi ser i følgende eksempel:

Jeg synes dette er et helt strålende sted for barn og unge å vokse opp! Jeg forsøker å være aktiv i kommentarfelt etc når det med jevne mellomrom kommer opp myter om hvor "skummelt" og "herjet av gjenger" området liksom er, men det er vanskelig. Hva kan gjøres for å motvirke disse ryktene?

Forskning viser at stedets omdømme utad og beboeres opplevelse av områdene ofte ikke samsvarer (Brattbakk og Hansen 2005, Ruud 2003, Vestby og Johannessen 2014, Ruud m.fl. 2016). Omdømmeproblematikk i levekårsutsatte boligområder har stått på agendaen i områdesatsinger i flere år, med mål om å endre omdømme og snu negative stedsbilder gjennom ulike tiltak som fremmer stedsidentitet. Arbeidsmetoden i områdeløft kan ikke rette opp dårlig omdømme i seg selv, men kan være et av flere bidrag som bringer utviklingene i riktig retning. Eksempler på det er tiltak som inkluderer ungdom som får roller som forbilder i lokalmiljøene som og kommuniseres ut til resten av byen (for eksempel Alnaskolen) (Ruud m.fl. 2011, Skogheim og Holm Hansen 2019).

Et annet tema som kobles opp mot oppvekstmiljøet dreier seg om *strukturelle sider* ved nærmiljøet, som trangboddhet og segregering. Segregering kan gi seg utslag i usikkerhet knyttet til andre som ikke er lik en selv, og de kan føre til utenforskap, noe om igjen kan forsterke segregering i nærmiljøene (Ruud m.fl. 2019). De to sitatene nedenfor illustrerer dette:

Savner trygge møtesteder for ungdom. Mange bor relativt trangt og kan ikke møtes hjemme hos hverandre. Jeg mener det trengs trygge møtesteder (innendørs) hvor ungdom kan være sammen. Det kan gjerne være voksne der, men ungdommene må også ha mulighet til å trekke seg litt tilbake.

Vanskelig med inkludering, ulike grupper "klumper" seg sammen og er lite interessert i å slippe til det de anser som "utenforstående". Dette blir det svak fellesskaps-følelse av. Dermed svekkes miljøet og området i sin helhet. En del barn og unge får vansker med å finne venner og omgangskrets i nærområdet.

Heller ikke disse temaene kan løses gjennom områdeløftet, men metoden kan fungere kompensere ved å bidra til at stedene har kvaliteter som gjør dem til gode steder å bo og vokse opp, i tråd med tiltakene som rettes mot barn og ungdom i dette områdeløftet.

3.3 Oppsummering

Dette kapitlet har sett nærmere på hvordan beboerne vurderer Trosterud og Haugerud som oppvekststed for barn og unge. Barn og unge er viktige satsingsområder både i de lokale områdesatsingene og områdesatsingene i Oslo for øvrig.

Temaer som er tatt opp er først beboernes tilfredshet med områdene som oppvekststed spesifisert med spørsmål om trygghet i utemiljø, lekeapparater, muligheter for ballspill, samt kvaliteten på barnehager og skoler.

Her oppsummeres funnene fra kapitlet:

- Nesten halvparten svarer at de er fornøyde med området som et sted å vokse opp for barn og unge, men dette er en lavere prosentandel enn forrige undersøkelse.
- Færre oppgir at det er trygt for barna når de ferdes ute.
- Det er økt tilfredshet med steder å leke for barna
- Tilfredshet med skoler og barnehager er omtrent på samme nivå som i nullpunktsanalysen
- Oversiktene viser at litt færre er fornøyd med oppvekstmiljøet for ungdom enn forrige undersøkelse, og flere er mer misfornøyd. Dette gjelder mest blant respondenter med norsk morsmål.
- Rundt halvparten av respondentene har gitt innspill i de åpne feltene. Innspillene handler i stor grad om utfordringer knyttet til omdømmeproblematikk, mangel på trygge møtesteder for ungdom og hvordan hindre utenforskap.

4 Steder å bruke på Trosterud og Haugerud

I dette kapitlet ser vi nærmere på i hvilken grad beboerne bruker de tilbudene som finnes i de to områdene, og i hvilken grad beboerne er engasjert i nærmiljøet. Et viktig middel i områderettet innsats er legge til rette for bruk av nærmiljøet for å fremme sosiale nettverk, trivsel og stedstilhørighet, og som inngår i det å styrke områdenes sosiale bærekraft.

Trosterud og Haugerud har flere ulike tilbud for beboerne, enten det dreier seg om kulturtilbud, tilbud innen sport og idrett, eller møteplasser generelt. Flere av tilbudene har eksistert i flere år, mens andre har blitt etablert de senere årene som følge av innspill fra lokalmiljøene blant annet i forbindelse med områdeløftene.

Av tilbud som har eksistert tidligere finner vi både idrettstilbud, tilbud til eldre samt flere lokale møteplasser i tillegg til de to sentrene. Disse er omtalt nærmere i nullpunktsanalysen (Ruud og Vestby 2017b, s. 70 ff).

Spørsmål om bruk av de lokale tilbudene i området var en viktig komponent i nullpunktsanalysen for å ha et kunnskapsgrunnlag for hva forskjellige beboergrupper savnet av tilbud, og hva som ble brukt mye og som burde styrkes. Svarene fra den forrige undersøkelsen tyder på at det til tross for mange tilbud ble *disse kun benyttet i liten grad*. Her vises en oppsummering av svarene fra forrige undersøkelse:

- Marka og turveier ble benyttet av over 60 prosent av beboerne
- Idrettstilbudene ble benytte i liten grad
- Eldre beboere brukte sjelden tilbudene som var tilrettelagt for denne målgruppen
- De lokale møteplassene som var tilrettelagt for alle beboergruppene i nærmiljøet som for eksempel Drivhuset, parsellhagelaget og Trosterudvillaen ble kun brukt i liten grad
- De to sentrene i området ble benyttet mest av beboerne. Til tross for tomme lokaler og manglende utvalg av butikker, var svarene som forventet fordi sentrene blant annet har matbutikker
- Beboerne ønsket flere og andre typer møteplasser enn de som var i delbydelen i dag

I løpet av de tre årene som har gått siden nullpunktsanalysen har det blitt etablert eller er i ferd med å etableres nye møteplasser og fysiske nærmiljøkvaliteter gjennom områdeløftet. Dette gjelder friluftsområdet Lille Wembley, Haugerudparken, Trosterudparken samt utvikling av Trosterud torg. Trosterudparken består blant annet av Parsellhagen og Drivhuset, og utviklingen av dette området utvikles under ett. I tillegg er det etablert møtesteder på Haugerud senter der områdeløft har kontorer med H2, og «Møteplass UNG H2» (nærmere omtalt i kapittel 1).

Grunnlagsmaterialet for Områdeløft Trosterud og Haugerud viser at innbyggerne ønsker flere møteplasser. Felles for prosjektene som er satt i gang er at de også ivaretar ønske om møteplasser i områdene, både fysiske og sosiale.

4.1 Bruk av nærmiljøet

I hvilken grad brukes tilbudene i dag? Ved å sammenligne hovedfunnene med nullpunktsanalysen viser noen av svarene i figuren nedenfor en nokså lik prosentandel med det vi fant sist, mens andre viser større forskjeller. Det er også i denne gjennomgangen viktig å huske at antall svar er høyere enn i forrige analyse, og som betyr at uansett er det flere beboere som bruker eller besøker tilbudene i nærområdene enn det vi fanget opp sist.

Nedenfor ser vi nærmere på bruken av de ulike tilbudene på Trosterud og Haugerud, sammenlignet med nullpunktsanalysen.

4.1.1 Likheter mellom de to undersøkelsene

Det som er ganske likt viser for det første at to av tre beboere oppgir at de besøker *marka og andre turveier*. Det er særlig disse kvalitetene som benyttes og scorer langt høyere enn de andre kvalitetene og tilbudene som er nevnt. Dette indikerer at områdenes beliggenhet ved marka settes høyt av beboerne. Dette er også omtrent den samme svarfordelingen som i nullpunktsanalysen.

For det andre besøkes de to *lokale kjøpesentrene* av beboerne. Over halvparten besøker Haugerud senter, mens en av tre oppgir at de besøker Trosterud senter. Som også forrige rapport viste, er Haugerud senter noe mer populær enn Trosterud, men forskjellene var ikke like store i svarfordelingen i nullpunktsanalysen fra 2017. Dette er heller ikke overraskende funn; sentrene fungerer som nærbutikker og ligger sentralt ved T-banestasjonene.

For det tredje ser vi at *lokale lekeplasser* i borettslaget de bor i besøkes av mer enn hver fjerde beboer. Dette tilsvarer samme prosentandel som sist.

Vi ser også at det svares nokså likt i de to undersøkelsene når det gjelder *religiøse møteplasser*. I denne analysen har vi da også fanget opp ulike typer religiøse møteplasser, mens vi i første analyse kun spurte om bruk av kirken. Det bunnet i at det tidligere var aktiviteter for ulike grupper knyttet til kirken, mens vi denne gangen ønsket å fange opp potensielt flere brukere. Både forrige og nåværende analyse viser at det er relativt få som benytter religiøse møtesteder ofte, henholdsvis 13 og 11 prosent. Tilsvarende andel svarer at de bruker religiøse møtesteder sjelden begge årene. I de åpne feltene er det omtrent dobbelt så mange som sier de benytter kirken (13 svar) som moskeen (7 svar).

4.1.2 Forskjeller mellom de to undersøkelsene

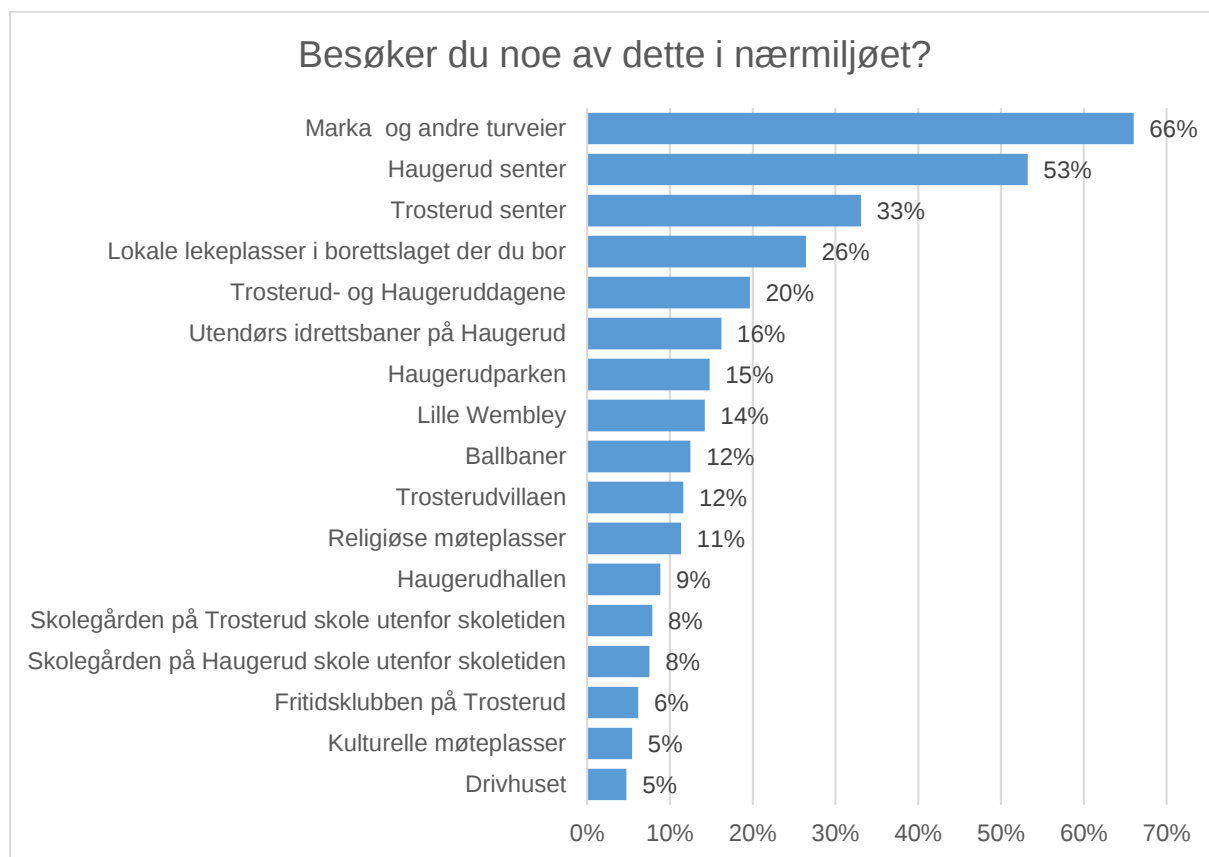
Når det kommer til forskjellene ser vi før det første at *færre* viser interesse for *Trosterud- og Haugerud-dagene* i denne analysen sammenlignet med forrige. En av fem svarer at de benytter disse dagene, mens en av fire svarte dette i forrige undersøkelse.

For det andre viser prosentandelen en noe *lavere andel som besøker Trosterudvillaen*, og kun 6 prosent oppgir at de bruker fritidsklubben mot 13 prosent i den forrige analysen. Svarene kan ha sammenheng med at Trosterudvillaen var stengt vår og sommer 2020 på grunn arbeidet med utfasing av oljefyren. Svarene kan også ha sammenheng med at det i forrige undersøkelse var flere respondenter som ble rekruttert gjennom foreningene.

En *positiv trend er at flere besøker idrettsanlegg både utendørs og innendørs* enn tidligere. Lille Wembley er oppgradert i perioden og 14 prosent svarer at de besøker den. Når det gjelder Haugerudparken ligger andel svar omtrent som tidligere.

Figuren under viser de møteplassene som flest har oppgitt at de ofte eller svært ofte besøker i denne undersøkelsen.

Figur 4.1: Andel som ofte eller svært ofte besøker noe av dette i nærmiljøet. Vektet utvalg. N = 388.

I surveyen spurte vi også om i hvilken grad beboerne besøker *klubbhuset til Haugerud IF, Haugerud frivillighetssentral, Seniorsenteret, Parsellhagen, H2 og møteplassen Ung på H2*. Svarene viser at få, under 5 prosent, besøker dette ofte. Derfor har vi utelukket disse fra figuren.

Svarene tilsvarer de vi fikk i forrige undersøkelse der vi spurte om bruken av disse møteplassene (med unntak av H2 og «Møteplass UNG H2» som er nyetablerte). Svarene fra 2017 viser at de ble sjelden eller aldri brukt.

Imidlertid er det av interesse å se om disse stedene som ikke brukes ofte av respondentene brukes i det hele tatt, eventuelt i hvor stor grad. Dette har vi i surveyen fanget opp som «sjelden» eller «noen ganger». Ser vi på disse svarene avdekker funnene at møtestedene brukes til en viss grad av beboerne, slik tabellen under viser:

	Sjelden	Noen ganger	Ofte/Svært ofte	N =
Klubbhuset til Haugerud IL	18 %	7 %	4 %	274
Haugerud Frivilligsentral	12 %	5 %	3 %	302
Seniorsenteret	9 %	6 %	3 %	316
Møteplassen H2	7 %	3 %	3 %	327
Ung på H2	3 %	1 %	2 %	359

Svarene i denne oversikten nyanserer bildet av at møtestedene ikke brukes ofte. Det er ikke nærmere forklart hva som ligger i sjelden eller noen ganger, men det viser likevel en viss grad av

bruk av de nevnte møtestedene. Imidlertid avdekker svarene også at de etablerte møtestedene som er rettet mot interessegrupper eller aldersgrupper kanskje ikke helt treffer behovet.

Hvem er det som bruker hva i nærmiljøet? I neste avsnitt ser vi nærmere på hvilke grupper som bruker tilbudene i nærmiljøet.

4.1.3 Variasjon i bruk av nærmiljøet

På noen områder har vi sett at det er stor variasjon med hensyn til om man besøker området eller ikke. Det gjelder spesielt utendørs idrettsbaner på Haugerud, ballbaner, Trosterud- og Haugeruddagene, Trosterud senter, lokale lekeplasser der man bor, marka, Lille Wembley og religiøse møteplasser. I punktene nedenfor har vi spesifisert hvilke grupper innenfor ulike kategorier¹¹ som benytter seg mer av de ulike tilbudene. Andelen av alle innbyggerne som bruker stedet, er spesifisert først.

- Utendørs idrettsbaner på Haugerud (16 % av alle innbyggerne) og ballbaner (12 % av alle innbyggerne) blir oftere besøkt av menn enn av kvinner, oftere av personer med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål enn av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål, og oftere av personer som har unge barn enn av personer uten barn.
- Trosterud- og Haugeruddagene (20 %) blir oftere besøkt av kvinner, av personer som har norsk/vesteuropeisk morsmål og av personer som har barn. Personer under 30 år besøker sjelden Trosterud- og Haugeruddagene.
- Trosterud senter (33 %) besøkes oftere av dem som bor på Trosterud enn av dem som bor på Haugerud.¹²
- Lokale lekeplasser der man bor (26 %) besøkes oftere av kvinner og av personer som har barn under 18 år.
- Marka og andre turveier (66 %) besøkes oftere av kvinner og av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål. Tenåringer bruker sjeldnere marka enn det folk i andre aldersgrupper gjør.
- Lille Wembley (14 %) besøkes oftere av personer som bor på Haugerud, av kvinner og av personer med norsk morsmål. Det ser også ut til at personer med barn noe oftere besøker Lille Wembley enn det personer uten barn gjør.¹³
- Religiøse møteplasser (11 %) besøkes oftere av personer med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål enn av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål.¹⁴

Funnene er ikke overraskende: Vi ser at det først og fremst er de uformelle møteplassene / arenaene som benyttes. Menn bruker idrettsanleggene mer enn kvinner, men kvinnene dominerer på arenaer for turgåing og lekeområder for barn i nærområdene. Det er også flere med norsk/vesteuropeisk morsmål som benytter marka og turveiene.

¹¹ Kategorier som kjønn, alder, bosted, morsmål og barnestatus

¹² 64 prosent av de som bor på Trosterud oppgir at de ofte eller svært ofte besøker Trosterud senter. Tilsvarende andel for dem som bor på Haugerud er 6 prosent.

¹³ Signifikant på 0,06-nivå når bosted, kjønn, alder og morsmål er kontrollert for.

¹⁴ 19 prosent av dem med østeuropeisk/asiatisk/afrikansk morsmål oppgir at de ofte eller svært ofte besøker religiøse møteplasser, mens tilsvarende andel for dem med norsk/vesteuropeisk morsmål er 9 prosent.

4.2 Beboeres innspill til arbeidet med møteplasser

I de åpne svarfeltene er det flere beboere som har meninger og innspill til hvordan møtestedene kan utvikles. Kommentarene er både konstruktive og kritiske. Det er særlig to forhold som beboerne er opptatt av å kommentere; det ene er arbeidet med Haugerudparken, det andre er at de ønsker mer løpende informasjon om hva skjer i området. Disse temaene går rett inn i områdeløftets kjernevirksomhet, og kanskje derfor er respondentene opptatt av nettopp dette.

10 av beboerne har kommentert arbeidet med parken. Arbeidet med Haugerudparken har vært på agendaen i flere år, beboerne har kommet med innspill og det skapes forventninger. Beboerne er utålmodige, og det blir diskrepans mellom forventningene om å få det ferdig slik de ønsket det og den tiden som anleggsarbeidet og den kommunale prosessen tar.

Kommentarene handler om at de ønsker at arbeidet med parken snart blir ferdig, slik sitatene nedenfor er eksempler på:

Ingenting ser ferdig og velgjort ut, og det gjør noe med tilliten til god utvikling i områder. I sommer har man startet oppgradering av lille Wembley. Heller ikke her er det så mye tilgjengelig informasjon om hva som skal gjøres. Det hadde vært bra å få fram. I nærområdet her lurer man på hva som skjer, og hvorfor det går så utrolig sakte.

Jeg syns den såkalte Haugerudparken er en tragisk dårlig oppgradering av nærområdet. Her starter man et prosjekt uten en plan for hvor man vil, uten penger til å fullføre noe, og velger å bruke i stedet bruke penger på åpningsfest av et halvferdig område. Man har flere ganger spurt om innspill fra nærmiljøet, og siden har det omtrent ikke skjedd noen ting. Det har heller ikke kommet noe informasjon om det er blitt noen videre plan, og hva den evt måtte gå ut på.

Den såkalte Haugerudparken kan på ingen måte kalles en park. Flott at den gamle rønna er revet, men grunnmuren står fortsatt og det ser overhodet ikke pent ut. Virker som man har gjort minst mulig, kun for å si at man har laget en park i området.

Det savnes også mer informasjon om hva som skjer i området:

Det er omtrent et år siden man sist ba om innspill fra beboere i området. Siden har det vært taust. Syns det er på høy tid å gi litt informasjon om hva videre plan er, og framdrift ift denne. De gir ingen tillit til god områdeutvikling når det er taushet om hva som skjer.

Andre innspill dreier seg om utvikling av lekeplasser:

Jeg tror at det er viktig å kombinere leke plasser for mindre barn og idrettsanlegg for ungdom med hyggelig område for foreldre i samme område. Jeg tror det vil ha positiv påvirkning for nærmiljøet da foreldrene får også muligheten til å være mer synlig blant barna og ungdom. Gir mulighet for å bygge relasjon mellom foreldrene i nærområde noe jeg tror er løsning på noen av utfordringene i området.

4.3 Tilbud som savnes på Trosterud og Haugerud

Vi var også ute etter å få kunnskap om det er tilbud som beboerne savner i nærområdene. På åpent spørsmål om dette var det så mange som 233 respondenter som ga innspill, noe som vitner om engasjement for nærmiljøet.

Et svar som går oftest igjen, og som er nevnt av rundt 25 prosent av beboerne, er at de savner en *kafé, kaffebar eller et hyggelig spisested*. Det er spesielt kvinner og personer med norsk eller vesteuropeisk morsmål som oppgir at de ønsker seg en dette. Innspill og ønsker om kafe er også fanget opp i den rekke andre undersøkelser og fora både på Trosterud og Haugerud og i andre satsinger (se f.eks. Ruud og Vestby 2017a). Nedenfor gir vi eksempler på hva beboere skriver i kommentarfeltet:

Fint med butikk, søndagsåpent takeaway og apotek både på Trosterud og Haugerud. Kunne gjerne tenkt meg en kafé på Trosterud, hvor vi kan sitte og jobbe litt på data. Synd at kafeen som var gikk konkurs. Det

kunne også vært hyggelig med et bibliotek, basketbane på Trosterud, hundepark og postkontor på Trosterud (slitsomt å alltid gå til Haugerud)

Ja, savner aktivitetstilbud for voksne og eldre mennesker som ikke nødvendigvis er sportslig. Finnes ikke en kafeteria i mils omkrets! Eller en restaurant som er åpen kveldstid, og som ikke er "sportsbar" med ganske mange beduggede personer til enhver tid. Savner også et tilbud på tilrettelagte leiligheter med alt på en flate.

Møteplass i form av kafeteria! Kunne være en både innendørs og utendørs, et sted å ta med seg venner. Kunne også være en liten kiosk med kaffe/te og enkel servering f.eks. Haugerudparken som var åpen et par tre dager i uka? Det er et problem for området at det ikke finnes et par hyggelige steder å ta en kaffe / enkel servering, for å treffe folk. Ikke alle liker å gå tur eller trene. Det ble åpnet en liten kafé ved senteret for noen år siden, men den slo ikke an. Beliggenhet er viktig, og at det er relativt trivelig. Da kan det bli en kjempesuksess, for behovet er der.

Andre ting som hyppig nevnes, er kultur og konserter, svømmehall, bibliotek, tilbud for eldre/seniorer, tilbud for hunder og ballbaner/muligheter for ballspill. Mellom to og fire prosent av de spurte har på åpent spørsmål skrevet at dette er ting de savner.

Det hadde vært viktigere at seniorsentrene i Oslo hadde vært åpne også for folk fra andre bydeler. F.eks. Kurs i kunsthistorie og fransk og spansk arrangeres på vestkanten.

Det jeg synes mangler i hele området her, fra Tveita til Lindeberg, er et kulturhus med fasiliteter hvor det kan holdes konserter med bra artister. Jfr. Lørenskog Hus eller kultursenteret på Lillestrøm. Gjerne kombinert med kino. Tidligere ble det arrangert sommerkonserter på Tveten Gård som var veldig populær. Men av en eller annen grunn er de blitt borte? Det virker som aktiviteter i området må drives av ildsjeler. Som for eksempel Inger Seim på Tveten Gård. Folketallet i området er som i en middels stor norsk by, så grunnlaget for bedre kulturtilbud bør være til stede. Men da må det investeres i bedre fasiliteter og utstyr.

En kulturarena som kan vise dans, teater konserter og som har et ressursmiljø som kan produsere kultur, en hyggelig familiecafe/restaurant. Fellesverksteder, bibliotek, fungerende og vedlikeholdt skatepark, møtesteder for ansvarlige voksne etter klokken 19:00, butikker som tilbyr annet enn dagligvarer, kunstgalleri, en tuftepark, et mikrobryggeri, vaskehall for sykler/sykkelreparatør, pumtrack, parkouranlegg, utendørsamfi for konserter samlinger, klatrevegg.

4.4 Bruk av nærmiljøet under Korona-pandemien

Fordi denne undersøkelsen ble gjennomført mens korona-pandemien pågikk, ønsket vi å få mer kunnskap om i hvilken grad pandemien og myndighetenes restriksjoner påvirket beboernes forhold til nærmiljøet og bruk av dette. Vi stilte følgende spørsmål: «Har du forandret din bruk av nærmiljøet eller ditt engasjement for nærmiljøet under Korona-pandemien?» Her har vi kun brukt åpent svarfelt for at respondentene kunne skrive sine erfaringer.

Ved bearbeiding av svarene viste det seg at flere endret bruk av nærområdet på samme måte under korona-pandemien, samtidig som svarene viser stor variasjon. Noen brukte nærområdet mer under korona-pandemien, mens andre brukte det mindre.

Det er særlig ett tema som ofte går igjen, nemlig økt bruk av marka. Som figuren nedenfor viser fant vi at nesten 15 prosent har skrevet om økt bruk av marka i det åpne feltet, illustrert med følgende sitat: «Blitt mye mer kjent i Østmarka og bruker uteområdene mer», «Har brukt marka mye mer. Jeg går inn fra Haugerud mot Sarabråten. Kanskje Haugerud kunne markedsføre enda mer den fantastiske inngangen til marka som ligger her. Og hva med å lage en avstikker fra lysløypa til Lutvann slik at man kan gå dit med vogn fra Haugerud uten å måtte gå via asfalt?».

Et annet svar som går igjen er at man har unngått folk og steder, som følgende sitater viser: «Går mindre på butikken og steder med mye folk. Bruker nærmiljøet mere, drar sjeldnere inn til byen.»

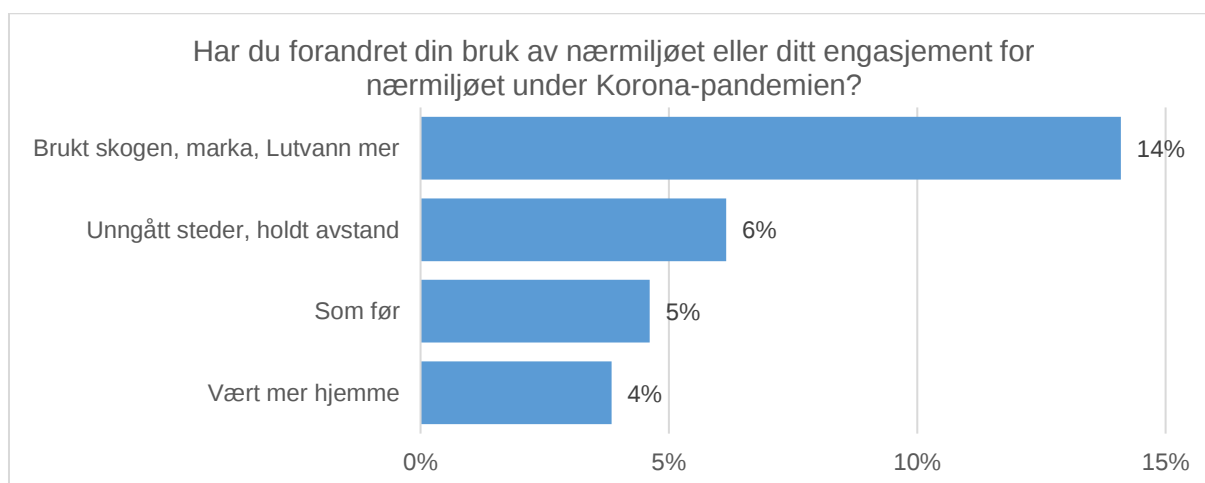
En annen skriver om hvordan kontakt og omgangsform endres: «Folk holdt mer avstand i starten. Mindre kontakt med andre, og mer kontakt med noen andre. Pratet mer med eldre mennesker og

mer tid til å snakke med folk under korona. Merket at veldig mange var ensomme under pandemien.»

Enkelte tar også opp hvordan man endrer vaner med dagligdagse gjøremål: «Unngår de mest befolkede områdene, holder avstand, forsiktig med lekeapparater, dugnadsvask i blokka, lånt ut bilen til naboer så de slipper kollektivtransport, holder oss mer inne/alene, treffer færre og i mindre grupper med mer avstand, unngår butikken når vi kan».

Noen svarer også at man ikke har endret sin bruk og at man har vært mer hjemme. Vi har talt opp hvor mange som har nevnt disse forholdene, og det er vist i figuren under. Til sammen var det 313 som svarte på dette spørsmålet. Figuren nedenfor viser svarfordelingen på de temaene som gikk igjen:

Figur 4.2: Vanlige svar fra åpent spørsmål om de har forandret sin bruk av nærmiljøet eller sitt engasjement for nærmiljøet under korona-pandemien. Hentet fra åpent svar. Vektet utvalg. N = 390.

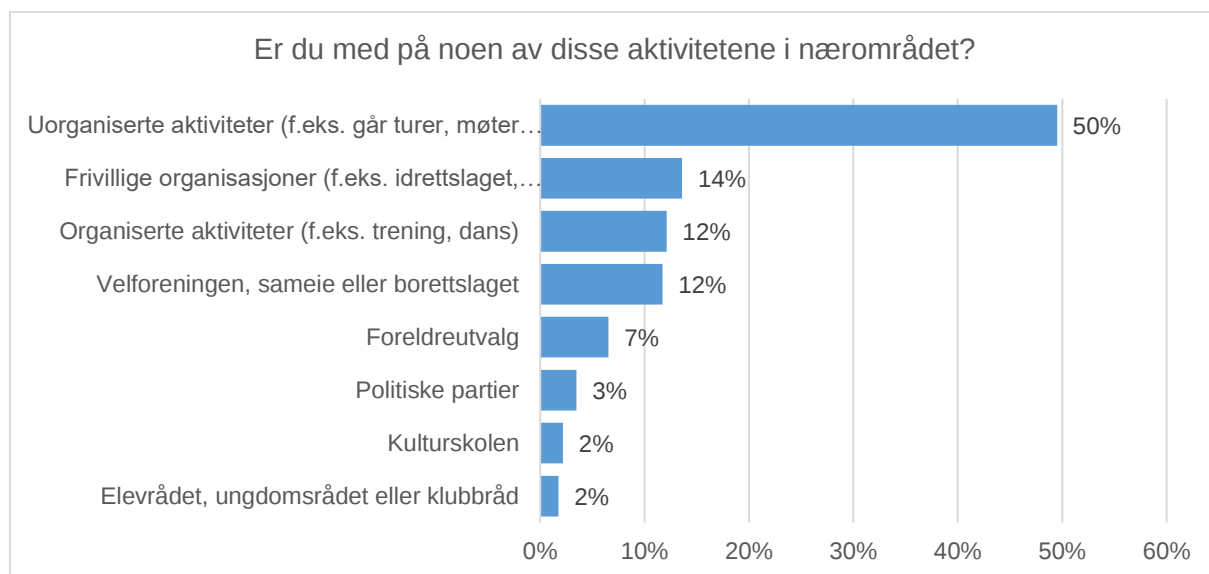
En høyere andel av kvinnene enn av mennene har oppgitt at de har brukt marka mer enn før (henholdsvis 20 og 9 prosent), og en høyere andel av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål enn av personer med annet morsmål har skrevet at de har brukt marka mer enn før (henholdsvis 17 og 5 prosent).

Kort oppsummert viser svarene at beboerne endret daglige vaner og bruk av nærmiljøet under den første fasen av korona-pandemien våren 2020. Det handler om at de brukte butikkene mer sjelden, de unngikk steder der de visste det kunne være mange mennesker samlet, samtidig som turmulighetene i marka og nærområdet i større grad ble tatt i bruk enn tidligere.

4.5 Deltakelse i aktiviteter i nærområdet

Som tidligere påpekt er en del av områdeløftets målsetting å få lokalbefolkningen mer engasjert i stedet der de bor, noe som blant annet kan måles gjennom deltakelse i ulike aktiviteter i nærmiljøet, enten det dreier seg om organiserte eller uorganiserte aktiviteter. Vi stilte derfor spørsmål om beboerne var med på aktiviteter i nærområdet.

Figur 4.3: Andel som ofte eller svært ofte deltar i disse aktivitetene i nærområdet. Vektete data. N = 385.

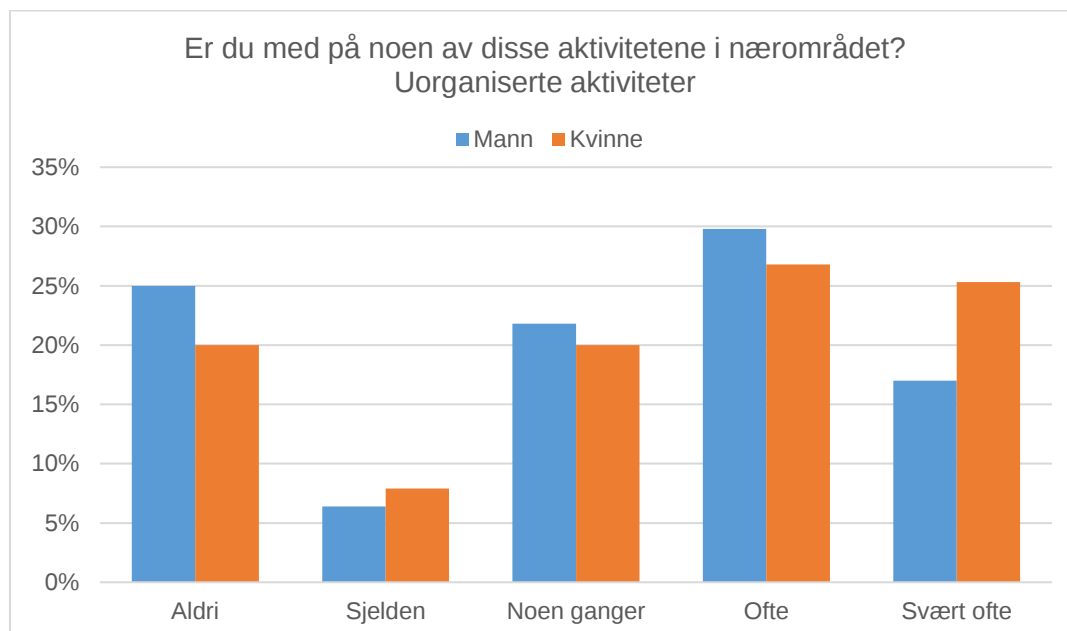

Svarene viser at halvparten av beboerne deltar i uorganiserte aktiviteter, som for eksempel gåturer, vennetreff eller ballspill. Mellom 12 og 14 prosent er med i frivillige organisasjoner, i andre organiserte aktiviteter eller i beboerorganisering. Noen få er aktive i politiske partier, kulturskolen eller elevrådet, slik figuren under viser.

I nullpunktsanalysen ble det stilt tilsvarende spørsmål. Ser vi på svarfordelingen fra den forrige analysen sammenlignet med figuren ovenfor vises noen interessante tall (se Ruud og Vestby 2017b, s. 75): På spørsmål om deltakelse i Foreldreutvalg, Velforeninger og i Frivillige organisasjoner finner vi lik prosentandel i de to undersøkelser. Den største forskjellen er prosentandelen som er med i organiserte aktiviteter; i nullpunktsanalysen svarer 21 prosent dette, mens svarene her viser 12 prosent. Også andelen som oppgir å være aktive i elevråd og politiske partier er lavere i denne undersøkelsen. I nullpunktsanalysen viser svarene henholdsvis 7 og 10 prosent. *Funnene viser dermed at færre oppgir å være med i organiserte aktiviteter enn for tre år siden.* Dette betyr nødvendigvis ikke at beboere er mindre engasjert i eller aktive i nærområdet enn tidligere. En av årsakene til at vi finner færre som er med i organiserte aktiviteter kan være at respondentene i den forrige analysen ble rekruttert fra lag og organisasjoner, og at svarene i denne undersøkelsen gjenspeiler et mer tilfeldig utvalg respondenter.

Videre finner vi stor variasjon i kjønnsfordeling om man deltar i uorganiserte aktiviteter eller ikke. Nesten 23 prosent deltar aldri i organiserte aktiviteter, og kvinner deltar i noe større grad enn menn.

Figur 4.4: Svarfordeling på spørsmålet «Er du med på noen av disse aktivitetene i nærområdet? Uorganiserte aktiviteter (f.eks. går turer, møter venner, sparker fotball)» fordelt på kvinner og menn. Vektete data. N = 378.

4.5.1 Beboernes begrunnelse for deltakelse

Hva oppgir beboerne som begrunnelse for å være aktive eller ikke aktive i nærmiljøet? Det er særlig to temaer som går igjen: For det første viser svarene at barnas oppvekstmiljø er en viktig motivasjon for å engasjere seg. Her var det 37 respondenter som trakk frem barn som motivasjon for engasjement:

At vi har barn i barnehage og på fritidsaktiviteter. At vi ønsker bedre kontakt med andre som bor her og ta del i nærmiljøet.

Bli kjent med naboer for å skape trygt oppvekstmiljø for barna

Forelder til to barn, opplever meg selv som ressurssterk med tanke på både utdanning, tid, overskudd og organisasjonserfaring, og både ønsker og føler meg forpliktet til å bidra i SU / FAU

Frivillig i Haugerud idrettsforening. Det gir meg mye å kunne bidra til et godt oppvekstmiljø for egne og andres barn. Positive opplevelser sammen med andre. Bli kjent med flere i nærmiljøet.

Siden barna har vært små har vi engasjert oss i idretten da vi synes det er viktig å være til stede i det barna interesserer seg for. Denne tilstedeværelsen har gjort at vi har engasjert oss mer og mer da vi brenner for at alle barn skal ha mulighet til å delta på noe og da trengs det frivillige.

For det andre oppgir mange at de vil bidra til å gjøre bomiljøet og nærmiljøet trivelig for alle, samtidig som lokalt engasjement styrker samhold og fellesskap med andre i nabolaget, som sitatene under illustrerer:

Det er hyggelig og helsebringende å være med på trim i form av dansetimer her. Flink instruktør. Ser noen fra nabolaget, men ikke lett å bli kjent.

Det er gøy å være en del av det som skjer i nærmiljøet

Fordi jeg er interessert i å ha et bra område rundt meg

Det er viktig å delta for å opprettholde samarbeid i lokalsamfunnet og inkludere befolkningen. Samarbeid øker trygghet og man bygger relasjoner til andre ressurser i nærområdet.

Jeg deltar på dugnad om våren og på lysfest om vinteren. Dette er fordi miljøet i området jeg bor er godt. Naboer snakker, er vennlige og hjelper hverandre, og det deles i tillegg ut mat og drikke. Dugnad og lysfest samler borettslaget.

Ønsker å bidra til et godt miljø der jeg bor. Når jeg ikke deltar er det pga. tid og at jeg ikke har fått info.

Økning i kriminalitet og utrygt sted å bo, samtidig som jeg elsker borettslaget og nærheten til marka alle årstider. Nærhet til alt, men trenger et løft blant unge i området. Vakkert uteområde og flere opplyste aktivitetsområde, samt større tilstedeværelse fra voksne. Natteravner bør frekventere området.

Blant de som ikke engasjerer seg begrunner de dette med at de ikke har tilknytning til området. Enkelte har ikke lyst, og mener de ikke har noe å bidra med, slik som disse eksemplene viser:

Det finnes aktiviteter for barn og ungdom, og for pensjonister. Men Jeg føler at det mangler aktiviteter for andre aldersgrupper. Vi på 30års og uten barn som flyttet inn til Trosterud/Haugerud i 2018, blir det vanskelig å bli kjent med andre som bor i dette området. Til å bli delta noe sosiale aktiviteter, må jeg dra til byen og det er egentlig ikke hva jeg ser etter.

En i husstanden benytter treningssenter. Vi er godt voksne, ikke hjemmeboende barn eller ungdom. Ikke noe aktivitet for vår aldersgruppe. Benytter marka, og sykkelveier i hele Oslo. Ønsker mer tilpassede aktiviteter for voksen aldersgruppe. "Yngre pensjonister" som ikke har annet enn et seniorsenter vi ikke føler oss "gamle" nok for ennå. Finnes ikke en kafeteria eller et spisested for lunsj eller middag her!

Jeg deltar ikke mye fordi jeg føler ingenting er rettet mot meg. Føler meg ikke nyttig i noen sammenheng

Jeg deltar ikke. Dette er stedet hvor jeg bor, og jeg trives innenfor hjemmets fire vegger, med utsikten og nærheten til marka, men jeg har ingen tilknytning til Haugerud og ser ikke på det som mitt «hjemsted». Jeg ser ikke for meg å bo her når jeg blir eldre. Økende uro spesielt knyttet til store gjenger av innvandrerungdom er en bekymring. Mange av disse unge guttene (det er jo alltid gutter) mangler respekt for andre.

Jeg deltar sjeldent og i hovedsak er det grunnet mangel på informasjon. Jeg er ikke kjent med hvor ulik informasjon deles og hvordan jeg kan komme til denne. Det opplevdes litt isolerende å flytte i min blokk ift tidligere erfaringer

4.6 Oppsummering

Dette kapitlet har tatt opp temaer knyttet til hvordan beboerne bruker nærmiljøet Trosterud og Haugerud.

Svarene viser ikke stor grad av endringer når det gjelder bruk av de ulike tilbudene i området sammenlignet med nullpunktsanalysen. Imidlertid ser vi noen avvik:

- En mindre andel beboere oppgir at de deltar på Trosterud- og Haugeruddagene
- Færre oppgir at de bruker Trosterudvillaen, mens flere oppgir at de bruker Drivhuset enn i forrige undersøkelse
- Flere oppgir å bruke idrettsanleggene enn tidligere
- Enkelte møtesteder benyttes sjelden; seniorsenteret, Haugerud frivilligsentral og møteplassene på H2.
- Bruken av møtestedene viser at de uformelle møteplassene brukes mest.

Det er viktig å påpeke at funnene ikke nødvendigvis gjenspeiler at møtestedene ikke brukes. Flere av dem brukes av frivillige og andre grupper, samt av kommunale tjenester. Som vi tidligere har skrevet kan mindre bruk av møtesteder være påvirket av koronapandemien og endringer i folks vaner som følge av den.

Innspill til nærmiljøet dreier seg om at:

- Beboerne har både forventninger og meninger om Haugerudparken
- Beboerne savner uformelle møteplasser, særlig kafeer og spisesteder

Bruk av området i koronatiden viser at beboere til en viss grad endret vanene:

- Mange oppgir at de brukte marka / turmulighetene i nærmiljøet mer eller også for første gang

Når det gjelder deltakelse i aktiviteter viser funnene at

- Færre oppgir å være aktive i organiserte aktiviteter i denne undersøkelsen sammenlignet med nullpunktsanalysen.
- Den samme tendensen vises i deltakelse i elevråd / ungdomsarbeid og politiske partier
- Kvinner deltar i noe større grad enn menn (i uorganiserte aktiviteter)

5 Planarbeid på Trosterud og Haugerud

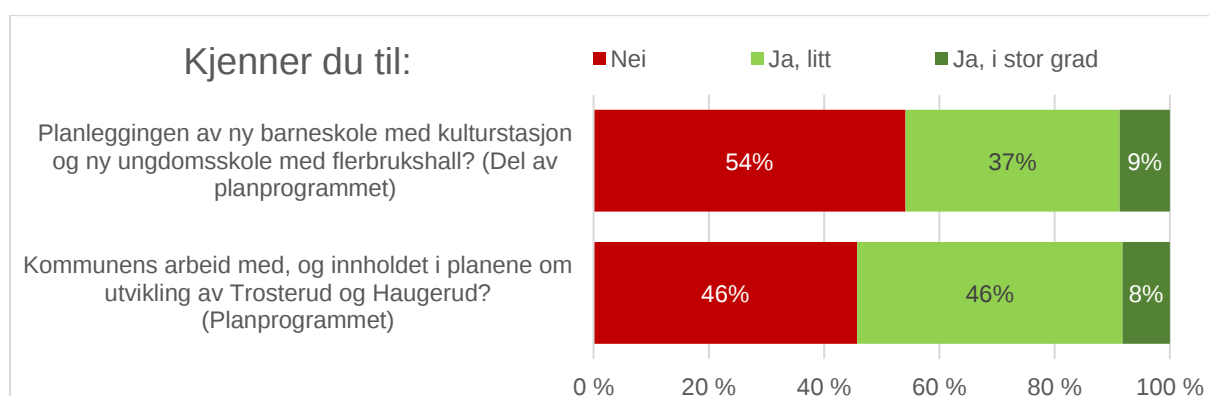
I innledningen skrev vi om Oslo kommunes planprogram i området, som blant annet omfatter arbeidet med ny allmenning som skal gå gjennom området og som skal binde de to områdene tettere sammen. Planarbeidet har gått parallelt med Områdeløftet, og beboerne har blitt invitert inn for å komme med innspill til planprogrammet.

I denne undersøkelsen har vi derfor stilt noen spørsmål til beboerne som omhandler planprogrammet, nærmere bestemt spørsmål som omhandler planene med allmenningen (se kart i kapittel 1). Spørsmålene er utarbeidet i samarbeid med Undervisningsbygg KF, Oslo kommune. Spørsmålene fanger først opp i hvilken grad beboerne kjenner til planprogrammet, for deretter å få innblikk i hva beboerne mener skal til for at allmenningen skal bli et godt sted være, hva det bør inneholde og hva som skal til for at de selv vil ta det i bruk.

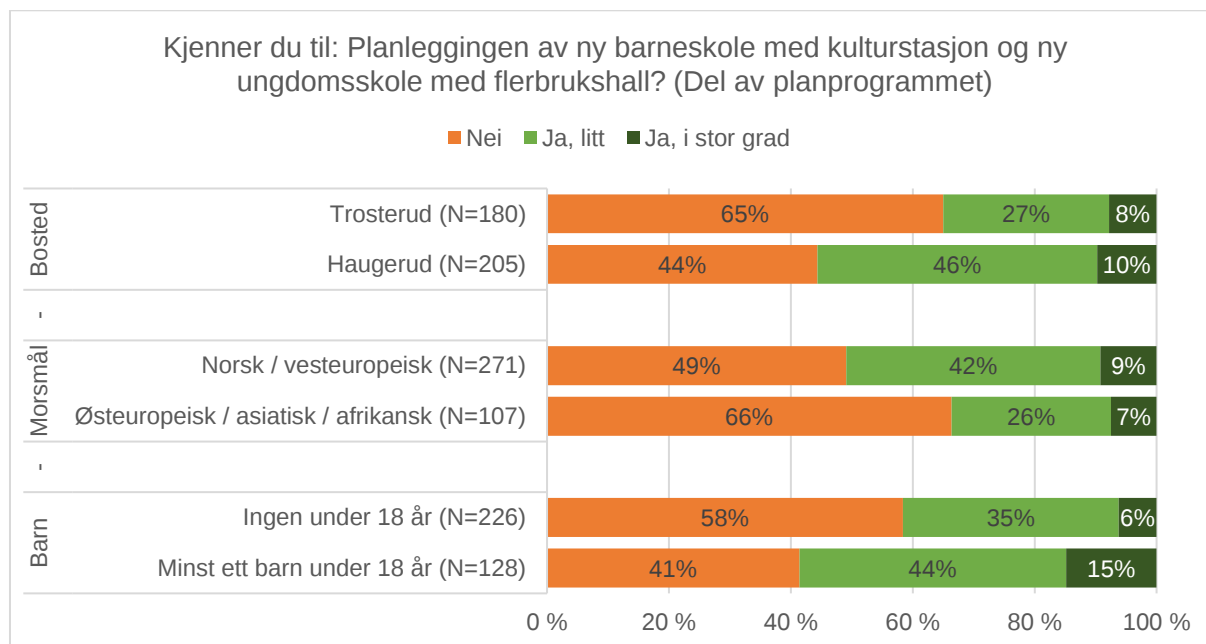
Litt over halvparten av beboerne kjenner til kommunens arbeid med og innholdet i planene om utvikling av Trosterud og Haugerud (planprogrammet). Riktignok kjenner kun et fåtall til dette i stor grad. De fleste som kjenner til det, kjenner til det litt.

Litt under halvparten har hørt om planleggingen av ny barneskole med kulturstasjon og ny ungdomsskole med flerbrukshall (Del av planprogrammet). Også på dette spørsmålet kjenner de fleste til dette i noen grad («Ja, litt»), og ikke i stor grad, slik det kommer frem av figuren under.

Figur 5.1: Svarfordeling på spørsmål om man kjenner til planprogrammet og del av planprogrammet. Vektete data. N = 386.

Figur 5.2: Svarfordeling på spørsmålet «Kjenner du til: Planleggingen av ny barneskole med kulturstasjon og ny ungdomsskole med flerbrukshall? (Del av planprogrammet)» fordelt på bosted, morsmål og om man har barn under 18 eller ikke. Vektet utvalg. N = 385.

Videre har vi sett nærmere på hvem som svarer at de kjenner til planleggingen (se figur 25). En større andel av personer med norsk/vesteuropeisk morsmål kjenner til planprogrammet sammenliknet med personer med andre morsmål. Det kan tenkes at botid ville kunne nyansere svarene og være mer relevant enn å se på morsmål, fordi botid vil kunne antas å påvirke graden av kjennskap til området og prosessene som var på gang. I dette spørsmålet om kjennskap til planer om skoler og tilbud til barn og unge har vi valgt å bruke barn som kategori fordi spørsmålet dreier seg om tiltak for barn og unge. Det flere personer med barn som oppgir at de kjenner til planleggingen, enn de som ikke har barn under 18 år.

De som bor på Haugerud, har oftere enn de som bor på Trosterud hørt om planleggingen av ny barneskole med kulturstasjon og ny ungdomsskole med flerbrukshall (Del av planprogrammet).

En drøy tredel av respondentene har kommet med forslag eller innspill til områdeløft eller til planarbeidet på Trosterud og Haugerud. Med et nærmere blikk på hvem som har kommet med innspill, ser vi at personer med norsk morsmål/ vesteuropeisk morsmål er overrepresentert. Tilsvarende har en høyere andel av personer med barn under 18 år gitt innspill sammenliknet med andelen personer uten unge barn.

5.1.1 Opplever beboerne at deres innspill blir ivaretatt?

I surveyen var vi også ute etter å få nærmere kunnskap om beboerne opplever at deres innspill blir ivaretatt i slike prosesser. Medvirkningsprosesser skaper forventninger til at noe skjer og at innspill ivaretas. Det var 61 respondenter som svart på dette. 16 respondenter svarte ja på at de opplevde at deres innspill ble ivaretatt, 7 svarte delvis. 11 svarte nei og 27 svarte at de ikke helt visste om deres innspill ble ivaretatt.

Nedenfor vises eksempler på at beboerne opplever at de blir ivaretatt i prosessen:

Det vet jeg ikke ennå, men jeg tror de blir det. I alle fall føler jeg at innbyggerne involveres i prosessen, og så må jo politikerne se helhetlig på det. Men jeg er enig i det meste som gjøres nå.

I rimelig grad fornøyd, nei svært fornøyd med EBY, BAL, og hele den store og kombinerte prosessen og planforslaget. Nå står bare resten igjen. Filmen jeg sist så, var toppers.

Ja! Jeg håper det gode medvirkningsarbeidet og opplevelsen av at vi som bor her blir lyttet til fortsetter. Åpne prosesser! Mer informasjon!

Noen problematiserer kompleksiteten i slike prosesser; hvem som beslutter hva og i hvilken offentlig instans:

Opplever at de er ivarettatt, men planene er store og legges langt fra nærmiljøet. Dette er i stor grad et fenomen for Oslo hvor mye som normalt i norsk skala ville bli besluttet på et bydelsnivå i Oslo besluttet nærmere byrådet, som egentlig er tilsvarende fylkestinget. Dette gjør at Oslos Nærmiljøer i stor grad er styrt fra sentrale posisjoner og ikke i nærmiljøene.

Enkelte av svarene gir også innspill til prosessen, men det vises også til det komplekse i rekkefølgen:

Har gitt forslag angående hallen gjennom badmintonklubben min. Viktigste var at ny hall skal bygges før gamle rives. Ellers er det et generelt problem at planprogrammet er vel teknisk. I starten var det lettfattelig, men jo mer som ble bestemt desto lengre og mer omstendelige ble rapportene. Problemet er at sikkert majoriteten av befolkningen først kommer med innspill når ting blir mer konkrete, men da er dessverre rapportene så kompliserte at det er praktisk talt umulig å forstå noen ting. Det er et problem. Altså, misforstå meg rett:) jeg tror fullt og helt at dere ønsker det beste for Haugerud/Trosterud, men dere får dessverre en veldig skjevfordeling av tilbakemeldinger (antar jeg) pga. overnevnte problem.

Vanskelig å se ennå. Mine innspill går mest mot skolen, men har ikke hørt noe om resultatet av innspillsrunden. Uteområdet til skolen er for liten og det samme er klasserommene. Elevene trenger praktisk undervisning og med små klasserom blir det meget vanskelig å få til. I tillegg ønsker vi oss skolehage på taket av skolen.

Blant de som ikke opplever å bli hørt dreier det seg gjerne om at de ikke er enig i det som planlegges:

Nei, det skal bygges altfor mange nye boliger. Husene skal bli alt for tette og høye. Det blir mindre arealer til skolene, idretten og kulturen. Samtidig som veldig mange flere skal bo her. Viktig at planene endres så det blir mindre bolig og mer plass til barneskole. Håper de legger død den ideen om å lage skolegård under fotballbanen. Er jo helt useriøst.

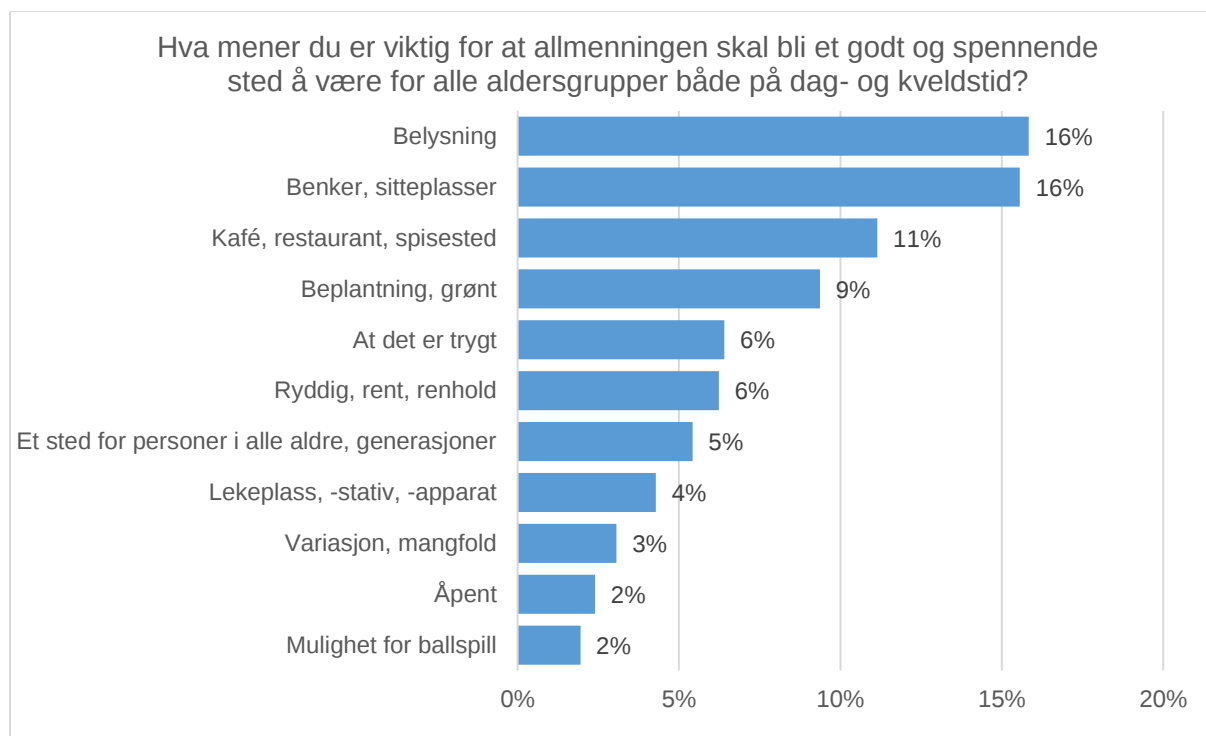
Nei. Jeg stilte opp da man ønsket innspill på Haugerudparken i fjor. Siden har vel ingen hørt noe om hva som skjer. Det foreligger ingen informasjon om noen plan, framdrift eller økonomi. Og det har heller ikke skjedd noen særlig i parken.

5.2 Allmenningen som et godt sted å være

Vi stilte også spørsmål om hva beboerne mener skal til for at allmenningen skal bli et godt sted å være for alle aldersgrupper på både dag- og kveldstid. Nesten 60 prosent av respondentene valgte å skrive om ønskene sine i et åpent tekstfelt.

Vi har kategorisert svarene som går igjen og som vises i figuren under.

Figur 5.3: Temaer som har vært nevnt flere ganger i åpent tekstfelt på spørsmålet «Hva mener du er viktig for at allmenningen skal bli et godt og spennende sted å være for alle aldersgrupper både på dag- og kveldstid?». Vektete data. N = 390.

Som det kommer frem av figuren over, er det også i denne svarkategorien at belysning trekkes frem som viktig. Belysning dreier seg i stor grad om å føle seg *trygg*, og enkelte nevner også kameraovervåkning for å øke bruksvennlighet. Trygghet ligger implisitt som en dimensjon i flere av svarene:

At det er mer tilsyn, muligens kameraovervåkning.

At det ikke blir et møtested hvor unge kan havne i feil miljøer. At det kanskje kan jobbe/være frivillige voksne der som spesielt på kveldstid passer på at barna er trygge

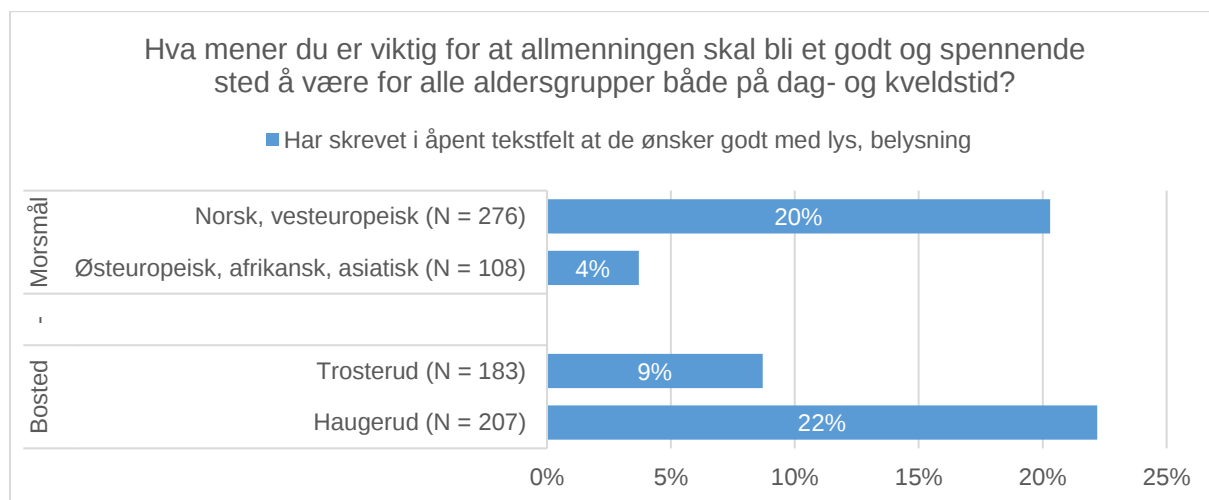
Organiserte voksne som ferdes ute for å passe på ungdom

Åpent nok til at man ikke får skumle områder.

Ved å se på om det er forskjeller på områdene ser vi at en større andel av de som bor på Haugerud enn av de som bor på Trosterud har skrevet dette.

Tilsvarende har en større andel personer med norsk/vesteuropeisk morsmål enn med andre morsmål skrevet at de ønsker belysning. Dette er vist i figuren under.

Figur 5.4: Andel av respondentene som i åpent tekstfelt eksplisitt har nevnt at de ønsker godt med lys/belysning for at allmenningen skal være et godt og spennende sted å være for alle aldersgrupper både på dag- og kveldstid, fordelt på morsmål og bosted. Vektete data. N = 390.

I tillegg viser svarene at benker og sitteplasser anses som viktig for at allmenningen skal bli et godt sted å være, og dette nevnes like mye som belysning.

Disse innspillene dreier seg om å legge til rette for uformell bruk av allmenningen, som et møtested for alle. Følgende sitater illustrerer dette:

Det bør være noen møteplasser med et enkelt tak over. At noen "funksjoner" blir solide og "varige", mens noen funksjoner blir "innredet" med sikte på utskiftning og fornying, etter hvert som det blir behov for å vedlikeholde inntrykket av fornying og vedlikehold, og selvfølgelig et godt vedlikeholdsprogram.

God belysning. Le-skjerming for vær og vind. Tilrettelegging for at grupper av gamle og eldre kan ha organiserte aktiviteter i området, også. Å gi unge, barn, gamle og eldre et sted hvor de fysisk faktisk deler et område, har felles interesse av å ivareta dette kan kanskje være et løft for fellesskapet og samhold på tvers av grenser? Det ville gitt et nytt perspektiv på hverandre for både unge og gamle om de hadde fått et område hvor det kunne vært tilrettelagte felles aktivitet fremfor at man segregeres og bruker tid og energi på å synes dårlig om hverandre. Alle er unge en gang, og kan håpe om å få være så heldig at man også opplever å bli eldre

Hvis man mener alle aldersgrupper, bør det være nok sitteplasser der for eldre. Kanskje noen bord kan ha sjakkbrett eller andre spill i bordplaten. Del området opp i flere soner, slik at det ikke blir en ny «flystripe» som i Haugerudparken. God belysning bør være en selvfølge. Pen beplantning som vedlikeholdes skaper trivsel. Vannfontene? Uteutstillinger? Markedsdager? Arrangementet som gir området liv.

Enkelte har også spesifikke tanker om hvordan det kan tilrettelegges for mer kulturarrangementer:

Det er viktig at et område vil inneholde et amfi, med en scene der det er enkel tilgang til nok strøm så man kan sette opp mindre kulturproduksjoner, debatter og folkemøter utendørs.

Flere er også opptatt av tilbudene skal ivareta alle befolkningsgrupper:

Man må se senteret og allmenningen i ett. Det trengs et definert senter med butikker og tilbud som er varierte, som ikke er rent kommersielle. For eksempel brukskunst og gjøre de funksjonene annerledes enn de de har valgt andre steder for å gi det et særpreg. Utnytte sammenhengen mellom drivhus og senter. Ifm. Matservering. Slik at man har ulike mattyper som indisk, somalisk.

Viktig at det blir holdt ryddig og rent. Gjerne noen klatrestativer som unger kan slite seg ut på, ref det flotte stativet i Bjørvika <https://www.bjorvikautvikling.no/portfolio-item/stasjonsallmenningen/> Stasjonsallmenningen har blitt et sted folk umiddelbart trekker til. Se til den. Mange sitteplasser uten at en sitter oppå andre, muligheter for å kjøpe kaffe, greit med søppelkasser mm.

Kommentarene som vi har presentert ovenfor er et utvalg av svar, og som i stor grad representerer det beboerne er opptatt av i dette spørsmålet. Vi ser at det går en rød tråd i det beboerne er opptatt av. Sammen med de andre kategoriene som vises i figuren kan kommentarene til beboerne tolkes dithen at allmenningen blir et godt og spennende sted dersom det inneholder *uformelle møtesteder for alle, på tvers av beboergrupper, og i trygge omgivelser, og som på den måten bidrar til inkludering og fellesskap i nærmiljøet.*

5.3 Aktiviteter på allmenningen

Vi stilte også et åpent spørsmål om hvilke aktiviteter det bør legges til rette for på allmenningen. Her var det 198 respondenter som ga innspill i kommentarfeltet. Kommentarene er ikke så ulike de vi fikk presentert i forrige spørsmål, men i disse svarene er respondentene mer konkrete i hva allmenningen bør inneholde.

Svarene dreier seg først og fremst om å skape *møteplasser*, og som kan deles inn i to hovedkategorier:

Tilrettelegging for fysiske aktiviteter av ulike slag som forskjellig typer ballspill, bordtennis, boule, klatring (klatrevegg), sjakk, parkour, sykling og skating, samt dans. Her kommer også innspill om lekeplasser. Følgende sitater illustrerer dette:

Ballspill utenom bane. Sykkelbane. Ikke skating, det vil bråke døgnet rundt. Aktiviteter til ungdom, husker for store, klatrevegg, bordtennisbord, mer enn ett.

Styrketrening/parkour/tuftepark, skating? Kanskje områder for grilling, sittegrupper, noen vannelementer hadde vært flott. Vann og lek er fantastisk å kombinere! Det vil barn og unge like :-). Og fint for oss andre å se på. Også herlig når det blir varmt å kunne stikke føttene i en fontene/vannelement eller få en dusj med vann fra en vanninnstallasjon. Sjøppebøtter må det også være!

Utendørs fellestrening med instruktører (gjørne i samarbeid med treningssentre). Ser for meg det kan bli livlig med zumba-trening og utendørs dansetimer etc i sommerhalvåret. Kanskje med et slags tak som beskytter mot regn, samtidig som man er ute og folk som går forbi kan stoppe opp og se på og dermed få følelsen av at det skjer noe livlig. Kanskje også karate-/capoeiratrening etc kan skje «åpent» slik at det i seg selv blir en attraksjon. Utendørs treningsapparater er også en mulighet.

Møteplasser av mer kulturell karakter, som bibliotek og kafeer, og tilrettelegging for kulturaktiviteter som konserter, teater og utendørs arrangementer til ulike årstider:

Markedsdager, skøytebane om vinteren, julemarked, kafeer, utendørs treningsapparat, sykkelmekkestasjon, kiosk, matboder, stort lekeapparat. bør være noen som har ansvar for å lage aktiviteter på allmenningen.

Det hadde vært kult om dere tilrettelegger for at konserter og show kan finne sted her, innendørs/utendørs. Og da vil jeg også legge til at det kunne være behov for et par spisesteder, I tillegg til det som heldigvis har kommet på Haugerudsenteret nylig (en liten asiatisk sushiforretning). Det mangler aktuelle lokaler for dette, men kanskje dere nå kan lage det? Det hadde også vært fint å ha lokaler der en kunne bli undervist i musikkinstrumenter. Tenk framover, tenk kultur, mangfold, trivsel, og bærekraftig!

Synes det er viktig å prioritere gode offentlige rom og gangforbindelser i det videre planarbeidet for området. God belysning, og ikke «innbygging» av viktige kommunikasjonsårer som f.eks gangveien mellom kirken og t-banen. Viktig at det ikke blir 6-etasjers bygg på hver side av denne, for dette er en viktig forbindelse med MYE folk som ferdes. Nybygg ved senteret og ferdselsårer+allmenningen må ha utadrettet virksomhet på gateplan. Også viktig at den nye allmenningen tydelig skiller myke trafikanter og biler hvis den skal kunne fungere som allmenning, siden det blir del av skoleveien til barn. Synes også det er veldig fin størrelse på barnehagene i området, noe som også bidrar til god kvalitet på barnehagene. Viktig at de plassene som går tapt når Haugerud sentrum legges ned, erstattes på Haugerudsiden av Dr.Dedichsens vei, og helst ikke i en 200-barns barnehage på Solfjellet. Veldig synd å ta av friareal for å kunne bygge mer næring og dyre boliger.

5.4 Hva skal til for å bruke allmenningen?

Et tredje spørsmål i forbindelse med innspill til planprogrammet lyder «hva må allmenningen ha eller være for at du skal komme dit og bruke den?». 216 svarte på dette spørsmålet.

Også disse svarene samsvarer i stor grad med de kommentarene som respondentene skrev i de to foregående spørsmålene, noe som både gjenspeiles i hva som svares og knappheten i svarene. Temaer som går igjen i kommentarene dreier seg om følgende:

Allmenningen bør inneholde sitteplasser, sosiale møtestede, kafeer og butikker:

Cafe/kaffeebar, spisested, god belysning. Har hund, så tenker det bør være et hyggelig sted å kunne ta turen iblant og se litt Myldrende liv. Kanskje en fontene på sommeren som kan gjøres om til en liten skøytebane på vinteren (ala Spikersuppa).

Det må være en cafe som jeg kan kjøpe kaffe, noe lett mat og det må være moderne og koselig atmosfære. Gjerne bøker å lese. Hyggelige folk som jobber der.

Allmenningen bør være barnevennlig og trygt:

Den må være barnevennlig og trygg (fri for trafikk), ha mye grønne innslag/beplantning, solide materialer og aller helst være estetisk innbydende. Folk trives bedre og tar bedre vare på omgivelsene hvis de har gode visuelle kvaliteter!

Det må være trafiksikkert, så barn kan leke uten å bli påkjørt av sykler. Helt klart en lekeplass, siden jeg p.n har små barn. Men da helst en tradisjonell lekeplass, ikke en sånn "moderne" med leker som passer best for de store. Kanskje mange lekeplasser, da, med soner for de minste. Jeg vet at min sønn vil elske en egen sparkesykkelbane, eller løype hvor barn kan lære å sykle. Jeg savner veldig en kafé i nærområdet. Det hadde uansett vært supert på en sommerdag hvis det var utsalg av is. Det kunne være et prosjekt med sommerjobb for ungdom, f.eks., med en vogn som solgte kaffe og is :) Om vinteren kan de bare selge kaffe. Det hadde vært fint hvis man kan sitte under tak når det regner. Vannspreder som barna kan bade i hadde vært veldig gøy. Siden det er sommer når jeg svarer, så er det litt vanskelig å forestille seg vinteren.

Allmenningen bør være innbydende å bruke og ha estetiske kvaliteter:

Det bør være rent og delikat. Mulighet for å sitte varmt og tørt på vinter og høst. God belysning. Gode serveringstilbud (ikke nødvendigvis alkohol) et sted hvor man kan studere og trene.

Det bør være trivelige lokaler, ikke kaldt, grått, mørkt og upersonlig. Tilrettelegge slik at det blir noe for enhver smak! Det er svært ulike mennesketyper som bor her. Det må ikke være for lite og trangt.

5.5 Oppsummering

Funnene i dette kapitlet viser at over halvparten kjenner til arbeidet med Oslo kommunes planprogram (VPOR).

- Rundt 1 av 3 har kommet med innspill til programmet, de fleste med norsk / vesteuropeisk morsmål.
- Relativt få opplever at deres innspill ivaretas, de fleste svarer at de ikke vet.

Beboernes innspill til hva allmenningen bør inneholde for at det skal være et godt sted å være, handler i stor grad om

- god belysning
- benker og sitteplasser
- kafeer.

Blant aktiviteter ønsker beboerne seg

- At det tilrettelegges for fysiske aktiviteter
- Møteplasser som kafe og bibliotek
- Tilrettelegging for kulturaktiviteter

6 Hovedfunn og forslag til videre satsing på Trosterud og Haugerud

I dette kapitlet oppsummeres beboernes erfaringer med områdene Trosterud og Haugerud, hvordan de bruker områdene og i hvilken grad de deltar i de lokale tilbudene. I tillegg har vi satt søkelys på beboernes medvirkning knyttet til kommunens planprogram for offentlig rom for Trosterud og Haugerud. Funnene fra analysen sier noe om stedets sosiale bærekraft. I det ligger det at områdene har ressurser og aktive foreninger og organisasjoner rettet mot ulike alders- og interessegrupper og av frivillige som stiller opp for sitt nærmiljø. Samtidig omfattes også gode nabolag og nabolagsrelasjoner av begrepet sosial bærekraft.

Til forskjell fra nullpunktsanalysen som ble gjennomført for tre år siden, har vi denne gangen et grunnlag for å sammenligne funnene med den forrige analysen. I hvilken grad finner vi endringer i beboernes erfaringer og praksis, og hva er eventuelt annerledes? Funnene skal også diskuteres i lys av de seks delmålene i Områdeløft Trosterud og Haugerud. I hvilken grad viser funnene at målene nås eller er på rett vei til måloppnåelse?

På bakgrunn av funnene vil vi til slutt i kapitlet skissere noen innspill til hva som bør styrkes i det videre arbeidet.

6.1 Hovedfunn

I studien har vi vært ute etter kunnskap om beboeres erfaringer med området, nærmere bestemt om trivsel og nabolag, om oppvekstmiljø for barn og unge, vurdering av fysiske kvaliteter i nærmiljøet og bruk av disse, samt deltakelse i aktiviteter og synspunkter på planene i området.

6.1.1 Beboerne trives

Funnene viser stor grad av trivsel blant beboerne, noe som også kom fram i nullpunktsanalysen. Svarene gir følgelig et solid bilde av at beboerne trives i de to boligområdene. Dette bildet underbygges av at få har tanker om å flytte ut av området, selv om dette tallet er blitt litt høyere enn sist. Forskjellen fra forrige undersøkelse viser at de som vurderer å flytte denne gangen begrunner det med problematikk knyttet til segregering og for lite balansert elevsammensetning i skolene. I nullpunktsanalyse var svarene i større grad begrunnet med at de ønsket en annen type bolig som var tilpasset livssituasjonen.

Trivsel underbygges også av at beboerne oppgir å ha kontakt med naboer, og som bidrar til å styrke sosiale bånd og tilhørighet til stedet. Graden av nabokontakt viser seg å ha økt sammenlignet med for tre år siden.

6.1.2 Flere forhold fører til utrygghet

Samtidig som beboerne trives der de bor, er det en stor andel beboere som svarer at de føler seg utrygge. Det dreier seg enten om konkrete steder, ansamlinger av ungdom som oppleves truende, eller at det er mørkt der man ferdes. Sammenlignet med nullpunktsanalysen, var det den gang en mindre prosentandel som svarte på tilsvarende spørsmål, men svarene hadde samme innhold. Dette betyr ikke nødvendigvis at områdene har blitt mindre trygge å ferdes i enn for tre år siden fordi flere svarer på dette. Det kan også gjenspeile litt ulike respondentgrupper i de to undersøkelsene. Svarene understreker imidlertid betydningen av trygghetsskapende tiltak (nærmere omtalt i avsnittet om videre satsing).

6.1.3 Dårligere vedlikehold av offentlige uteområder

En viktig del av undersøkelsen dreier seg om beboernes opplevelser av og synspunkter på kvaliteter i nærmiljøet. Tilgang på turveier og turområder scorer høyt som positive kvaliteter, noe vi så også i forrige analyse. Det samme ser vi når det gjelder området rundt blokka. Svarene bekrefter tidligere funn som viser at borettslag og sameier legger vekt på å vedlikeholde egne utearealer. Dette har også vært et satsingsområde i samarbeid med områdeløftet.

Vedlikehold av uteområdene særlig om vinteren ser ut til å være dårligere nå enn tidligere. Dette dreier seg om områder som er underlagt kommunalt ansvar. Det er derfor grunn til å stille spørsmål om det kommunale vedlikeholdet av de offentlige uteområdene mellom borettslagene og sameiene har blitt dårligere den siste tiden.

6.1.4 Mangel på uformelle møtesteder

Det som beboerne er minst tilfredse med, er steder der man kan møte andre, det vil si uformelle møtesteder, og som viser en negativ tendens sammenlignet med nullpunktsanalysen. Det er vanskelig å si hvorfor dette bildet er annerledes nå, men vi skal stille noen åpne spørsmål.

Kan svarene ses i lys av *beboernes forventninger*? Områdeløft har nå pågått i drøye tre år og beboerne har i stor grad fått med seg at noe skjer i området; at det skal etableres nye tilbud og møteplasser. Dette bekreftes av at en stor andel svarer at de kjenner til områdeløftet. Skapes det forventninger til at det skal etableres møtesteder, og at de er «utålmodige» etter å se resultater? I bydelens programplan for 2020 blir det fremhevet at satsingen i de tre første årene særlig har vært rettet mot medvirkning, ikke minst knyttet til prosessene rundt planprogrammet (Bydel Alna Programplan 2020, s. 27). Mange beboere har tatt del i medvirkningsprosesser rundt dette helt siden 2015. Denne prosessen skaper forventninger til hvordan området skal bli. Svarene i denne analysen viser at beboernes opplevelse av nærmiljøets kvaliteter ikke har blitt mer positiv sammenlignet med nullpunktsanalysen, og funnene kan ses i lys av forventningene som er skapt de siste årene.

Kan svarene tolkes i retning av at beboerne er *mer engasjert* nå enn tidligere? Engasjement kan ses som et resultat av medvirkningsprosessene i regi av områdeløftet og kommunens planprogram. Kommentarene i de åpne feltene vitner om engasjerte beboere som er opptatt av nærmiljøet.

Kan svarene ses i lys av at beboerne *har mistet kafeen* som har eksistert i området i lang tid? Kafeen var populær blant beboerne, og svarene om savn av kafeer og uformelle møtesteder (også) kan tolkes i lys av det.

6.1.5 Færre deltar i organiserte aktiviteter

Svarene viser at det er færre som er med i aktivitetene som finnes i områdene i dag enn for tre år siden, mens flere bruker de uformelle møtestedene enn tidligere. En årsak til at vi finner forskjeller i svarene sammenlignet med nullpunktsanalysen kan, som nevnt tidligere, være at koronapandemien våren og forsommeren 2020 satte en demper på deltakelse i organiserte aktiviteter og at flere var stengt i perioden. Samtidig er det ikke mulig å avdekke om respondentenes svar avspeiler hva de gjør vanligvis eller om det gjaldt de siste månedene.

Funnene bekrefter imidlertid det som kom frem ovenfor, nemlig at det er behov for uformelle møtesteder i form av kafeer, uteområder der man kan drive fysisk aktivitet, samt benker og sitteplasser i uteområdene. Disse behovene gjenspeiler også i stor grad den flerkulturelle befolkningen i områdene der det tilrettelegges for å møtes på tvers av bakgrunn, alder og kjønn.

6.1.6 Om stedstilknytning

Hva skjer med beboernes stedstilknytning, og hvordan formes dette i områder som er i endring gjennom områdesatsinger? Ulike former for områdesatsinger i storbyer er et velkjent byplangrep i europeisk byutvikling for å bedre utsatte strøk som har store levekårsutfordringer. Områdesatsingene kan handle om alt fra omfattende transformasjonsprosesser til små tiltak som legger til rette for sosiale treffpunkt i nabolaget. Tilknytningen til Trosterud og Haugerud kan også forsterkes gjennom aktiv deltakelse og engasjement, og den kan svekkes fordi endringene fører til fremmedgjøring og stedstap.

Slike prosesser påvirker ikke bare befolkningens levekår, men også deres relasjon til omgivelsene (Ruud 2015). Når boligområder får søkelyset rettet mot seg, skjer det både noe med beboernes forhold til stedet og andres oppfatninger av stedet. De eksterne og interne stedsbildene endres. En politisk begrunnelse for å velge ut byområder for områdesatsinger er ofte forestillingen om mangel på sosiale relasjoner og fravær av møtesteder, noe som gjenspeiles i målformuleringen fra programbeskrivelsen for Groruddalssatsingen 2017-2026 «Programmet skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder i Groruddalen der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktivt deltakende i lokalsamfunn og storsamfunn» (s. 6).

6.2 Måloppnåelse – er områdeløftet på rett vei?

Hva viser funnene sett i sammenheng med delmålene som er formulert i områdeløftet? Her har vi valgt å gjenta delmålene fra kapittel 1, og diskuterer funnene fra analysen under hvert delmål.

Delmål 1 - Sosialt liv og frivillighet

Bydelen skal legge til rette for et variert kultur- og organisasjonsliv og nye former for deltakelse.

Det er stort frivillig engasjement i området Trosterud og Haugerud, men mye tyder på at deltakelse og lokalt engasjement varierer mellom ulike grupper. Områdeløftet har fått mandat fra styringsgruppa til å rette innsatsen inn mot ungdom, innbyggere med minoritetsbakgrunn og bomiljøene gjennom borettslag og sameier.

Funnene viser at arbeidet rettet mot bomiljøene er på rett vei. Svarene viser at beboerne er fornøyde med naboskap; flere har kontakt med naboene enn før, og beboerne er fornøyde med det fysiske vedlikeholdet. Flere kvinner med innvandrerbakgrunn bruker nærmiljøet nå enn tidligere. Vi ser også at det er viktig å fortsette arbeidet rettet mot deltakelse og lokalt engasjement. Det er først og fremst i de uformelle foraene at beboerne deltar.

Svarene bekrefter også at det fortsatt er viktig å satse på ungdom. Tendensen går i negativ retning sammenlignet med nullpunktsanalysen, og det er flere som er misfornøyd nå enn før.

Delmål 2 - Medborgerskap

Områdeløftet legger til rette for at innbyggerne i økende grad skal bidra til å utvikle eget lokalsamfunn.

Deltakelse gjennom samskaping og aktivt eierskap i lokale prosjekter er viktig for det områderettede arbeidet på Trosterud og Haugerud. Prosjekter som gjennomføres av områdeløftet initieres lokalt, og bydelen er opptatt av at eierskap sikres både lokalt hos innbyggerne og via bydelsadministrasjonen i tjenestene som vil bidra til fremtidig drift av prosjekter.

Funnene viser at beboerne har god kjennskap til hva som skjer med utviklingen av området, og engasjerer seg når de blir spurt om innspill til planer for nærmiljøet. Dette kommer særlig frem i kommentarfeltene der respondentene både kommer med konstruktive forslag og er kritiske til det som skjer, og ikke opplever at deres innspill blir ivarettatt. Innspillene vitner om engasjement for

eget nærmiljø. Det kan derfor se ut til at befolkningen har fått mer eierskap til utviklingen av området gjennom ulike medvirkningsprosesser og informasjon om det som skjer.

Samtidig ser vi at beboerne er utålmodige og opplever at innspille ikke ivaretas til tross for medvirkning og engasjement. I arbeidet med flere ulike forskningsprosjekter i Oslo og andre norske byer, har vi støtt på det som er omtalt som medvirkningstrøtthet. Blant annet er det ofte at ungdom spørres om hva de ønsker seg i nærmiljøet, men som kommunen ikke kan innfri (se Hagen m fl 2016: 78).

Delmål 3 – Bomiljø

Bomiljøene skal i økende grad oppleves som trygge av beboerne og være velfungerende.

Det er et mål å drive oppsøkende arbeid for bomiljøene på tvers av organisasjoner, lag og foreninger i delbydelen gjennom satsingsperioden.

Funnene er særlig tydelig når det gjelder trygghet i bomiljøene. Her viser funnene at målet ikke er nådd for å skape trygge områder. Det vil være behov for både fysiske tiltak, som belysning og åpnere områder, og tilstedeværelse av voksen-personer på steder som oppleves som utrygge. Dette bør fortsatt utvikles i samarbeid med bomiljøene og frivilligheten.

Delmål 4 - Fysiske nærmiljøkvaliteter

Områdeløftet skal bidra til at bygninger og uteområder brukes og vedlikeholdes, og innbyggerne skal ha god tilgjengelighet til viktige funksjoner i og utenfor området.

I løpet av oppstartsårene på Trosterud og Haugerud er det gjort grunnlagsanalyser for de fysiske oppgraderingene som har ledet inn i en rekke pågående prosjekter.

Fordi arbeidet med flere uteområder er i gang, gjenspeiler dette svarene til en viss grad. Beboerne ser positivt på det som skjer, og har konstruktive, men også kritiske innspill til enkelte prosjekter.

Delmål 5 - Byutvikling

Areal- og infrastrukturplanlegging, bolig- og byutvikling skal bygge på innsikt i lokale behov og bidra til å øke områdenes attraktivitet

Parallelt med områdeløftet foreligger Bystyrets vedtak (juni 2019) om «Planprogram med veiledende plan for offentlige rom (VPOR) for området Trosterud og Haugerud». I medvirkningsprosessen har områdeløftet jobbet med EBY for sikre en bærekraftig byutvikling på Trosterud og Haugerud ved å legge til rette for bred lokal medvirkning for stedene i planprogrammet.

Funnene viser at beboerne har engasjert seg i planprosessene og har kommet med innspill til hvordan de mener det er behov for og hva som skal til for at de skal ta det i bruk, som det også ble påpekt under delmål 2 over.

Delmål 6 - Ny kommunal praksis

Bydel Alna skal være gode til å samarbeide med flere aktører for å skape attraktive bo- og oppvekstmiljøer.

Områdeløftet jobber aktivt med kommunale aktører på ulike nivåer, med sikte på å i størst mulig grad samarbeide om gode, smidige, varige løsninger, men også med sikte på å være et kontaktpunkt mellom kommunal sektor og sivilsamfunn.

Dette delmålet omfattes i liten grad av det vi har fått kunnskap om i denne analysen, utover samarbeidet mellom de kommunale aktørene i forbindelse med arbeidet med VPOR og beboernes involvering, som fremstår som vellykket.

6.3 Forslag til videre satsing

Hovedbudskapet i denne midtveisundersøkelsen er at områdeløftet ser ut til å ha være på riktig vei for å styrke nærmiljøkvaliteter og bidra til inkluderende lokalsamfunn. Dette kan blant annet ses i lys av de mange og til dels utfyllende kommentarene som beboerne har skrevet i surveyen, og som vitner om stort engasjement for lokalmiljøet. De åpne kommentarfeltene gir dermed et litt annet bilde enn svarene i skjema, der flere svarkategorier viser mindre positive tendenser enn kanskje forventet.

Det er ikke entydig hva områdeløftet bør prioritere i den neste fasen. Mye av det som allerede gjøres viser seg å ha hatt god effekt, blant annet satsing på informasjon og kommunikasjon om hva som skjer i området. Likevel kan funnene tolkes i retning av at dette arbeidet bør prioriteres videre.

Turveier

I denne undersøkelsen har vi sett at respondentene brukte turveiene og marka mer enn vanlig i den første fasen av korona-pandemien. Tilrettelegging for bruk av uteområdene gjennom arbeidet med markaporten Lille Wembley og Haugerudparken som områdeløftet er i gang med er derfor viktig, men det bør vurderes om arbeidet skal forsterkes til å omfatte turområdene inn mot marka. Denne typen tiltak vil kunne bidra til økt stedsidentitet og bedre folkehelse.

Lavterskeltilbud og kafeer

I forbindelse med de pågående arbeidene med områdene er det viktig å ivareta behovet for uformelle møtesteder, enten det er lavterskeltilbud i form av et stikk-innom sted der man kan slå av en prat, eller i form av kafeer og spisesteder. Kafetilbud er et tema og et ønske som går igjen i tilsvarende områdeanalyser. Steder man kan stikke innom for å få seg en kopp kaffe eller slå av en prat med naboer er viktige nærmiljøkvaliteter for å styrke den sosiale bærekraften i et boligområde. Det er også viktig at slike steder etableres der folk ferdes, at det er synlig fra gateplan og er innbydende. Det er derfor viktig å fortsatt utvikle H2 i Haugerud senter og gjøre tilbudet mer synlig og kjent. Lindeberglokalet på Lindeberg er et godt eksempel på et vellykket lavterskeltilbud for alle befolkningsgrupper; ikke minst fordi det ligger sentralt og er godt synlig for folk som går forbi.

Lavterskeltilbud bør rettes mot alle aldersgrupper, og da også inkludert *ungdom*. Funnene viser at det mangler trygge møtesteder for unge.

Styrke lokal medvirkning og synliggjøring av hva som skjer i området

Beboernes holdninger til kvaliteter i nærmiljøet *kan* tolkes i lys av at beboerne er blitt mer engasjert fordi de har blitt involvert og fått mer kjennskap til områdeløftet, og derfor er utålmodige etter å se resultater. Derfor bør det fortsatt legges vekt på arbeidet med å informere om hva som skjer i området i regi av områdeløftet, hva som er planene fremover og når tiltak forventet å være ferdig. Det betyr også å fortsette med medvirkningsprosesser.

Trygghetsskapende tiltak

Beboernes tilbakemeldinger om at de opplever konkrete steder i nærområdet som utrygge bør tas på alvor. Dette dreier seg både om mangel på god belysning, trafiksikkerhet i nærheten av boligene og ansamlinger av ungdom som oppleves som truende. Denne typen erfaringer og tilbakemeldinger fra beboere går igjen i alle tilsvarende undersøkelser som vi har gjennomført. Erfaringene viser at det «aldri» kan bli nok belysning på gangveier eller i uteområdene ved T-banestasjonene. Å styrke natteravn-ordningen eller lignende ordninger med voksenpersoner til stede i områder / bomiljøet der mange samles, er også viktig. Her kan det for eksempel være rom for å mobilisere «unge eldre» i bomiljøene, som ikke lenger er i jobb, som kan følge skolebarn til aktiviteter eller følge hjem fra skolen, noe de har forsøkt på Ammerud og på Søndre Nordstrand.

Referanser

- Andersen, B, Brattbakk, I, Dalseide, A.M, Mæhle, Y.M og Ruud, M.E 2018. *Hverdagsstedet Vestli. Sosiokulturell stedsanalyse av Vestli i Bydel Stovner*. AFI Rapport 01:2018. Oslo: AFI
- Cowi 2013. *Ammerud – omdømme og levekår. Nullpunktsmåling for områdeløft Ammerud*. Rapport 2013. Oslo: COWI
- Hagen, A. L., Andersen, B., Brattbakk, I., Dahlgren, K., Ascher, B. E. & Kolle, E. 2016. *Ung og ute. En studie av ungdom og unge voksnes bruk av uterom*. AFI rapport 2016:06. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet
- Hansen, T og Brattbakk, I 2005. *Endringsprosesser i norske drabantbyer*. Byggforsk skriftserie 6/2005. Oslo: Norges Byggforskningsinstitutt
- Oslo kommunes statistikkbank (2020). *Befolkningsdata på Oslo kommunes statistikkbank, delbydel Trosterud i bydel Alna, år 2020*.
- Programplan for områdeløft Bydel Alna*. 2020.
- Ruud, M. E 2003. *Byfornyelse og endringer i urbane bomiljøer. En studie av beboeres erfaringer fra området Grønland /Nedre Tøyen i Oslo fra 1980-2000*. Avhandling for dr.art graden. Acta humaniora, HF, Universitetet i Oslo. 330s.
- Ruud, M.E, Brattbakk, I, Røe, P.G og Vestby, G.M 2007. *Sosiokulturelle stedsanalyser. Veileder*. Utg: Akershus Fylkeskommune.
- Ruud, M. E., Holm-Hansen, J., Nenseth, V. & Tønnesen, A. (2011) *Midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen*. Samarbeidsrapport NIBR / TØI 2011.
- Ruud, M. E., Holm-Hansen, J., Nenseth, V. & Tønnesen, A. (2011) *Midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen*. Samarbeidsrapport NIBR / TØI 2011.
- Ruud, M. E., Holm-Hansen, J., Nenseth, V. & Tønnesen, A. (2011) *Midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen*. Samarbeidsrapport NIBR / TØI 2011.
- Ruud, M. E 2015. Stedskonstruksjoner og stedstilørighet i boligområder under endring. I Aure, M et.al (red): *Med sans for sted – nyere teorier*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 179-195.
- Ruud, M.E og Johannessen, K. 2014. *Å bo på Lindeberg – beboeres erfaringer med området*. NIBR-rapport 2014:11. Oslo: NIBR
- Ruud, M., G.M. Vestby, I Brattbakk, and B. Andersen 2016. *Områdeløft Ammerud. Trivsel og trygghet på spill*. NIBR-rapport 2016:1. Oslo: NIBR & AFI
- Ruud, M.E og Vestby, G.M 2017a. *Lindeberg som bosted – seks år med områdeløft*. NIBR-rapport 2017:19. Oslo: NIBR.
- Ruud, M.E og Vestby, G.M. 2017b. *Områdeløft Trosterud og Haugerud. Nullpunktsanalyse for måling av effekter*. NIBR-rapport 2017:18. Oslo: NIBR.
- Ruud, M. E., B. Andersen, I Brattbakk, H. Breistrand, M. Nygaard, and G. M. Vestby 2018. *Utfordringer og mulighetsrom. Oppstartsanalyse for områdeløft på Romsås og Grorud*. NIBR-rapport 2018:4. Oslo: NIBR & AFI.
- Ruud, M.E, Andersen, B, Berge, S, Dalseide, A. M, Staven, H.D, Mamelund, S-E og Skogheim R 2019. *Spenninger og harmoni. Sosiokulturell stedsanalyse for Furuset*. NIBR-rapport 2019:18. Oslo: OsloMet/NIBR.

- Skogheim, R, Holm-Hansen, J & Nygaard, M 2019. *Kultur og frivillighet i Groruddalen - an aktørkartlegging*. NIBR-rapport 2019:1. OsloMet – Storbyuniversitetet
- Søholt, S, M.E Ruud & E. Braathen (2012). A question of social sustainability: Urban intervention in critical neighbourhoods in Portugal and Norway. *Urban Research & Practice*, vol 5, no 2, 256-272

Vedlegg 1: Groruddalssatsingen og Oslo kommunes områdepolitikk

Målsettingen med den overordnede Groruddalssatsingen er at *«Programmet skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder i Groruddalen der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktiv deltakende i lokalsamfunn og storsamfunn»*.

Programmet er organisert i følgende tre delprogram: *Delprogram oppvekst og utdanning, Delprogram sysselsetting og Delprogram nærmiljø*. For Delprogram nærmiljø er hovedmålsettingen at: *Nærmiljøkvaliteter i lokalområder i Groruddalen skal styrkes og innsatsen skal bidra til inkluderende lokalsamfunn der flere er aktivt deltakende*. I begrepet nærmiljøkvaliteter ligger det at kvaliteter som har betydning for nærmiljøet oppleves som trygt, godt og inkluderende, og rommer både fysiske og sosiale forhold.

Delprogrammet skal ta utgangspunkt i, og videreutvikle, områdeløftmetodikken, slik den ble utviklet gjennom Groruddalssatsingens første ti år. Det viktigste grepet ligger i systematikken. I en tidlig fase av områdeløftet gjennomføres et grundig kartleggingsarbeid, der man gjennom analyser og bred lokal involvering legger grunnlag for videre planlegging. I planleggings- og gjennomføringsfasen er det avgjørende å mobilisere lokale aktører og andre samarbeidspartnere, både private og offentlige, for å møte lokale behov og utfordringer med et bredt sett av virkemidler.

Hver av de fire Groruddalsbydelene utarbeider en lokal programplan for det kommende året, basert på lokale utfordringer og behov. Programplanene fungerer som «søknader» om finansiering av den lokale prosjektporteføljen. Planene behandles av programstyret i Delprogram nærmiljø, som innstiller overfor programeiergruppen i Groruddalssatsingen. Programeiergruppen gjør en vurdering av hvordan midlene skal fordeles mellom delprogrammene nærmiljø, oppvekst og utdanning og sysselsetting og innstiller overfor byrådet. Byrådet fordeler midlene til slutt.¹⁵

Det er formulert følgende seks delmål under Delprogram Nærmiljø:

1. Sosialt liv og frivillighet: kommunen legger til rette for et variert kultur- og organisasjonsliv og nye former for frivillighet og deltakelse
2. Medborgerskap: innbyggerne bidrar i økende grad til å utvikle eget lokalsamfunn
3. Bomiljø: bomiljøene er i økende grad velfungerende og oppleves som trygge av beboerne
4. Fysiske nærmiljøkvaliteter: bygninger og uteområder brukes og er godt vedlikeholdte, og innbyggerne har god tilgjengelighet til viktige funksjoner i og utenfor området
5. Byutvikling: areal- og infrastrukturplanlegging, bolig- og byutvikling bygger på innsikt i lokale behov og bidrar til å øke områdenes attraktivitet
6. Ny kommunal praksis: kommunen er bedre til å samarbeide innad og utad for å skape gode bo- og oppvekstmiljøer

Delprogrammet skal følge to hovedstrategier:

- i. Lokale områdeinnsatser i regi av bydelen
- ii. Videreutvikle områdeløftmetodikken. Dette innebærer blant annet grundig kartleggingsarbeid og kunnskapsgrunnlag, lokal medvirkning og samarbeid med lokale frivillige lag og foreninger samt helhetlig tilnærming med forpliktende samarbeid på tvers av sektorer, etater og foretak.

¹⁵ Teksten i disse avsnittene er hentet fra «Programplan for Bydel Alna». Versjon: 14.11.18.

Oslo kommunes områdepolitikk

Mange år med områdesatsinger i Oslo har gitt kommunen kunnskap og erfaringer om hvordan det kan jobbes for å bidra til en positiv utvikling i utsatte lokalområder. Byrådet vedtok høsten 2017 en områdepolitikk for Oslo (byrådssak 176/17). Områdepolitikken skal sikre en enhetlig og systematisk oppfølging av utsatte lokalområder i byen med særlig behov for en helhetlig og samordnet innsats.

Områdesatsingene skal være et supplement til den ordinære tjenesteproduksjonen og ikke erstatte eller finansiere en utvidelse av denne.

Områdepolitikken legger opp til at den lokale innsatsen innenfor Delprogram nærmiljø skal gjennomføres som områdeløft. Områdeløft skal som hovedregel gjennomføres i områder på størrelse med en delbydel.

Som del av områdepolitikken skal det etableres et system for å følge med på utviklingen i alle lokalområder i Oslo, som beslutningsgrunnlag for politiske vedtak om hvor i Oslo det skal gjennomføres områdesatsinger.

Et siste element i områdepolitikken dreier seg om å jobbe for å motvirke negative utviklingsprosesser i områder som i dag ikke er blant de mest utsatte. Dette vil blant annet handle om hvordan vurderinger av langsiktige sosiale konsekvenser for lokalområder inngår som del av byutviklingsprosesser og utvikling av boligpolitiske grep.

Vedlegg 2: Survey - Områdeløft Trosterud og Haugerud

I denne undersøkelsen lurer vi på hva du som bor på Trosterud eller Haugerud synes om området. Vi vil også vite hvordan du bruker lokalmiljøet og om du deltar i arrangementer og andre ting som skjer her. Undersøkelsen vil gi oss kunnskap om områdeløftet har hatt noe å si for hvordan folk bruker nærmiljøet, og om de engasjerer seg mer.

Spørreundersøkelsen tar cirka 10 minutter å besvare.

By- og regionforskningsinstituttet NIBR ved OsloMet gjennomfører undersøkelsen på oppdrag for Bydel Alna ved Områdeløft Trosterud og Haugerud.

Resultatene fra undersøkelsen vil bli publisert i en rapport fra NIBR senhøsten 2020 og lagt ut på bydelens hjemmesider.

Det er frivillig å delta.

Undersøkelsen er **anonymisert**. Det betyr at ingen vil kunne kjenne igjen hvem som har svart på undersøkelsen.

Hvis du har spørsmål om surveyen, kan du ta kontakt med Marit Nygaard: marny@oslomet.no.

Om Områdeløft Haugerud og Trosterud

1)* Bor du på (obligatorisk spørsmål)	Kryss av her:
Trosterud	
Haugerud	

2) Kjenner du til	Ja	Nei
Områdeløft Trosterud og Haugerud?		
Groruddalssatsingen?		

3) Hvis ja, hvordan og fra hvem har du fått informasjon om områdeløftet?

4) Hvis ja (på spørsmål 2), vet du om noe som er gjort i nærmiljøet som del av områdeløftet, eventuelt hva?

Om hvordan du opplever å bo på Trosterud eller Haugerud og om nabolaget

5) Om nabolaget Trosterud og Haugerud	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
Trives du i området der du bor?						
Føler du deg hjemme her?						
Har du kontakt med naboene dine?						
Er det mye flytting i nabolaget ditt?						

6) Er det steder på Trosterud eller Haugerud du føler deg utrygg?	Kryss av her:
Nei	
Ja, litt	
Ja, i stor grad	
Vet ikke	

7) Hvis ja, hvor på Trosterud eller Haugerud føler du deg utrygg?

8) Er det sannsynlig at du vil bli boende på Trosterud eller Haugerud i mange år fremover?	Kryss av her:
Svært lite sannsynlig	
Lite sannsynlig	
Verken sannsynlig eller usannsynlig	
Sannsynlig	
Svært sannsynlig	
Vet ikke	

9) Hvis ikke sannsynlig, hvorfor er det ikke sannsynlig at du vil bli boende på Trosterud eller Haugerud i mange år fremover?

Om oppvekstmiljøet for barn og unge

10) Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke
a) Oppvekstmiljøet for barn						
b) Trygghet for barn når de ferdes ute						
c) Lekeapparater og steder å leke for barn						
d) Muligheter for ballspill						
e) Kvaliteten på barnehager						
f) Kvaliteten på skoler						

Hvis du kjenner til og har en mening om kvaliteten på skolene (hvis du svarte noe annet enn «Vet ikke» på spørsmål 10f),

11) Hvor fornøyd er du med kvaliteten på	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke
Haugerud skole						
Trosterud skole						
Lutvann skole						

12) Kjenner du til AKS på noen av skolene på Trosterud eller Haugerud?	Kryss av her:
Ja	
Nei	

13) Hvis ja, hvor fornøyd er du med AKS?	Kryss av her:
Svært misfornøyd	
Misfornøyd	
Verken fornøyd eller misfornøyd	
Fornøyd	
Svært fornøyd	
Vet ikke	

14) Kjenner du til Trosterudklubben?	Kryss av her:
Ja	
Nei	
Vet ikke	

15) Hvis ja, hvor fornøyd er du med Trosterudklubben?	Kryss av her:
Svært misfornøyd	
Misfornøyd	
Verken fornøyd eller misfornøyd	
Fornøyd	
Svært fornøyd	
Vet ikke	

16) Om Trosterudklubben (hvis du kjenner til den).	Fyll inn svar her:
Hva liker du å gjøre på klubben?	
Hva savner du ved klubben?	

17) Kjenner du til noen av fritidstilbudene for barn og unge på Trosterud og Haugerud?	Kryss av her:
Ja	
Nei	
Vet ikke	

18) Hvis ja, hvor fornøyd er du med fritidstilbudene på Trosterud og Haugerud?	Kryss av her:
Svært misfornøyd	
Misfornøyd	
Verken fornøyd eller misfornøyd	
Fornøyd	
Svært fornøyd	
Vet ikke	

19) Hvor fornøyd er du med Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge når det gjelder	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke
Fritidstilbudet for barn og unge generelt						
Oppvekstmiljøet for ungdom						

20) Har du andre kommentarer til Trosterud og Haugerud som et sted å vokse opp for barn og unge?

Om nærmiljøet

21) Hvor fornøyd er du med nærmiljøet på Trosterud og Haugerud når det gjelder	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke
a) Lys i uteområdene						
b) Tilgangen på turområdene						
c) Kvaliteten på turområdene						
d) Steder du kan møte andre						
e) Benker og steder å sitte						
f) Området utenfor blokka eller huset der du bor						
g) Området rundt sentrene						
h) Ryddighet og renhold i uteområdene i nærmiljøet						
i) Vedlikehold av uteområder om sommeren						
j) Vedlikehold av uteområder om vinteren						
k) Trafikksikkerhet på gangveiene						
l) Trafikksikkerhet generelt						

22) Besøker du noe av dette i nærmiljøet?	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
a) Utendørs idrettsbaner på Haugerud					
b) Haugerudparken					
c) Haugerudhallen					
d) Klubbhuset til Haugerud IF					
e) Seniorsenteret					
f) Drivhuset					
g) Parsellhagen					
h) Fritidsklubben på Trosterud					
i) Trosterudvillaen					
j) Trosterud- og Haugeruddagene					
k) Trosterud senter					
l) Haugerud senter					
m) Haugerud frivilligsentral					
n) Ballbaner					
o) Lokale lekeplasser i borettslaget der du bor					
p) Marka og andre turveier					
q) Skolegården på Haugerud skole utenfor skoletiden					
r) Skolegården på Trosterud skole utenfor skoletiden					
s) H2					
t) Møteplassen Ung på H2					
u) Lille Wembley					
v) Religiøse møteplasser					
w) Kulturelle møteplasser					

23) Hvis «Noen ganger», «Ofte» eller «Svært ofte» på kulturelle eller religiøse møteplasser, hvilke kulturelle og/eller religiøse møteplasser?

24) Er du med på noen av disse aktivitetene i nærområdet?	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
a) Organiserte aktiviteter (f.eks. trening, dans)					
b) Kulturskolen					
c) Uorganiserte aktiviteter (f.eks. går turer, møter venner, sparker fotball)					
d) Frivillige organisasjoner (f.eks. idrettslaget, frivilligsentralen)					
e) Elevrådet, ungdomsrådet eller klubbråd					
f) Politiske partier					
g) Foreldreutvalg					
h) Velforeningen, sameie eller borettslaget					

25) Hva er den viktigste grunnen til at du deltar i aktiviteter eller er engasjert i nærmiljøet? Hvis du ikke deltar i noe – hva er den viktigste grunnen?

--

26) Er det tilbud som du savner på Trosterud og Haugerud, eventuelt hva?

--

27) Har du andre kommentarer når det gjelder nærmiljøet på Trosterud og Haugerud?

--

Om tiden under Korona-pandemien

28) Har du forandret din bruk av nærmiljøet eller ditt engasjement for nærmiljøet under Korona-pandemien? (F.eks. Bruker du nærmiljøet på en annen måte, har du sluttet å besøke steder du har besøkt før eller besøker du nye steder i nærmiljøet?)

--

Planarbeid på Trosterud og Haugerud

29) Kjenner du til	Nei	Ja, litt	Ja, i stor grad
Kommunens arbeid med, og innholdet i planene om utvikling av Trosterud og Haugerud? (Planprogrammet)			
Planleggingen av ny barneskole med kulturstasjon og ny ungdomsskole med flerbrukshall? (Del av planprogrammet)			

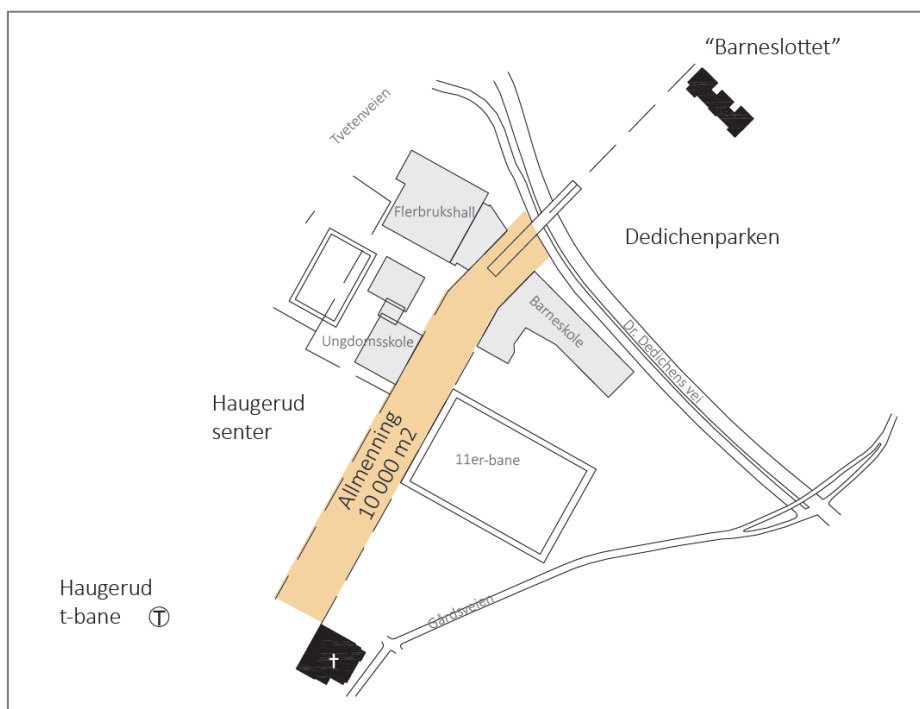
30) Hvis ja, har du kommet med forslag eller innspill til områdeløft eller til planarbeidet på Trosterud og Haugerud?	Kryss av her
Ja	
Nei	
Vet ikke	

31) Hvis ja, opplever du at dine innspill har blitt ivarettatt? Hvis ikke, kan du utdype?

--

Allmenning

Det kommer altså nye skoler, flerbrukshall og så videre. Mellom disse nye bygningene, blir det et område som kalles **allmenning** (se illustrasjonen), og planen er at denne allmenningen skal bli et møtested for alle. En del av allmenningen blir også uteområde for den nye ungdomsskolen.

32) Hva mener du er viktig for at allmenningen skal bli et godt og spennende sted å være for alle aldersgrupper både på dag- og kveldstid?

33) Hvilke aktiviteter bør det tilrettelegges for?

34) Hva må allmenningen ha eller være for at du skal komme dit og bruke den?

Bakgrunnsinformasjon

35) Bakgrunnsinformasjon	Fyll inn svar her:
Alder	
Kjønn	
Morsmål	
Har du barn under 18 år? Eventuelt hvor mange?	
Hvor lenge har du bodd på Trosterud eller Haugerud?	
Eier eller leier du boligen din?	

Tusen takk for at du deltok! Ønsker deg en fortsatt fin sommer.

